

Frumvarp til laga

um opinber innkaup.

(Lagt fyrir Alþingi á 146. löggjafarþingi 2015–2016.)

I. KAFLI

Tilgangur, orðskýringar og gildissvið.

1. gr.

Tilgangur laganna.

Tilgangur laga þessara er að mæla fyrir reglum um opinber innkaup til að tryggja jafnræði fyrirtækja, stuðla að hagkvæmni í opinberum rekstri með virkri samkeppni og efla nýsköpun og þróun við innkaup hins opinbera á vörum, verkum og þjónustu.

2. gr.

Orðskýringar.

Merking orða í lögum þessum er sem hér segir:

- Almennt útbod:* Innkaupaferli þar sem hvaða fyrirtæki sem er getur lagt fram tilboð.
- Bjóðandi:* Fyrirtæki sem lagt hefur fram tilboð.
- Fyrirtæki:* Samheiti, notað til einföldunar, yfir verktaka, seljanda vöru og veitanda þjónustu.
- Gagnvirkt innkaupakerfi:* Fyllilega rafrænt ferli við algeng innkaup sem mögulegt er að gera á almennum markaði þannig að kröfum kaupanda sé fullnægt, enda sé ferlið tímabundið og, meðan á því stendur, opið öllum fyrirtækum sem fullnægja skilyrðum fyrir þátttöku í kerfinu og lagt hafa fram kynningarboð í samræmi við skilmála.
- Hönnunarsamkeppni:* Ferli sem gerir kaupanda kleift að afla áætlunar eða hönnunar, einkum á sviði skipulags lands og bæja, húsagerðarlistar og verkfræði eða gagnavinnslu, sem valin hefur verið af dómnefnd eftir samkeppni sem farið hefur fram með eða án verðlauna.
- Kröfur sem liggja að baki merki:* Þær kröfur sem tiltekin verk, vörur, þjónusta, ferli eða málsmeðferðir þurfa að uppfylla til að fá viðkomandi merki.
- Vistferill:* Öll samfelld eða samtengd stig í tilveru vöru, þjónustu eða verkframkvæmdar frá öflunar hráefnis eða framleiðslu á aðföngum fram að eyðingu, rýmingu eða lokum þjónustu eða notkunar. Þar með teljast rannsóknir og þróun, framleiðsla, viðskipti og skilmálar þeirra, flutningur, notkun og viðhald.
- Lokað útbod:* Innkaupaferli þar sem aðeins þau fyrirtæki sem valin hafa verið að kaupanda geta lagt fram tilboð en hvaða fyrirtæki sem er getur sótt um að taka þátt í.
- Merki:* Hvers konar skjal, vottorð eða staðfesting um að tiltekin verk, vörur, þjónusta, ferli eða málsmeðferðir uppfylli tilteknar kröfur.
- Miðlæg innkaupastofnun:* Opinber aðili skv. 3. gr. sem aðstoðar aðra opinbera aðila við innkaup, aflar vöru og/eða þjónustu fyrir aðra kaupendur eða gerir verksamninga eða rammasamninga um verk, vörur eða þjónustu ætlaða öðrum kaupendum.
- Nýsköpun:* Innleiðing nýrrar eða verulega bættrar vöru, þjónustu eða ferlis, s.s. við framleiðsluferli, byggingarferli, nýja markaðssetningaráferð eða nýja skipulagsáferð í viðskiptaháttum, skipulagi vinnustaða eða ytri samskiptum, m.a. í þeim tilgangi að hjálpa til við að takast á við samfélagslegar áskoranir eða styðja við áætlanir um sjálfbæran hagvöxt.
- Nýsköpunarsamstarf:* Innkaupaferli þar sem hvaða fyrirtæki sem er getur sótt um að taka þátt í og felst í því að kaupandi stýrir viðræðum við þau fyrirtæki sem valin hafa verið til að taka þátt í ferlinu, allt með það að markmiði að þróa nýsköpunarvöru, -þjónustu eða verk.
- Opinber aðili eða kaupandi:* Ríki, sveitarfélög, stofnanir þeirra og samtök og aðrir opinberir aðilar skv. 3. gr.

14. *Opinberir samningar*: Allir samningar sem falla undir 1. mgr. 4 gr., þ.m.t. innkaupaferli með hönnunarsamkeppni og nýsköpunarsamstarfi.
15. *Rafrænar aðferðir*: Notkun rafræns búnaðar til að vinna (þar á meðal með stafrænni samþjöppun) og geyma gögn sem eru send, er miðlað og tekið við með rafræði, útvarpi, ljóstækniáðferðum eða öðrum rafsegulaðferðum.
16. *Rafrænt uppboð*: Endurtekið ferli þar sem ný og lægri verð, og/eða ný verðgildi fyrir ákveðin atriði í tilboðum, eru sett fram með rafrænum hætti, eftir að kaupandi hefur tekið fulla afstöðu til þeirra í upphafi, þannig að unnt er að meta þau með sjálfvirkum aðferðum.
17. *Rammasamningur*: Samningur sem einn eða fleiri kaupendur gera við eitt eða fleiri fyrirtæki í þeim tilgangi að slá föstum skilmálum einstakra samninga sem gerðir verða á tilteknu tímabili, einkum að því er varðar verð og fyrirhugað magn, ef við á.
18. *Ritaður eða skriflegur*: Hvers konar tjáning sem samanstendur af orðum eða tölum sem lesa má, kalla má fram og miðla, þar á meðal upplýsingar sem miðlað er og varðveittar eru með rafrænum aðferðum.
19. *Samkeppnisútboð með samningsviðræðum og samkeppnisviðræður*: Tvö mismunandi innkaupaferli þar sem hvaða fyrirtæki sem er getur sótt um að taka þátt í og felst í því að kaupandi stýrir viðræðum við þau fyrirtæki sem valin hafa verið til að taka þátt í ferlinu, allt með það að markmiði að þróa einn eða fleiri valkosti sem mætt geta kröfum hans, enda séu þessar kröfur lagðar til grundvallar þegar þátttakendum er boðið að leggja fram tilboð.
20. *Samningskaup*: Þegar kaupandi ræðir við fyrirtæki sem hann hefur valið samkvæmt fyrirframákveðnu ferli og semur um skilmála samnings við eitt eða fleiri fyrirtæki.
21. *Staðall*: Forskrift sem samþykkt er af viðurkenndri stofnun og beita má endurtekið og að staðaldri án þess að skylt sé að fara eftir henni. Staðall er opinbert skjal og ætlaður til frjálsra afnota.
22. *Tilskipunin*: Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/24/EB um opinber innkaup frá 31. mars 2004, eins og hún var tekin upp í EES-samninginn með ákvörðum sameiginlegu EES-nefndarinnar.
23. *Útboðsauglýsing*: Opinber auglýsing á hvers konar innkaupaferli skv. lögum þessum.
24. *Útboðsgögn*: Skjöl sem kaupandi lætur í té eða vísar til, til þess að lýsa eða ákvarða þætti útboðsins, þ.m.t. tilkynningar, tækniforskriftir, skýringargögn, fyrirhuguð skilyrði samnings, form fyrir framlagningu fyrirtækja á skjölum, upplýsingar um þær skyldur sem almennt gilda og viðbótarskjöl ef einhver eru. Í lögum þessum er orðið útboðsgögn einnig notað um boð um að staðfesta áhuga og efni útboðstilkynninga.
25. *Verksamningar eða opinberir verksamningar*: Allir samningar sem falla undir 2. mgr. 4. gr.
26. *Verktaki, seljandi vöru og veitandi þjónustu*: Einstaklingur eða lögaðili, þar á meðal opinberir aðilar, eða hópur slíkra einstaklinga og/eða aðila sem bjóða fram á markaði framkvæmd verks, vöru og/eða þjónustu.
27. *Viðauki*: Þegar vísað er til viðauka í lögum þessum er nánar tiltekið verið að vísa til þeirra viðauka sem fylgja með tilskipun 2014/24/EB sem ráðherra skal birta í reglugerð.
28. *Viðmiðunarfjárhæðir*: Innkaup sem eru yfir viðmiðunarfjárhæðum skal bjóða út og gera í samræmi við þau innkaupaferli sem kveðið er á um í IV. kafla laga. Innkaup sem eru jöfn eða yfir innlendum viðmiðunarfjárhæðum skv. 1. mgr. 23. gr., ber að bjóða út innanlands. Innkaup sem eru yfir viðmiðunarfjárhæðum á Evrópska efnahagssvæðinu, skv. 4. mgr. 23. gr., ber að bjóða út á öllu efnahagssvæðinu. Þá eru viðmiðunarfjárhæðir útboðsskyldu mismunandi eftir tegundum innkaupa.
29. *Vörusamningar eða opinberir vörusamningar*: Allir samningar sem falla undir 3. mgr. 4. gr.
30. *Þátttakandi*: Fyrirtæki sem leitar eftir því að eða hefur verið boðið að taka þátt í lokuðu útboði, samkeppnisútboði, samningskaupum, samkeppnisviðræðum eða nýsköpunarsamstarfi.
31. *Þjónustusamningar eða opinberir þjónustusamningar*: Allir samningar sem falla undir 4. mgr. 4. gr.
32. *Órútbod*: Innkaupaferli þar sem kaupandi leitar, með hæfilegum fyrirvara, skriflegra tilboða meðal tiltekinna rammasamningshafa um skilmála sem ekki hefur verið mælt fyrir um í viðkomandi rammasamningi og lýkur jafnan með samningi við þann bjóðanda sem leggur fram besta tilboðið á grundvelli þeirra valforsendna sem fram koma í útboðsskilmálum rammasamningsins.

3. gr.

Opinberir aðilar sem löggin taka til.

Lög þessi taka til ríkis, sveitarfélaga, stofnana þeirra og annarra opinberra aðila, sbr. 2. mgr. Löggin taka einnig til samtaka sem þessir aðilar, einn eða fleiri, kunna að hafa með sér.

Aðili telst opinber ef hann getur borið réttindi og skyldur að lögum og sérstaklega hefur verið stofnað til hans í því skyni að þjóna almannahagsmunum, enda reki hann ekki starfsemi sem jafnað verður til starfsemi einkaaðila, svo sem á sviði viðskipta eða iðnaðar. Auk þess skal eitthvert eftirfarandi atriða eiga við um hann:

- a. Starfsemi hans er að mestu leyti rekin á kostnað ríkis eða sveitarfélaga, stofnana þeirra eða annarra opinberra aðila. Miðað skal við að aðili sé að mestu leyti rekinn á kostnað ríkis eða sveitarfélaga, stofnana þeirra eða annarra opinberra aðila ef opinber fjármögnun nemur meira en 50% af árlegum rekstrarkostnaði.
- b. Hann lýtur yfirstjórn ríkis eða sveitarfélaga, stofnana þeirra eða annarra opinberra aðila.
- c. Hann lýtur sérstakri stjórn sem ríki eða sveitarfélög, stofnanir þeirra eða aðrir opinberir aðilar skipa að meiri hluta.

4. gr.

Samningar sem lög in taka til.

Lög þessi taka til skriflegra samninga um fjárhagslegt endurgjald sem einn eða fleiri kaupendur skv. 3. gr. gera við eitt eða fleiri fyrirtæki og hafa að markmiði framkvæmd verks, sölu vara eða veitingu þjónustu í skilningi laganna.

Til verksamninga teljast samningar sem hafa að markmiði framkvæmd, eða framkvæmd og hönnun, á þeim verkum sem annars vegar greinir í II. viðauka, sem skal birta í reglugerð, eða einhverju öðru tilteknu verki en hins vegar verkum, eða framkvæmd verks, með hvers konar aðferðum sem svara eiga til krafna sem kaupandi hefur sett fram. Með verki í þessum skilningi er átt við afrakstur mannvirkjagerðar eða verkfræðilegra aðferða sem getur, sem slíkt, þjónað efnahagslegu eða tæknilegu hlutverki.

Til vörusamninga teljast samningar sem hafa að markmiði kaup, leigu eða fjármögnunarleigu, með eða án kaupréttar, á vörum. Samningur sem felur í sér tilfallandi ísetningu eða uppsetningu vöru telst vörusamningur.

Til þjónustusamninga teljast samningar sem hafa að markmiði veitingu þjónustu annarrar en þeirrar sem um getur í verksamningum skv. 2. mgr.

5. gr.

Blandaðir samningar.

Samningar, sem varða í senn tvær eða fleiri tegundir innkaupa, á verkum, þjónustu eða vörum, skulu gerðir í samræmi við þau ákvæði sem gilda um þá tegund innkaupa sem einkennir meginefni samnings.

Við innkaup sem falla að hluta til undir félagsþjónustu og aðra sértæka þjónustu skv. VIII. kafla og að hluta til undir aðra þjónustu eða önnur blönduð innkaup, skal fara eftir þeim ákvæðum sem gilda um þann þjónustubátt samningsins sem áætlaður er verðmætari.

Við innkaup sem falla að hluta til undir lög þessi auk innkaupa sem ekki falla þar undir, getur kaupandi valið að gera einn stakan samning eða fleiri sjálfstæða samninga fyrir hvorn hluta ef aðgreining er möguleg með hlutlægum hætti. Ef kaupandi ákveður að gera einn stakan samning um innkaupin skal fara eftir ákvæðum laga þessara, sbr. þó það sem fram kemur í 6. gr. Ef kaupandi ákveður að gera sjálfstæða samninga fyrir hvorn hluta skal fara eftir þeim ákvæðum eða lagareglum sem gilda um þá tegund innkaupa sem einkennir meginefni hvers samnings. Blandaður samningur sem inniheldur í senn þætti vöru-, verk- og þjónustusamninga og sérleyfa, skal gerður samkvæmt lögum þessum að því tilskildu að áætlað verðmæti þess hluta samnings sem fellur undir lög þessi sé yfir viðmiðunarfjárhæðum skv. 4. gr. tilskipunar.

Þegar ekki er hægt að aðskilja mismunandi hluta samnings með hlutlægum hætti skal fara eftir þeim ákvæðum eða lagareglum sem gilda um þá tegund innkaupa sem einkennir meginefni samnings.

6. gr.

Blandaðir samningar á sviði varnamála.

Við innkaup sem falla í senn undir lög þessi og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2009/81/EB um innkaup á sviði varnar- og öryggismála, er kaupanda heimilt að gera einn stakan samning um innkaupin eða fleiri sjálfstæða samninga fyrir hvorn hluta ef aðgreining er möguleg með hlutlægum hætti. Ef kaupandi ákveður að gera sjálfstæða samninga fyrir hvorn hluta skal fara eftir þeim ákvæðum eða lagareglum sem gilda um þá tegund innkaupa sem einkennir meginefni hvers samnings.

Ef hluti tiltekins samnings fellur undir tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2009/81/EB er heimilt að gera saming í samræmi við þá tilskipun, að því tilskildu að gerð staks samnings sé réttlætlanleg á grundvelli hlutlægra ástæðna.

Þegar ekki er hægt að aðskilja mismunandi hluta samnings, sem varðar innkaup á sviði öryggis- og varnarmála, með hlutlægum hætti skulu innkaup gerð í samræmi við tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2009/81/EB.

7. gr.

Leynilegir samningar og samningar á sviði varnarmála.

Lög þessi taka ekki til opinberra samninga sem lýstir eru leynilegir eða ef sérstökum öryggisráðstöfunum verður að beita við framkvæmd þeirra í samræmi við gildandi lög og stjórnvaldsfyrirmæli eða ef grundvallarhagsmunir ríkisins krefjast þess.

Lög þessi taka ekki til opinberra samninga sem falla undir gildissvið og/eða eru undanþegin gildissviði tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2009/81/EB um innkaup á sviði varnar- og öryggismála frá 13. júlí 2009, sbr. ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 129/2013.

Þrátt fyrir 2. mgr. skulu ákvæði X. og XI. kafla laga þessara gilda um innkaup á sviði varnar- og öryggismála sem eru yfir viðmiðunarfrjárhæðum tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2009/81/EB. Að öðru leyti taka löggin ekki til slíkra innkaupa.

Ráðherra skal í reglugerð mæla fyrir um innkaup á sviði varnar- og öryggismála sem falla undir gildissvið tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2009/81/EB, til samræmis við skuldbindingar íslenska ríkisins á sviði opinberra innkaupa samkvæmt samningnum um Evrópska efnahagssvæðið og öðrum milliríkjasamningum. Í reglugerð skal jafnframt kveðið nánar á um réttarúrræði vegna slíkra innkaupa.

8. gr.

Samningar sem gerðir eru á grundvelli milliríkjasamninga.

Lög þessi taka ekki til samninga sem lúta öðrum reglum um opinber innkaup og gerðir eru á grundvelli milliríkjasamnings íslenska ríkisins við eitt eða fleiri ríki utan Evrópska efnahagssvæðisins, eða aðildarríki stofnsamnings Fríverslunarsamtaka Evrópu, um kaup á vörum, verkum eða þjónustu til sameiginlegra framkvæmda eða hagnýtingar fyrir ríkin, enda sé slíkur samningur tilkynntur Eftirlitsstofnun EFTA.

Lög þessi taka ekki til samninga á grundvelli milliríkjasamnings um setu herliðs þegar í hlut eiga fyrirtæki með staðfestu á Evrópska efnahagssvæðinu eða í öðrum ríkjum.

Lög þessi taka ekki til samninga sem kaupandi gerir í samræmi við innkaupaferli sem kveðið er á um af alþjóðastofnun eða alþjóðlegri fjármálastofnun, ef slík stofnun fjármagnar að öllu leyti viðkomandi samninga. Þegar um er að ræða samninga sem eru fjármagnaðar að mestu leyti af alþjóðastofnun eða alþjóðlegri fjármálastofnun skulu aðilar koma sér saman um viðeigandi innkaupaferli.

9. gr.

Samningar stofnana sem annast vatnsveitu, orkuveitu, flutninga og pósthjónustu.

Lög þessi taka ekki til opinberra samninga sem falla undir gildissvið og/eða eru undanþegin gildissviði tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2014/25/EB um innkaup stofnana sem annast vatnsveitu, orkuveitu, flutninga og pósthjónustu frá 26. febrúar 2014, sbr. ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. xxx/xxxx.

Þrátt fyrir 1. mgr. skulu ákvæði X. og XI. kafla laga þessara gilda um innkaup stofnana sem annast vatnsveitu, orkuveitu, flutninga og pósthjónustu sem eru yfir viðmiðunarfrjárhæðum tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2014/25/EB og reka eina eða fleiri tegundir þeirrar starfsemi sem um getur í II. kafla þeirrar tilskipunar. Að öðru leyti taka löggin ekki til slíkra innkaupa.

Ráðherra skal í reglugerð mæla fyrir um innkaup stofnana sem annast vatnsveitu, orkuveita, flutninga og pósthjónustu sem falla undir gildissvið tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2014/25/EB, til samræmis við skuldbindingar íslenska ríkisins á sviði opinberra innkaupa samkvæmt samningnum um Evrópska efnahagssvæðið og öðrum milliríkjasamningum. Í reglugerð skal jafnframt kveðið nánar á um réttarúrræði vegna slíkra innkaupa.

10. gr.

Sérstaklega undanþegnir samningar á sviði rafrænna fjarskipta.

Lög þessi taka ekki til opinberra samninga sem hafa það að meginmarkmiði að stofna til eða reka almennt fjarskiptanet, hagnýta slík fjarskiptanet eða sjá almenningi fyrir einni eða fleiri tegundum rafrænnar fjarskiptaþjónustu.

11. gr.

Samningar sem sérstaklega eru undanskildir gildissviði laganna.

Löggin taka ekki til þjónustusamninga er varða:

- a. Kaup eða leigu, gegn hvers konar fjárhagslegu endurgjaldi, á jörð, byggingum sem þegar hafa verið reistar eða öðrum fasteignum eða réttindum yfir þeim.
- b. Kaup, þróun og framleiðslu á dagskrárefni fyrir útvarp og sjónvarp eða samninga um útsendingartíma.
- c. Gerðardóma og sáttameðferðir.
- d. Málflutning lögmanns fyrir hönd skjólstaðings eða sáttaumleitan fyrir opinberum stofnunum, dómstólum eða gerðardómi eða fyrir öðrum alþjóðlegum dómstólum eða stofnunum.
- e. Lögfræðiráðgjöf sem veitt er við undirbúning málsmeðferðar, skv. d-lið.
- f. Lögfræðiþjónustu sem fjárhaldsmaður eða talsmaður skipaður af dómstól eða undir eftirliti dómstóls veitir lögum samkvæmt.
- g. Vottun skjala og sannvottunarþjónustu sem lögbókandi veitir.
- h. Aðra lögfræðiþjónustu sem tengist beitingu opinbers valds.
- i. Fjármálaþjónustu í tengslum við útgáfu, sölu, kaup eða aðilaskipti að verðbréfum eða öðrum sambærilegum fjármálagerningum í skilningi tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2004/39/EB, þjónustu seðlabanka og aðgerðir á vegum Evrópska fjármálastöðuleikasjóðsins og Evrópska stöðuleikakerfisins.
- j. Lán, hvort sem þau eru eða eru ekki í tengslum við útgáfu, sölu, kaup eða aðilaskipti að verðbréfum eða öðrum fjármálagerningum.
- k. Vinnusamninga.
- l. Almannaþjónustur og aðra forvarnarþjónustu gegn hættum sem stofnanir eða samtök, sem eru ekki rekin í hagnaðarrskyni, veita, að undanskildum flutningi sjúklinga með sjúkraflutningsþjónustu.
- m. Almenna farþegaflutninga með lestum eða jarðlestum.
- n. Þjónustu stjórnmalaflokks í tengslum við kosningabaráttu.
- o. Rannsókn og þróun á þjónustu, að frátöldum samningum þar sem kaupendur bera allan kostnað af þjónustunni og hafa einkarétt á að njóta góðs af árangrinum í starfsemi sinni.

Ráðherra getur með reglugerð ákveðið að ríkisstofnanir og ríkisfyrirtæki hagi innkaupum sínum samkvæmt lögum þessum einnig við gerð þeirra samninga sem greinir í 1. mgr. Í reglugerð er jafnframt heimilt skilgreina nánar þjónustu skv. 1. mgr. með tilvísun í sameiginlegt innkaupaorðasafn.

12. gr.

Samningar sem gerðir eru á grundvelli einkaréttar eða sérleyfis.

Lög þessi taka ekki til þjónustusamninga sem gerðir eru við aðila eða félag aðila sem sjálfir teljast kaupendur eða á grundvelli einkaréttar sem þeir njóta samkvæmt lögum eða stjórnvaldsfyrirmælum sem eru í samræmi við reglur samningsins um Evrópska efnahagssvæðið.

Lög þessi taka ekki til opinberra sérleyfissamninga sem falla undir gildissvið og/eða eru undanþegin gildissviði tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2014/23/EB um gerð sérleyfissamninga frá 26. febrúar 2014, sbr. ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. xxx/xxxx.

Ráðherra skal í reglugerð mæla fyrir um gerð sérleyfissamninga sem falla undir gildissvið tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2014/23/EB, til samræmis við skuldbindingar íslenska ríkisins samkvæmt samningnum um Evrópska efnahagssvæðið og öðrum milliríkjasamningum. Í reglugerð er jafnframt heimilt að kveða nánar á um réttaráhræði vegna slíkra sérleyfissamninga.

13. gr.

Opinberir samningar milli opinberra aðila.

Lög þessi taka ekki til samninga sem gerðir eru við lögaðila á vegum hins opinbera ef öllum eftirfarandi skilyrðum er fullnægt:

- a. Lögaðili lýtur yfirstjórn opinbers aðila.
- b. Yfir 80% af starfsemi lögaðilans er innt af hendi við framkvæmd verkefna sem honum eru falin af þeim opinbera aðila sem hann lýtur yfirstjórn eða öðrum aðila sem lýtur yfirstjórn hins opinbera aðila.
- c. Starfsemi lögaðilans er ekki fjármögnuð með beinni fjárfestingu frá einkaaðilum, að undanskilinni einkafjárfestingu, sem krafist er samkvæmt sérlögum og hefur ekki áhrif á yfirstjórn hins opinbera yfir lögaðilanum.

Lögaðili telst lúta yfirstjórn opinbers aðila, skv. a-lið 1. mgr. ef viðkomandi lögaðili ber einkenni undirdeildar og hinn opinberi aðili hefur afgerandi áhrif bæði á skipulag og ákvarðanir lögaðilans.

Lögaðili sem lýtur ekki yfirstjórn opinbers aðila, skv. 2. mgr., er heimilt að gera samning við viðkomandi lögaðila án þess að fara eftir lögum þessum ef öllum eftirfarandi skilyrðum er fullnægt:

- a. Lögaðili lýtur sameiginlegri yfirstjórn fleiri en eins opinbers aðila.
- b. Yfir 80% af starfsemi lögaðilans er innt af hendi við framkvæmd verkefna sem honum eru falin af þeim opinberu aðilum sem hann lýtur yfirstjórn eða öðrum aðilum sem lúta yfirstjórn hinna opinberu aðila.
- c. Starfsemi lögaðilans er ekki fjármögnuð með beinni fjárfestingu frá einkaaðilum, að undanskilinni einkafjárfestingu, sem krafist er samkvæmt sérlögum og hefur ekki áhrif á yfirstjórn hins opinbera yfir lögaðilanum.

Lögaðili telst lúta sameiginlegum yferráðum opinberra aðila, skv. a-lið 3. mgr. ef eftirfarandi skilyrði eru til staðar:

- a. Lögaðili lýtur sérstakri stjórn sem opinberir aðilar skipa.
- b. Opinberir aðilar geta sameiginlega haft afgerandi áhrif á skipulag og ákvarðanir viðkomandi lögaðila.
- c. Lögaðili hefur ekki öndverðra hagsmuna að gæta gagnvart þeim opinberu aðilum sem hann sem lýtur yfirstjórn.

Samningur sem gerður er milli tveggja eða fleiri opinberra aðila fellur utan gildissvið laga þessara ef öllum eftirfarandi skilyrðum er fullnægt:

- a. Samningur kemur á eða hrindir í framkvæmd samvinnu milli opinberra aðila sem hefur það markmið að tryggja að sú opinbera þjónusta sem þeir veita nái sameiginlegum markmiðum.
- b. Samvinna þessara aðila varðar almannahagsmuni.
- c. Þeir opinberu aðilar sem um ræðir annast innan við 20% af starfseminni, sem samvinnan varðar, á almennum markaði.

Við mat hlutfalls á starfsemi skv. b-lið 1. mgr., b-lið 3. mgr. og c-lið 5. mgr. skal taka tillit til meðalheildarveltu eða annars viðeigandi mælikvarða, s.s. kostnaðar sem viðkomandi aðili hefur stofnað til að því er varðar þjónustu, vörur eða verk undanfarin þrjú ár fyrir gerð samnings. Ef nauðsynleg gögn liggja ekki fyrir skal mælikvarði fyrir starfsemina metinn út frá viðskiptaáætlunum.

14. gr.

Niðurgreiddir samningar

Fylgja skal ákvæðum laga þessara við gerð verksamninga yfir viðmiðunarfrjárhæðum skv. 4. mgr. 23. gr., án virðisaukaskatts, sem kaupendur niðurgreiða meira en 50% þegar um er að ræða samninga um mannvirkjagerð sem talin er upp í II. viðauka, sem birtur skal í reglugerð, um verkframkvæmdir, vöru og þjónustu og einnig þegar samningur felur í sér slíkar framkvæmdir fyrir sjúkrahús, íþrótt- og tómstundamannvirki, skóla, háskóla og opinbera stjórnsýslu.

Þegar um er að ræða þjónustusamninga yfir viðmiðunarfrjárhæðum skv. 4. mgr. 23. gr., án virðisaukaskatts, sem kaupendur niðurgreiða meira en 50% og tengjast verksamningi sem fellur undir 1. mgr. skal einnig fylgja ákvæðum laga þessara.

Hlutaðeigandi opinber aðili skal tryggja að farið sé að lögum þessum þegar annar aðili gerir samning sem fellur undir 1. eða 2. mgr. Sama á við ef opinber aðili gerir samning fyrir hönd slíks aðila eða hefur umsjón með gerð samnings.

II. KAFLI

Almennar reglur.

15. gr.

Meginreglur við innkaup

Gæta skal jafnræðis, meðalhófs og gagnsæis við opinber innkaup. Óheimilt er að mismuna fyrirtækjum á grundvelli þjóðernis eða takmarka samkeppni með óeðlilegum hætti. Viðeigandi ráðstafanir skulu gerðar til að koma í veg fyrir hagsmunaárekstra í innkaupaferli til að tryggja jafnræði.

Það telst ekki andstætt jafnræði að áskilja að vara sé afhent, þjónusta veitt eða verk unnið á tilteknum stað, enda byggist slíkur áskilnaður á málefnalegum ástæðum.

16. gr.

Almennar reglur um fyrirtæki

Fyrirtæki með staðfestu í einhverju ríkja Evrópska efnahagssvæðisins eða aðildarríkja stofnsamnings Fríverslunarsamtaka Evrópu njóta réttar samkvæmt lögum þessum. Þessi fyrirtæki skulu þó aldrei njóta lakari réttar en fyrirtæki frá öðrum ríkjum. Réttar samkvæmt lögum þessum njóta einnig fyrirtæki frá

öðrum ríkjum að því marki sem þau eiga að njóta slíkra réttinda á grundvelli milliríkjasamnings sem íslenska ríkið hefur gert.

Í reglugerð er heimilt að setja reglur til innleiðingar samnings Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar (WTO) um opinber innkaup og annarra milliríkjasamninga um opinber innkaup sem íslenska ríkið kann að gerast aðili að.

17. gr.

Trúnaðarskylda.

Kaupanda er óheimilt að láta af hendi upplýsingar sem fyrirtæki hefur lagt fram sem trúnaðarupplýsingar. Til slíkra upplýsinga teljast einkum tækni- og viðskiptaleyndarmál auk þeirra atriða í tilboði sem leynt skulu fara.

Kaupanda er heimilt að krefjast þess að fyrirtæki gæti trúnaðar um mikilvægar upplýsingar sem veittar eru meðan á innkaupaferli stendur.

Ákvæði 1. mgr. á ekki við ef annað leiðir af fyrirmælum laganna, sbr. einkum ákvæði um skyldu til að birta opinberlega tilkynningu um gerð samnings á Evrópska efnahagssvæðinu og upplýsa þátttakendur og bjóðendur um tiltekin atriði, sbr. 81. gr., sem og skyldu til að veita kærunefnd útboðsmála upplýsingar, sbr. 5. mgr. 95. gr. OIL

Ákvæði 1. mgr. hefur ekki áhrif á skyldu opinbers aðila til að leggja fram upplýsingar á grundvelli upplýsingalaga. Kaupandi skal þó ekki leggja fram upplýsingar sem geta skaðað viðskiptahagsmuni fyrirtækis eða eru til þess fallnar að raska samkeppni.

18. gr.

Samningar bundnir við ákveðna hópa.

Heimilt er að takmarka rétt til þátttöku í innkaupaferli við verndaða vinnustaði og fyrirtæki sem hafa það að markmiði að efla félagslega og faglega aðlögun fatlaðs fólks eða fólks sem þarf á slíkri aðlögun að halda af félagslegum ástæðum. Jafnframt má áskilja að slíkir samningar fari fram samkvæmt áætlun um verndaða vinnustaði.

Skilyrði fyrir takmörkun skv. 1. mgr. er að a.m.k. 30% starfsmanna á vinnustað eða þeirra sem vinna við framkvæmd samningsins séu fatlaðir eða þurfi á aðlögun að halda af félagslegum ástæðum.

Ef innkaup eru yfir viðmiðunarfrjárhæðum skv. 23. gr. skal vísa til þessa ákvæðis í útboðsauglýsingu.

19. gr.

Sameiginleg innkaup

Kaupendum er heimilt að standa sameiginlega að tilteknum, einstökum innkaupum í samræmi við lög þessi.

Þegar kaupandi annast innkaup fyrir sig og fyrir hönd annarra kaupenda eða kaupendur taka þátt í sameiginlegu innkaupaferli skulu þeir bera sameiginlega ábyrgð á að uppfylla skyldur sínar samkvæmt lögum þessum.

Sérhver kaupandi ber ábyrgð á að uppfylla skyldur sínar samkvæmt lögum þessum vegna þess hluta samnings sem hann gerir í eigin nafni og sem gerðir hafa verið fyrir hans hönd í sameiginlegu innkaupaferli.

Ráðherra er heimilt í reglugerð að mæla fyrir um að ríkisaðilum í A-hluta ríkissjóðs sé skylt að standa sameiginlega að tilteknum innkaupum.

20. gr.

Innkaup í öðru ríki Evrópska efnahagssvæðisins.

Kaupanda er heimilt að nota þjónustu miðlægrar innkaupastofnunar í öðru ríki Evrópska efnahagssvæðisins til að bjóða út innkaup á vöru, þjónustu eða verki, sem falla undir lög þessi. Skilyrði er að kaupandi tilkynni ráðuneytinu um fyrirhuguð innkaup og láti í té afrit af samningi sé þess óskað.

Ríkiskaupum er einnig heimilt að bjóða út innkaup, sem falla undir lög þessi, í öðru ríki Evrópska efnahagssvæðisins, í samstarfi við erlenda kaupendur, samtök þeirra eða fulltrúa, og/eða miðlægar innkaupastofnanir.

Um innkaup, sem fara fram á grundvelli þessa ákvæðis, gilda reglur viðkomandi ríkis, þar á meðal um kærur, gildi innkaupsákvæðana og skaðabætur.

21. gr.

Sameiginlegt innkaupaorðasafn

Allar tilvísanir til flokkunarkerfa í tengslum við opinber innkaup sem eru yfir viðmiðunarfjárhæðum fyrir Evrópska efnahagssvæðið, skv. 4. mgr. 23. gr., skulu byggja á sameiginlega innkaupaorðasafninu (CPV) eins og það er samþykkt í reglugerð framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins (EB) nr. 2195/2002, með síðar breytingum.

22. gr.

Reglur um samskipti og framlagningu gagna

Öll samskipti og upplýsingagjöf sem vísað er til í þessari grein skulu að jafnaði fara fram með rafrænum samskiptaaðferðum. Sá búnaður sem notaður er við rafræn samskipti, svo og tæknilegir eiginleikar búnaðar, skal vera almennt aðgengilegur og samhæfður við þá upplýsinga- og miðlunartækni sem er í almennt notkun. Búnaðurinn má ekki vera þess eðlis að hann leiði til mismununar fyrirtækja eða takmarki aðgang fyrirtækis að innkaupaferli.

Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. er kaupanda ekki skylt að krefjast þess að notaðar séu rafrænar samskiptaaðferðir við framlagningu gagna við eftirfarandi aðstæður:

- ef notkun rafrænna samskiptaaðferða myndi, vegna sérhæfðs eðlis innkaupa, kalla á sérstakan búnað, tæki eða skráasnið sem ekki eru almennt aðgengileg eða sem þau forrit, sem almennt eru aðgengileg, styðja ekki,
- ef forritin, sem styðja skráasnið sem henta fyrir lýsingu tilboða, nota skráasnið sem önnur opin eða almennt aðgengileg forrit ráða ekki við eða eru háð séreignarleyfi og sem ekki er hægt að gera aðgengileg til niðurbætur eða fjarnotkunar af hálfu kaupanda,
- ef notkun rafrænna aðferða myndi krefjast sérhæfðs skrifstofubúnaðar sem kaupandi hefur alla jafna ekki aðgang að,
- ef þess er krafist í útboðsgögnum að lögð séu fram líkön eða smækkuð líkön sem ekki er unnt að senda með rafrænum aðferðum,
- ef notkun annarra samskiptaaðferða er nauðsynleg, annað hvort vegna öryggisrofs í rafrænum samskiptaaðferðum eða til verndar sérstaklega viðkvæmum upplýsingum.

Ef rafrænar aðferðir eru ekki notaðar við samskipti skulu þau fara fram með pósti eða öðrum viðeigandi miðli eða með samsetningu póstis eða annars viðeigandi miðils og rafrænna samskipta.

Heimilt er, þrátt fyrir ákvæði 1.–3. mgr., að hafa munnleg samskipti, fyrir utan mikilvægustu þætti innkaupaferlisins, að því tilskildu að orðaskipti séu skráð nægilega vel. Mikilvægustu þættir innkaupaferlisins taka í þessum skilningi til útboðsgagna, þátttökutilkynninga, staðfestingu á áhuga og tilboða. Einkum skulu munnleg samskipti við bjóðendur, sem gætu haft veruleg áhrif á efni og mat tilboða, skrásett nægilega vel og með viðeigandi hætti, s.s. með skriflegum skýrslum eða hljóðskýrslum eða útdráttum úr helstu þáttum samskiptanna.

Samskipti, miðlun og geymsla upplýsinga skal fara fram með þeim hætti að tryggt sé að gögn séu óbreytt frá upprunalegri gerð. Auk þess skal tryggt að nafnleynd tilboða eða tilkynninga um þátttöku sé ekki rofin og kaupandi geti aðeins kynnt sér efni tilboða eða þátttökutilkynninga eftir að tilboðsfrestur eða frestur til að leggja fram þátttökutilkynningu er liðinn.

Þegar um er að ræða opinbera verksamninga og hönnunarsamkeppnir er heimilt að krefjast notkunar sérstaks rafræns búnaðar, s.s. til gerðar upplýsingalíkana mannvirkja eða áþekkra tækja. Í slíkum tilvikum skulu kaupendur bjóða annars konar aðgang, eins og kveðið er á um í 7. mgr., þangað til slík tæki verða almennt aðgengileg í skilningi 1. mgr.

Kaupandi getur, ef nauðsyn krefur, krafist þess að notaður sé búnaður og tæki sem ekki eru almennt aðgengileg. Skilyrði er að kaupandi bjóði annars konar valkost til aðgangs með eftirfarandi hætti:

- fullan, ótakmarkaðan og beinan aðgang endurgjaldslaust með rafrænum aðferðum að slíkum búnaði og tækjum frá birtingardegi tilkynningar, í samræmi við VIII. viðauka, sem birtur skal í reglugerð, eða frá þeim degi þegar boð um að staðfesta áhuga er sent. Í texta tilkynningarinnar eða boðsins um að staðfesta áhuga skal tilgreina veffangið þar sem hafa má aðgang að þessum búnaði og tækjum,
- tryggingu fyrir því að bjóðandi, sem ekki hefur aðgang að viðkomandi búnaði og tækjum eða hefur engan möguleika á að nálgast þau innan tiltekinna tímamarka, geti haft aðgang að innkaupaferlinu með notkun bráðabirgðalykla er fáist án endurgjalds, að því tilskildu að skort á aðgangi megi ekki rekja til viðkomandi bjóðanda,
- eða með útvegum annars konar leiðar til að leggja fram tilboð með rafrænum hætti.

Auk þeirra krafna sem settar eru fram í IV. viðauka, sem birtur skal í reglugerð, skulu eftirfarandi reglur gilda um búnað og tæki sem notuð eru við rafræna sendingu og móttöku tilboða og rafræna móttöku þátttökutilkynninga:

- a. upplýsingar um skilyrði fyrir rafræna framlagningu tilboða og þátttökutilkynninga, þar á meðal um dulkóðun og tímastimplun, skulu vera aðgengilegar öllum hlutaðeigandi aðilum,
- b. kaupandi skal eftir atvikum tilgreina öryggisstig fyrir rafrænar samskiptaaðferðir á hinum ýmsu stigum tiltekens innkaupaferlis og skal það vera í réttu hlutfalli við áhættunarn sem því tengjast,
- c. Heimilt er í samræmi við lög um rafrænar undirskriftir, nr. 28/2001, að gera kröfu um að tilboði fylgi fullgild rafræn undirskrift, einkum ef áhættustig skv. b-lið er metið hátt.

III. KAFLI

Viðmiðunarfjárhæðir.

23. gr.

Viðmiðunarfjárhæðir.

Öll innkaup opinberra aðila á vörum og þjónustu yfir 15.500.000,- kr. og verkum yfir 49.000.000,- kr. skal bjóða út og gera í samræmi við þau innkaupaferli sem nánar er kveðið á um í IV. kafla. Viðmiðunarfjárhæðir vegna innkaupa á opinberum þjónustusamningum um félagsþjónustu og aðra sértæka þjónustu, skv. VIII kafla, skulu fara eftir 4. mgr.

Heimilt er að breyta fjárhæðum skv. 1. mgr. annað hvert ár í samræmi við breytingar á vísitölu neysluverðs, í fyrsta sinn 1. janúar 2018. Heimilt skal að færa fjárhæðir þessar upp þannig að þær standi á heilu þúsundi. Ráðherra skal með hæfilegum fyrirvara auglýsa opinberlega breytingar á viðmiðunarfjárhæðum samkvæmt þessari grein.

Ráðherra er með reglugerð heimilt að kveða á um lægri viðmiðunarfjárhæðir, skv. 1. mgr., vegna innkaupa opinberra aðila að frátöldum sveitarfélögum, stofnunum þeirra, öðrum opinberum aðilum á þeirra vegum eða samtökum sem þessir aðilar kunna að hafa með sér.

Ráðherra skal birta viðmiðunarfjárhæðir fyrir opinber innkaup á Evrópska efnahagssvæðinu í íslenskum krónum í reglugerð í samræmi við 4. og 6. gr. tilskipunarinnar. Við ákvörðun viðmiðunarfjárhæða skal taka tillit til breytinga sem kunna að hafa verið gerðar á tilskipuninni, enda hafi hlutaðeigandi gerðir verið teknar upp í EES-samninginn. Endurskoða skal viðmiðunarfjárhæðir á tveggja ára fresti, í fyrsta sinn 1. janúar 2018.

24. gr.

Innkaup undir þeim viðmiðunarfjárhæðum.

Við innkaup undir þeim viðmiðunarfjárhæðum sem birtar eru í auglýsingu skv. 23. gr. skal kaupandi ávallt gæta hagkvæmni og gera samanburð meðal sem flestra fyrirtækja. Slíkur samanburður skal jafnan gerður með rafrænum hætti. Við þessi innkaup skal gæta að samkeppni og virða jafnræðisreglu 15. gr. svo og ákvæði 50. gr. um tækniforskriftir.

Kaupandi skal leggja mat á það í hverju tilviki fyrir sig hvort almenn auglýsing er nauðsynleg til að tryggja markmið 1. mgr.

25. gr.

Útreikningur virðis samninga.

Við útreikning á áætluðu virði samnings skal miða við þá heildarfjárhæð sem kaupandi kemur til með að greiða fyrir innkaup, að frátöldum virðisaukaskatti. Við þennan útreikning skal taka tillit til heildarfjárhæðar, þar á meðal hvers konar valfrjálsra ákvæða og hugsanlegrar endurnýjunar samnings sem skýrt er kveðið á um í útboðsgögnum.

Ef kaupandi hyggst bjóða bjóðendum eða þátttakendum verðlaunafé eða aðrar aukagreiðslur skal taka tillit til þess við útreikning á áætluðu virði samnings.

Útreikningur skal miðast við þann tíma þegar útboðsauglýsing er send til opinberrar birtingar eða þegar kaupandi hefst handa við innkaupaferli við þær aðstæður að ekki er skylt að tilkynna opinberlega um innkaup.

Óheimilt er að skipta upp verki eða innkaupum á vöru og/eða þjónustu í því skyni að innkaup verði undir viðmiðunarfjárhæðum, nema slíkt sé réttlæt看legt á grundvelli hlutlægra ástæðna.

Þegar kaupandi skiptist í aðskildar skipulagseiningar skal taka tillit áætlaðrar heildarfjárhæðar innkaupa allra eininganna. Ef skipulagseining ber sjálfstæða ábyrgð á innkaupum sínum eða tilteknum tegundum þeirra má áætla verðmæti þeirra án tillits til heildarinnkaupa kaupandans.

26. gr.

Útreikningur virðis verksamninga.

Við útreikning á áætluðu virði verksamnings skal miða við kostnað við verkið auk áætlaðs heildarverðmætis vöru og þjónustu sem kaupandi lætur fyrirtæki í té að því tilskildu að það sé nauðsynlegt við framkvæmd verksins.

27. gr.

Útreikningur virðis vörusamninga.

Við útreikning á áætluðu virði vörusamnings skal telja kostnað vegna flutnings vöru með í vöruverði. Ef vara er keypt „frí á skipsfjöl“ (fob) í erlendri höfn skal þó ekki telja flutning með í vöruverði.

Þegar um er að ræða samninga um fjármögnunarleigu, leigu eða kaupleigu á vörum skal reikna virði með eftirfarandi hætti:

a. Þegar samningur er tímabundinn til 12 mánaða eða skemur skal miða við heildarsamningsfjárhæð. Þegar samningur er bundinn til lengri tíma skal miðað við heildarfjárhæð auk virðis varanna við lok samningstímans.

b. Þegar samningur er ótímabundinn eða óvíst er hver samningstíminn verður skal miða við heildargreiðslur samkvæmt samningnum í 48 mánuði.

28. gr.

Útreikningur virðis þjónustusamninga.

Þegar um er að ræða tryggingarþjónustu skal miða virði samnings við fjárhæð iðgjalda og aðra þóknun sem greidd er. Þegar um er að ræða banka- og fjármálaþjónustu skal miða við fjárhæð gjalda, umboðslauna og vaxta auk annarrar þóknunar. Þegar um er að ræða samninga um hönnun skal miðað við fjárhæð gjalda, umboðslauna og aðra þóknun sem greidd er.

Þegar um er að ræða samninga þar sem heildarfjárhæð er ótilgreind skal reikna virði út með eftirfarandi hætti:

a. Þegar samningur er gerður til 48 mánaða eða skemmri tíma skal miða við áætlaða samningsfjárhæð allan gildistíma samningsins.

b. Þegar samningur er ótímabundinn eða óvíst er hver samningstíminn verður skal miða við heildargreiðslur samkvæmt samningnum í 48 mánuði.

29. gr.

Innkaup sem skipt er upp.

Þegar innkaupum á fyrirhuguðu verki eða þjónustu er skipt upp í fleiri sjálfstæða samninga skal miða við samanlagt virði allra samninganna. Sama á við þegar innkaupum á vöru af svipaðri tegund er skipt upp í fleiri sjálfstæða samninga. Sé samanlagt virði allra samninganna yfir viðmiðunarfjárhæðum skal líta svo á að verðgildi hvers og eins samnings sé einnig yfir viðmiðunarmörkum.

Þegar heildarvirði samninga sem greinir í 1. mgr. er yfir viðmiðunarfjárhæðum er þó heimilt að gera einstaka samninga án útboðs fyrir allt að 20% af samanlagðri heildarfjárhæð allra samningshluta.

30. gr.

Útreikningur virðis viðvarandi eða endurnýjanlegra vöru- og þjónustusamninga.

Þegar um er að ræða viðvarandi samninga eða samninga sem endurnýja á innan tiltekins tíma skal reikna áætlað virði út með eftirfarandi hætti:

a. Annaðhvort með hliðsjón af heildarfjárhæð áþekkra samninga á undangengnu fjárhagsári eða síðustu 12 mánuðum að teknu tilliti til breytinga á magni og verði fyrir næstkomandi 12 mánuði.

b. Eða með hliðsjón af áætluðum kostnaði fyrir næstu 12 mánuði, eða lengra tímabil ef því er að skipta, frá því að vara eða þjónusta er fyrst innt af hendi.

Óheimilt er að nota sérstakar aðferðir við útreikning í því skyni að komast hjá útboðsskyldu.

31. gr.

Áætlun virðis rammasamninga og gagnvirkra innkaupakerfa.

Þegar um er að ræða rammasamning eða gagnvirkt innkaupakerfi skal miða virði við heildarfjárhæð allra samninga, án virðisaukaskatts, sem áætlað er að gera á gildistíma rammasamnings eða gagnvirkis innkaupakerfis.

32. gr.

Áætlun virðis á nýsköpunarsamstarfi.

Þegar um er að ræða nýsköpunarsamstarf skal miða virði við áætlað hámarksverðmæti rannsókna og þróunarstarfsemi, án virðisaukaskatts, sem fara á fram á öllum stigum fyrirhugaðs samstarfs, auk verðmætis vöru, þjónustu eða verka sem þróuð verða og keypt í lok samstarfs.

IV. KAFLI Innkaupaferli.

33. gr.

Meginreglur um val á innkaupaferli.

Innkaup yfir viðmiðunarfjárhæðum 23. gr. skulu fara fram á grundvelli almenns eða lokaðs útboðs skv. nánari reglum V., VI. og VII. kafla. Einnig er heimilt að bjóða til nýsköpunarsamstarfs skv. 39. gr., kaupa inn á grundvelli rammasamnings skv. 41. gr. og gagnvirks innkaupakerfis skv. 42. gr.

Þrátt fyrir 1. mgr. eru samkeppnisútbod með samningsviðræðum og samkeppnisviðræður heimiluð í eftirfarandi tilvikum án tillits til þess hvort um er að ræða innkaup á verki, vöru eða þjónustu:

- a. Þegar ekki er hægt að mæta þörfum kaupanda án þess að aðlaga lausnir sem fyrir hendi eru.
- b. Þegar innkaup fela í sér hönnun eða nýsköpun.
- c. Þegar ekki er hægt að gera samning án undanfarandi samningsviðræðna vegna þess hversu flókinn, áhættusamur eða sérstakur samningur er eða vegna lagalegs og fjárhagslegs ramma hans. Samningur telst sérlega flókinn þegar ekki er mögulegt með hlutlægum hætti að skilgreina þau tæknilegu atriði sem fullnægt geta þörfum eða markmiðum kaupanda eða kaupandi getur ekki skilgreint lagalega eða fjárhagslega gerð framkvæmdar.
- d. Þegar kaupandi getur ekki skilgreint tækniforskriftir af nægilegri nákvæmni með tilvísun til staðals, evrópska tæknimatsins, sameiginlegrar tækniforskriftar eða tækniviðmiðunar, sbr. 2.–5. lið VII. viðauka, sem birtur skal í reglugerð.
- e. Þegar einungis berast ógild tilboð eða tilboð sem uppfylla ekki skilmála innkaupaferlis í almennu eða lokuðu útboði. Við slíkar aðstæður þarf kaupandi ekki að birta almenna útboðsauglýsingu ef hann lætur ferlið taka til allra þeirra og aðeins þeirra bjóðenda, sem uppfylla forsendur fyrir hæfismiðunni vali sem settar eru fram í 66.–75. gr. og sem lögðu fram tilboð í upphaflegu útboði, í samræmi við formlegar kröfur innkaupaferlisins. Tilboð skal talið ógilt ef það er ekki í samræmi við útboðsgögn, berst of seint, ef sönnun er fyrir leynilegu samráði eða spillingu eða ef kaupandi telur það vera óeðlilega lágt. Tilboð telst einnig ekki uppfylla skilmála innkaupaferlis ef það er lagt fram af bjóðanda sem skortir nauðsynlega menntun og hæfi eða það er hærra en kostnaðaráætlun kaupanda vegna samnings leyfir, eins og hún var ákveðin áður en innkaupaferlið hófst.

Innkaupaferli skv. 1. og 2. mgr. skulu auglýst með útboðsauglýsingu í samræmi við 56. gr.

Þrátt fyrir 1.–3. mgr. er heimilt að ganga til samningskaupa án undangenginnar birtingar útboðsauglýsingar en aðeins við þær aðstæður sem getið er um í 40. gr.

34. gr.

Meginreglur um fresti.

Frestur til að skila tilboðum skal vera nægjanlega langur til að bjóðendur geti undirbúið tilboð. Lengd frests skal einkum taka mið af því hversu flókinn samningur er og hve langan tíma þarf til að semja tilboð.

Frestur reiknast frá deginum eftir að útboðsauglýsing er birt að meðtöldum opunardegi nema annað sé tekið fram. Allir almanaks dagar eru taldir með.

Ákveða skal fresti til að taka við tilboðum sem eru lengri en lágmarksfrestir, skv. 35. og 36. gr., ef ekki er unnt að gera tilboð fyrr en að lokinni vettvangsskoðun eða athugun á fylgiskjölum útboðsgagna á vettvangi, þannig að öll fyrirtæki geti kynnt sér nauðsynlegar upplýsingar við gerð tilboðs.

Kaupandi skal lengja frest til að taka við tilboðum svo öll fyrirtæki geti kynnt sér nauðsynlegar upplýsingar við gerð tilboðs ef mikilvægar viðbótarupplýsingar hafa ekki verið afhentar að lágmarki sex dögum áður en tilboðsfrestur rennur út eða þegar umtalsverðar breytingar hafa verið gerðar á útboðsgögnum. Ef um hraðútboð er að ræða skal afhenda viðbótarupplýsingar að lágmarki 4 dögum áður en tilboðsfrestur rennur út. Lengd framlengingar skal að öðru leyti taka mið af mikilvægi viðbótarupplýsinga og breytinga sem gerðar eru á útboðsgögnum. Hafi ekki verið beðið um viðbótarupplýsingar með góðum fyrirvara eða mikilvægi þeirra við undirbúning tilboða er óverulegt, er kaupanda ekki skylt að lengja tilboðsfrest.

35. gr.

Almennt útbod.

Í almennu útbóði er öllum fyrirtækjum heimilt að leggja fram tilboð í kjölfar útbóðsauglýsingar. Með tilboði skulu fylgja upplýsingar vegna hæfismiðaðs vals sem kaupandi hefur farið fram á í auglýsingu eða útbóðsgögnum.

Tilboðsfrestur í almennu útbóði yfir innlendum viðmiðunarfrjárhæðum skal vera minnst 15 almanaksdagar.

Tilboðsfrestur í almennu útbóði yfir viðmiðunarfrjárhæðum á Evrópska efnahagssvæðinu skal vera minnst 35 almanaksdagar. Heimilt er að stytta tilboðsfrestinn um 5 daga ef leggja má fram rafræn tilboð í samræmi við 22. gr.

Heimilt er að stytta tilboðsfrest skv. 3. mgr. niður í 15 almanaksdaga þegar forauglýsing skv. 55. gr. hefur verið birt minnst 35 dögum áður og mest 12 mánuðum fyrir birtingu almennrar auglýsingar.

Ef brýn nauðsyn krefst þess að hraða þurfi útbóði er kaupanda heimilt að víkja frá þeim frestum sem greinir í ákvæði þessu. Frestur til að skila tilboðum skal þó aldrei vera skemmri en 7 almanaksdagar skv. 2. mgr. og 15 almanaksdagar skv. 3. mgr., frá birtingu auglýsingar.

36. gr.

Lokað útbod

Í lokuðu útbóði getur sérhvert fyrirtæki sótt um að taka þátt í innkaupaferli í kjölfar útbóðsauglýsingar með því að senda inn upplýsingar vegna hæfismiðaðs vals sem kaupandi hefur farið fram á í auglýsingu eða útbóðsgögnum. Aðeins þau fyrirtæki sem kaupandi býður til þátttöku, eftir að hafa lagt mat á framlagðar upplýsingar, geta skilað inn tilboði í lokuðu útbóði. Kaupandi getur takmarkað fjölda hæfra þátttakenda, sem boðið er að taka þátt í ferlinu, í samræmi við 76. gr.

Frestur til að skila þáttökubeiðnum í forvali vegna lokaðs útbóðs yfir innlendum viðmiðunarfrjárhæðum skal vera minnst 15 almanaksdagar frá birtingu útbóðsauglýsingar.

Frestur til að skila þáttökubeiðnum í forvali vegna lokaðs útbóðs yfir viðmiðunarfrjárhæðum fyrir Evrópska efnahagssvæðið skal vera minnst 30 almanaksdagar frá birtingu útbóðsauglýsingar.

Ef forauglýsing er notuð til að kynna innkaup skal miða frest til að skila inn þáttökubeiðnum, skv. 2. og 3. mgr., frá þeim degi þegar boð um að staðfesta áhuga var sent.

Þeim sem valdir hafa verið í forvali vegna lokaðs útbóðs yfir innlendum viðmiðunarfrjárhæðum skal gefa minnst 10 almanaksdaga frest til að leggja fram tilboð frá því að útbóðsgögn eru send út.

Þeim sem valdir hafa verið í forvali vegna lokaðs útbóðs yfir viðmiðunarfrjárhæðum á Evrópska efnahagssvæðinu skal gefa minnst 30 almanaksdaga frest til að leggja fram tilboð frá því að útbóðsgögn eru send út. Heimilt er að stytta tilboðsfrestinn um 5 daga ef leggja má fram rafræn tilboð í samræmi við 22. gr.

Heimilt er að stytta tilboðsfrest, skv. 6. mgr., niður í 10 almanaksdaga þegar forauglýsing skv. 55. gr. hefur verið birt minnst 35 dögum áður og mest 12 mánuðum fyrir birtingu almennrar auglýsingar.

Ef brýn nauðsyn krefst þess að hraða þurfi útbóði er kaupanda heimilt að víkja frá þeim frestum sem greinir í ákvæði þessu. Frestur til að skila þáttökubeiðnum skv. 3. mgr. skal þó aldrei vera skemmri en fimmtán almanaksdagar, frá birtingu auglýsingar. Frestur til að skila tilboðum skal þó aldrei vera skemmri en sjö almanaksdagar skv. 5. mgr. og tíu almanaksdagar skv. 6. mgr.

Opinberum aðilum að frátöldum kaupendum á vegum ríkisins er heimilt að semja við þátttakendur sem valdir hafa verið í lokuðu útbóði um styttri tilboðsfrest, skv. 5. og 6. mgr., ef þátttakendur fá allir jafnlangan tíma til að semja og leggja fram sín tilboð.

37. gr.

Samkeppnisútbod með samningsviðræðum.

Í samkeppnisútbóði með samningsviðræðum getur sérhvert fyrirtæki sótt um að taka þátt í innkaupaferli í kjölfar útbóðsauglýsingar með því að senda inn upplýsingar vegna hæfismiðaðs vals sem kaupandi hefur farið fram á í auglýsingu eða útbóðsgögnum. Aðeins þau fyrirtæki sem kaupandi býður til þátttöku, eftir að hafa lagt mat á framlagðar upplýsingar, geta skilað inn tilboði í samkeppnisútbóði sem skal vera grundvöllur áframhaldandi viðræðna. Kaupandi getur takmarkað fjölda hæfra þátttakenda, sem boðið er að taka þátt í ferlinu, í samræmi við 76. gr.

Í útbóðsgögnum skal kaupandi tilgreina efni innkaupa ásamt lýsingu á þörfum sínum og eiginleikum sem vörur, verk eða þjónusta, sem kaupa á, skulu hafa og tilgreina forsendur fyrir vali tilboðs. Einnig skal koma fram hvaða lágmarkskröfur öll tilboð þurfa að uppfylla. Upplýsingarnar, sem látnar eru í té, skulu

vera nægilega nákvæmar til að gera fyrirtækjum kleift að átta sig á eðli og umfangi innkaupanna og ákveða hvort þau vilji taka þátt í útboðinu.

Ákvæði 2.-9. mgr. 36. gr. skulu gilda um fresti til að skila þátttökubeiðnum og leggja fram tilboð vegna samkeppnisútboðs með samningsviðræðum.

Kaupandi skal ræða við bjóðendur um upphafleg tilboð þeirra og öll síðari sem þeir leggja fram, nema endanleg tilboð í skilningi 7. mgr., til að bæta innihald þeirra. Ekki skal vera hægt að semja um lágmarkskröfur og forsendur fyrir vali tilboðs. Kaupanda skal þó vera heimilt að ganga að upphaflegu tilboði án samningsviðræðna hafi hann áskilið sé rétt til þess í útboðsauglýsingu eða boði um að staðfesta áhuga.

Meðan á viðræðum stendur skal kaupandi tryggja að jafnræðis sé gætt milli þátttakenda, sérstaklega að þátttakendum sé ekki mismunað með því að veita upplýsingar sem gera stöðu ákveðinna þátttakenda betri en annarra. Kaupandi skal upplýsa alla bjóðendur, hafi tilboð þeirra ekki verið útilokuð í samræmi við 6. mgr., skriflega um hvers konar breytingar á tækniforskriftum eða öðrum útboðsgögnum, öðrum en þeim þar sem lágmarkskröfur eru settar. Eftir slíkar breytingar skal kaupandi veita bjóðendum nægilega langan frest til að breyta tilboðum sínum og leggja þau fram aftur, eins og við á. Kaupanda er óheimilt að upplýsa þátttakanda um lausnir eða aðrar trúnaðarupplýsingar sem annar þátttakandi hefur sett fram, án samþykkis viðkomandi.

Kaupandi getur ákveðið að samkeppnisútboð fari fram í fleiri áföngum til þess að fækka þátttakendum. Slík fækkun skal grundvallast á forsendum fyrir vali tilboðs sem settar hafa verið fram í útboðsauglýsingu, í boði um að staðfesta áhuga eða öðrum útboðsgögnum. Taka skal fram í auglýsingu eða útboðsgögnum að þessi háttur kunni að vera hafður á.

Ef kaupandi hyggst ljúka samningsviðræðunum skal hann tilkynna þeim bjóðendum sem eftir eru um það og setja sameiginlegan frest til að leggja fram ný eða endurskoðuð tilboð. Kaupandi skal gæta þess að tilboð sé í samræmi við lágmarkskröfur og skilyrði 1. mgr. 64. gr. Þá skal kaupandi meta endanleg tilboð á grundvelli valforsendna og gera samning í samræmi við 6. mgr. 76. gr. og 77.-79. gr.

38. gr.

Samkeppnisviðræður.

Í samkeppnisviðræðum getur sérhvert fyrirtæki sótt um að taka þátt í innkaupaferli í kjölfar útboðsauglýsingar með því að senda inn upplýsingar vegna hæfismiðaðs vals sem kaupandi hefur farið fram á í auglýsingu eða útboðsgögnum. Aðeins þau fyrirtæki sem kaupandi býður til þátttöku, eftir að hafa lagt mat á framlagðar upplýsingar, geta tekið þátt í samkeppnisviðræðunum. Kaupandi getur takmarkað fjölda hæfra þátttakenda, sem boðið er að taka þátt í ferlinu, í samræmi við 76. gr. Samningur sem byggir á samkeppnisviðræðum skal aðeins gerður á grundvelli valforsendunnar um besta hlutfall milli verðs og gæða, í samræmi við 2. mgr. 77. gr.

Ákvæði 2. og 3. mgr. 36. gr. skulu gilda um fresti til að skila þátttökubeiðnum vegna samkeppnisviðræðna.

Í útboðsauglýsingu skulu koma fram þarfir og kröfur kaupanda, en þessi atriði skal skilgreina nánar í auglýsingunni sjálfri og/eða útboðsgögnum. Þá skal kaupandi setja fram og skilgreina þær forsendur fyrir vali tilboðs sem ákveðnar hafa verið og setja leiðbeinandi tímaramma.

Kaupandi skal hefja viðræður við þátttakendur, sem valdir hafa verið til þátttöku í samræmi við ákvæði VI. kafla og 76. gr., með það fyrir augum að slá föstu með hvaða hætti þörfum hans verður best fullnægt. Í þessum viðræðum er heimilt að ræða öll atriði væntanlegs samnings við útvalda þátttakendur.

Meðan á viðræðum stendur skal kaupandi tryggja að jafnræðis sé gætt meðal þátttakenda, sérstaklega að þátttakendum sé ekki mismunað með því að veita upplýsingar sem gera stöðu sumra þátttakenda betri en annarra. Kaupanda er óheimilt að upplýsa þátttakanda um lausnir eða aðrar trúnaðarupplýsingar sem annar þátttakandi hefur sett fram, án samþykkis viðkomandi.

Kaupandi getur ákveðið að ferlið fari fram í fleiri áföngum til þess að fækka þeim lausnum sem fjallað er um meðan viðræður standa yfir. Slík fækkun lausna skal grundvallast á forsendum fyrir vali tilboðs sem settar hafa verið fram í útboðsauglýsingu eða útboðsgögnum. Taka skal fram í auglýsingu eða útboðsgögnum að þessi háttur kunni að vera hafður á.

Kaupandi skal halda viðræðum áfram þar til hann hefur afmarkað þá lausn eða þær lausnir sem geta fullnægt þörfum hans.

Þegar kaupandi hefur lýst því yfir að viðræðum sé lokið og tilkynnt það þátttakendum skal hann gefa þátttakendum kost á að leggja fram endanleg tilboð með hliðsjón af þeirri lausn eða lausnum sem kynntar hafa verið og skýrðar meðan á viðræðum stóð. Þessi tilboð skulu hafa að geyma öll þau atriði sem nauðsynleg eru til að hrinda samningi í framkvæmd. Þátttakendum skal vera heimilt að skýra, skilgreina og

laga til tilboð sín eftir beiðni kaupanda. Slíkar skýringar, skilgreiningar og lagfæringar eða viðbótarupplýsingar mega þó ekki fela í sér breytingar á grundvallarþáttum tilboðs, eða tilkynningu til bjóðenda um að gera tilboð, þannig að samkeppni sé raskað eða um mismunun verði að ræða.

Kaupandi skal meta tilboð á grundvelli þeirra forsendna fyrir vali tilboðs sem fram komu í upphaflegri útbóðsauglýsingu eða útbóðsgögnum. Kaupanda er heimilt að halda áfram viðræðum við þann þátttakanda sem hefur lagt fram það tilboð sem hefur best hlutfall milli verðs og gæða í samræmi við 77. gr., til að staðfesta skuldbindingar sem felast í tilboðinu, enda leiði það ekki til þess að grundvallarþáttum í tilboðinu, eða útbóðsauglýsingu, sé breytt þannig að samkeppni sé raskað eða um mismunun verði að ræða.

Kaupanda er heimilt að kveða á um verðlaun eða greiða þátttakendum fyrir þátttöku sína í viðræðum.

39. gr.

Nýsköpunarsamstarf.

Í nýsköpunarsamstarfi getur sérhvert fyrirtæki sótt um að taka þátt í innkaupaferli í kjölfar útbóðsauglýsingar með því að senda inn upplýsingar vegna hæfismiðaðs vals sem kaupandi hefur farið fram á í auglýsingu eða útbóðsgögnum. Aðeins þau fyrirtæki sem kaupandi býður til þátttöku, eftir að hafa lagt mat á framlagðar upplýsingar, geta tekið þátt í ferlinu. Kaupandi getur ákveðið að stofna til nýsköpunarsamstarfs við einn eða fleiri aðila sem stunda aðskilda rannsóknar- og þróunarstarfsemi. Kaupandi getur takmarkað fjölda hæfra þátttakenda, sem boðið er að taka þátt í ferlinu, í samræmi við 76. gr. Samningur sem byggir á nýsköpunarsamstarfi skal aðeins gerður á grundvelli valforsendunnar um besta hlutfall milli verðs og gæða, í samræmi við 77. gr.

Í útbóðsgögnum skal kaupandi tilgreina þörf á nýsköpunarvöru, -þjónustu eða -verki sem ekki er hægt að uppfylla með því að kaupa vörur, þjónustu eða verk sem til eru á markaði. Þá skal einnig tilgreina í hvaða þáttum lýsingarinnar skilgreindar eru þær lágmarkskröfur sem öll tilboð þurfa að uppfylla. Upplýsingarnar, sem látnar eru í té, skulu vera nægilega nákvæmar til að gera fyrirtækjum kleift að átta sig á eðli og umfangi lausnar, sem krafist er, og ákveða hvort þau vilji taka þátt í innkaupaferlinu.

Ákvæði 2. og 3. mgr. 36. gr. skulu gilda um fresti til að skila þátttökubeiðnum vegna nýsköpunarsamstarfs.

Nýsköpunarsamstarfið skal miða að því að þróa nýsköpunarvöru, -þjónustu eða -verk og síðan kaupum á þeirri vöru, þjónustu eða verki sem af því leiðir, að því tilskildu að þau svari til þess nothæfisstigs og hámarkskostnaðar sem kaupandi og þátttakandi komu sér saman um. Nýsköpunarsamstarfið skal skipulagt í áföngum sem haldast í hendur við röð þrepa í rannsóknar- og nýsköpunarferlinu, sem geta tekið til framleiðslu á vörunum, veitingar þjónustunnar eða lokafrágangs verka. Í nýsköpunarsamstarfi skal ákveða áfangamarkmið fyrir samstarfsaðilana og kveða á um greiðslu þóknunar í viðeigandi hlutagreiðslum. Á grundvelli þessara markmiða getur kaupandi, að hverjum áfanga loknum, ákveðið að binda enda á nýsköpunarsamstarfið eða, ef um er að ræða samstarf við fleiri en einn aðila, að fækka samstarfsaðilum með því að slíta einstökum samningum, að því tilskildu að kaupandi hafi tiltekið slíka möguleika og skilmála í útbóðsgögnum.

Kaupandi skal ræða við bjóðendur um upphafleg tilboð þeirra og öll síðari sem þeir leggja fram, nema um endanleg tilboð sé að ræða, til að bæta innihald þeirra. Ekki skal vera hægt að semja um lágmarkskröfur og forsendur fyrir vali tilboðs.

Meðan á viðræðum stendur skal kaupandi tryggja að jafnræðis sé gætt milli þátttakenda, sérstaklega að þátttakendum sé ekki mismunað með því að veita upplýsingar sem gera stöðu ákveðinna þátttakenda betri en annarra. Kaupandi skal upplýsa alla bjóðendur, hafi tilboð þeirra ekki verið útilokuð, í samræmi við 7. mgr., skriflega um hvers konar breytingar á tækniforskriftum eða öðrum útbóðsgögnum, öðrum en þeim þar sem lágmarkskröfur eru settar. Eftir slíkar breytingar skal kaupandi veita bjóðendum nægilega langan frest til að breyta tilboðum sínum og leggja þau fram aftur, eins og við á. Kaupanda er óheimilt að upplýsa þátttakanda um lausnir eða aðrar trúnaðarupplýsingar sem annar þátttakandi hefur sett fram, án samþykkis viðkomandi.

Kaupandi getur ákveðið að ferlið muni fara fram í fleiri áföngum til þess að fækka þátttakendum. Slík fækkun skal grundvallast á forsendum fyrir vali tilboðs sem settar hafa verið fram í útbóðsauglýsingu, í boði um að staðfesta áhuga eða öðrum útbóðsgögnum. Taka skal fram í auglýsingu eða útbóðsgögnum að þessi háttur kunni að vera hafður á.

Við val á þátttakendum skal kaupandi einkum beita viðmiðum sem varða getu þátttakenda á sviði rannsókna og þróunar og við þróun og framkvæmd nýstárlegra lausna. Aðeins þau fyrirtæki, sem kaupandi býður þátttöku eftir að hafa metið upplýsingarnar sem lagðar voru fram, mega leggja fram rannsóknar- og nýsköpunarverkefni sem miða að því að uppfylla þær þarfir sem kaupandi hefur tilgreint að ekki sé hægt að fullnægja með lausnum sem fyrir eru. Í útbóðsgögnum skal kaupandi skilgreina það fyrirkomulag sem

gilda skal um hugverkarétt. Þegar um er að ræða nýsköpunarsamstarf með fleiri en einum þátttakanda er kaupanda óheimilt að upplýsa aðra þátttakanda um lausnir eða aðrar trúnaðarupplýsingar sem þátttakandi hefur veitt innan ramma samstarfsins, án samþykkis viðkomandi.

Kaupandi skal sjá til þess að uppbygging samstarfsins, og einkum lengd og virði hinna mismunandi áfanga, endurspegli nýsköpunarstig hinnar fyrirhuguðu lausnar og röð þess rannsóknar- og nýsköpunarstarfs sem þarf til að þróa nýstárlega lausn sem ekki er enn til á markaði. Áætlað verðmæti vara, þjónustu eða verka skal ekki vera í óeðlilegu hlutfalli við þá fjárfestingu sem þarf til þróunar þeirra.

40. gr.

Samningskaup án undangenginnar útboðsauglýsingar.

Samningskaup án opinberrar birtingar útboðsauglýsingar eru heimil í eftirfarandi tilvikum án tillits til þess hvort um er að ræða innkaup á verki, vöru eða þjónustu:

- a. Þegar engin tilboð, engin gild tilboð, engar tilkynningar um þátttöku eða engar gildar tilkynningar um þátttöku berast vegna almenns eða lokaðs útboðs, enda sé í endanlegum samningi ekki vikið í verulegum atriðum frá upphaflegum skilmálum útboðsgagna. Tilboð telst ekki gilt ef það hefur ekki tengsl við samninginn og dugir bersýnilega ekki, án verulegra breytinga, til að mæta þörfum kaupanda eða kröfum eins og þær eru tilgreindar í útboðsgögnum. Þáttökutilkynning telst ekki gilt ef viðkomandi fyrirtæki er eða gæti verið útilokað skv. 66. gr. eða ef það uppfyllir ekki hæfiskröfur skv. 67.–70. gr.
- b. Þegar aðeins eitt fyrirtæki kemur til greina af listrænum ástæðum þar sem um er að ræða einstakt listaverk eða listflutning, ekki er um samkeppni að ræða af tæknilegum ástæðum eða sökum þess að um lögverndaðan einkarétt er að ræða.
- c. Þegar innkaup eru algerlega nauðsynleg vegna aðkallandi neyðarástands sem stafar af ófyrirsjáanlegum atburðum og ekki er unnt að standa við fresti í almennu útboði, lokuðu útboði eða samkeppnisútboði með samningsviðræðum. Þær aðstæður sem vísað er til sem aðkallandi neyðarástands mega ekki vera á ábyrgð kaupanda.

Þegar um er að ræða innkaup á vörum eru samningskaup án opinberrar birtingar útboðsauglýsingar heimil í eftirfarandi tilvikum:

- a. Þegar um er að ræða vörur sem eingöngu eru framleiddar vegna rannsókna, tilrauna, athugana eða þróunar. Þetta nær þó ekki til fjöldaframleiðslu sem ætlað er að skila hagnaði eða endurheimta rannsóknar- og þróunarkostnað.
- b. Þegar um er að ræða viðbótarvörur sem annaðhvort er ætlað að koma að hluta til í stað venjulegra birgða eða búnaðar eða eru aukning á venjulegum birgðum eða búnaði og val á nýjum bjóðanda mundi skuldbinda kaupanda til að kaupa efni sem hefðu aðra tæknilega eiginleika og samræmdust illa eldri tæknibúnaði eða leiddu til óeðlilega mikilla tæknilegra erfiðleika við rekstur og viðhald. Slíkir samningar, svo og endurnýjaðir samningar, skulu að jafnaði ekki gilda lengur en þrjú ár.
- c. Þegar um er að ræða vörur sem skráðar eru og keyptar í kauphöll.
- d. Þegar um er að ræða vörur sem eru á sérlega góðum kjörum, annaðhvort frá seljanda sem er að hætta starfsemi eða frá skiptastjóra þrotabús eða fyrirtæki sem er í greiðslustöðvun eða nauðasamningum

Þegar um er að ræða innkaup á þjónustu eru samningskaup án opinberrar birtingar útboðsauglýsingar heimil þegar gera á samning eftir samkeppni um hönnun þar sem kveðið er á um að skylt væri að semja við þá þátttakendur, einn eða fleiri, sem sigruðu í keppninni. Ef um fleiri sigurvegara er að ræða er skylt að bjóða öllum sem sigra í hönnunarsamkeppni að taka þátt í viðræðum.

Þegar um er að ræða innkaup á verki eða þjónustu eru samningskaup án opinberrar birtingar útboðsauglýsingar heimil þegar um er að ræða nýtt verk eða þjónustu sem felur í sér endurtekningu á sambærilegu verki eða þjónustu og sami kaupandi hefur áður samið um við fyrirtæki í útboði, enda séu þessi verk eða þjónusta í samræmi við þá upprunalegu áætlun sem upphaflegi samningurinn kvað á um. Þegar útboð fer fram á grundvelli upprunalegrar áætlunar skal taka fram að þessari aðferð við innkaup kunnir að verða beitt og skal taka mið af áætlunum kostnaði við þessi verk eða þjónustu þegar viðmiðunarfrjárhæð er reiknuð út, sbr. III. kafla. Þessari innkaupaáðferð má aðeins beita innan þriggja ára frá því að upphaflegur samningur var gerður.

41. gr.

Rammasamningar.

Rammasamninga skal gera í samræmi við þau innkaupaferli sem mælt er fyrir um í lögum þessum. Rammasamningur er samningur sem einn eða fleiri kaupendur gera við einn eða fleiri bjóðendur í þeim

tilgangi að ákveða skilmála samninga sem gerðir verða á tilteknu tímabili. Gildistími rammasamnings má ekki vera lengri en fjögur ár nema í undantekningartilvikum sem helgast af málefnalegum ástæðum, einkum þeim sem tengjast efni rammasamningsins.

Val á samningsaðilum í rammasamningsútbóði skal grundvallast á forsendum fyrir vali tilboðs, sbr. 77. gr. Í rammasamningi er heimilt að ákveða að kaupendur séu ekki skuldbundnir til að skipta eingöngu við aðila rammasamnings við þau innkaup sem samningur tekur til, enda séu slík frávik tilgreind í útbodsgögnum.

Við einstök innkaup á grundvelli rammasamnings skal fylgja ákvæðum 4. og 5. mgr. Aðeins er heimilt að gera einstaka samninga á grundvelli rammasamnings við þau fyrirtæki sem upphaflega voru aðilar rammasamnings. Við gerð einstakra samninga á grundvelli rammasamnings er óheimilt að gera verulegar breytingar á skilmálum rammasamnings, einkum þegar um er að ræða rammasamning sem um ræðir í 4. mgr.

Ef rammasamningur er gerður við eitt fyrirtæki skulu einstakir samningar á grundvelli rammasamnings rúmast innan skilmála rammasamningsins. Við gerð einstakra samninga er kaupanda heimilt að ráðfæra sig skriflega við rammasamningshafa og óska eftir viðbótum við tilboð hans ef það er nauðsynlegt.

Ef rammasamningur er gerður við fleiri en eitt fyrirtæki og allir skilmálar rammasamnings eru ákveðnir og hlutlæg skilyrði til að ákvarða val á rammasamningshafa liggja fyrir í útbodsgögnum rammasamnings er heimilt að gera einstaka samninga við rammasamningshafa í samræmi við ákvæði rammasamnings. Ef skilmálar rammasamnings eru að einhverju leyti óákveðnir skal fara fram örútbod milli rammasamningshafa, eftir atvikum eftir að skilmálar eða tæknilegar kröfur hafa verið skýrðar nánar, allt í samræmi við eftirfarandi reglur:

- a. Við gerð hvers einstaks samnings skal kaupandi ráðfæra sig skriflega við þá rammasamningshafa sem efnt gætu samninginn.
- b. Kaupandi skal ákveða tilboðsfrest sem er nægilega langur til að rammasamningshafar geti gert tilboð vegna þess samnings sem um er að ræða. Við mat á lengd frests skal taka tillit til hversu flókið efni samningsins er svo og sendingartíma.
- c. Tilboð rammasamningshafa skulu vera skrifleg og skulu ekki opnuð fyrr en tilboðsfrestur hefur runnið út.
- d. Kaupandi skal velja á milli tilboða rammasamningshafa á grundvelli valforsendna sem fram hafa komið í skilmálum rammasamnings.

42. gr.

Gagnvirk innkaupakerfi.

Gagnvirku innkaupakerfi skal koma á fót að undangengnu lokuðu útbóði í samræmi við þær reglur sem um slík útbod gilda. Ákvæði 2.-4. mgr. 36. gr. skulu gilda um fresti til að skila þátttökubeiðnum vegna gagnvirkis innkaupakerfis. Allir bjóðendur sem fullnægt hafa skilyrðum, skv. VII. kafla, skulu eiga rétt á aðild að gagnvirku innkaupakerfi. Þegar gagnvirku innkaupakerfi er komið á fót skal eingöngu stuðst við rafrænar aðferðir í samræmi við 22. gr..

Heimilt er að skipta gagnvirku innkaupakerfi niður í flokka vara, verka og þjónustu sem eru hlutlægt skilgreind á grundvelli eiginleika innkaupa innan viðkomandi flokks. Ef innkaupakerfinu er skipt niður í flokka skal tilgreina gildandi valforsendur fyrir hvern flokk.

Þegar gagnvirku innkaupakerfi er komið á fót skal kaupandi:

- a. Birta opinberlega útbodsauglýsingu þar sem fram kemur að um gagnvirkt innkaupakerfi sé að ræða.
- b. Tilgreina m.a. í útbodsskilmálum eðli innkaupa samkvæmt kerfinu ásamt áætluðu magni af fyrirhuguðum innkaupum auk nauðsynlegra upplýsinga um kerfið, þann rafræna búnað sem nota á ásamt tæknilegu fyrirkomulagi varðandi tengingu við kerfið og tækniforskriftir í því sambandi.
- c. Tilgreina skiptingu niður í flokka vara, verka eða þjónustu og þá eiginleika sem skilgreina hvern flokk.
- d. Veita með rafrænum hætti ótakmarkaðan, beinan og fullan aðgang að útbodsskilmálum og öðrum hugsanlegum útbodsgögnum frá og með birtingu útbodsauglýsingar til og með þess tíma er kerfið fellur úr gildi. Kaupandi skal í tilkynningu tilgreina vefslóð þar sem hægt er að nálgast umrædd gögn.

Meðan á gildistíma gagnvirkis innkaupakerfis stendur skal kaupandi gefa öllum fyrirtækjum kost á að leggja fram þátttökutilkynningu og fá aðgang að innkaupakerfi með þeim skilyrðum sem um ræðir í 1. mgr. Kaupandi skal taka afstöðu til þess hvort þátttökutilkynning uppfylli skilyrði innan 10 daga frá viðtöku hennar. Þó er heimilt að lengja frestinn í 15 daga í sérstökum rökstuddum tilvikum. Þá er einnig heimilt að

framlengja þennan frest svo framarlega sem engin tilboð berist á sama tíma. Kaupandi skal hafa tilgreint tímalengd á framlengdum fresti í útboðsgögnum. Kaupandi skal upplýsa fyrirtæki eins fljótt og kostur er um hvort það hafi fengið aðgang að innkaupakerfi eða ekki.

Gerð sérhvers samnings í gagnvirku innkaupakerfi skal fara fram á grundvelli tilkynningar þar sem óskað er eftir tilboðum. Gefa skal minnst 10 almanaksdaga til að leggja fram tilboð. Kaupandi skal bjóða öllum fyrirtækjum sem aðild hafa fengið að gagnvirku innkaupakerfi að leggja fram tilboð fyrir einstök innkaup sem gera á innan kerfisins. Hafi innkaupakerfinu verið skipt niður í flokka vara, verka eða þjónustu skal kaupandi bjóða öllum fyrirtækjum að leggja fram tilboð sem fengið hafa aðgang að þeim flokki sem svarar til hinna tilteknu innkaupa. Kaupandi skal grundvalla val tilboðs á hagkvæmasta tilboði samkvæmt forsendum fyrir vali tilboðs sem fram komu í útboðsauglýsingu vegna stofnunar innkaupakerfisins. Þessar forsendur má skilgreina nánari boði um að leggja fram tilboð.

Kaupanda er, hvenær sem er á gildistíma gagnvirka innkaupakerfis, heimilt að krefjast þess að fyrirtæki, sem fengið hefur aðild að gagnvirku innkaupakerfi, leggi fram endurnýjaða og uppfærða hæfisyfirlýsingu, skv. 1. mgr. 71. gr., innan 5 virkra daga frá þeim degi þegar beiðni um það var lögð fram.

Kaupandi skal tilgreina gildistíma gagnvirks innkaupakerfis í útboðsauglýsingu. Ekki er heimilt að heimta gjald vegna umsókna um aðild að innkaupakerfi eða aðildar að því.

43. gr.

Rafræn uppboð.

Kaupanda er heimilt að kaupa inn með rafrænu uppboði samkvæmt nánari ákvæðum þessarar greinar.

Þegar um er að ræða almennt eða lokað útboð eða samkeppnisútboð með samningsviðræðum og unnt er að ákvarða efni útboðsgagna, einkum tækniforskriftir, af nákvæmni getur kaupandi ákveðið að samningur verði gerður með rafrænu uppboði. Að uppfylltum sömu skilyrðum er heimilt að notast við rafrænt uppboð þegar samkeppni fer fram milli fleiri rammasamningshafa skv. 5. mgr. 41. gr. og við útboð í gagnvirku innkaupakerfi skv. 42. gr. Rafrænt uppboð skal miðast annaðhvort við verð, þegar forsendur fyrir vali tilboðs eru lægsta verð, eða verð og/eða önnur atriði í tilboði sem fram hafa komið í útboðsskilmálum, þegar forsendur fyrir vali tilboðs eru fjárhagslega hagkvæmasta boð.

Kaupandi sem ákveður að halda rafrænt uppboð skal lýsa þeirri fyrirætlun sinni í útboðsauglýsingu eða boði um að staðfesta áhuga. Í útboðsskilmálum skulu koma fram þær upplýsingar sem settar eru fram í VI. viðauka, sem skal birtur í reglugerð.

Áður en rafrænt uppboð hefst skal kaupandi að fullu taka afstöðu til framkominna tilboða bjóðenda í samræmi við forsendur fyrir vali tilboðs og vægi þeirra. Öllum bjóðendum sem lagt hafa fram gild tilboð skal samtímis boðið að taka þátt í rafrænu uppboði. Í tilkynningu til bjóðenda skulu koma fram allar nauðsynlegar upplýsingar um hvernig viðkomandi bjóðandi skal tengjast rafrænu uppboðskerfi ásamt upplýsingum um upphafsdag og upphafstíma rafræns uppboðs. Rafrænu uppboði má skipta í fleiri áfanga. Rafrænt uppboð skal ekki hefjast fyrr en tveimur virkum dögum eftir að tilkynning var send bjóðendum.

Þegar gera á samning á grundvelli fjárhagslega hagkvæmasta tilboðs skal fylgja tilkynningu til bjóðanda mat á tilboði hans sem fram hefur farið í samræmi við 77. gr. Í tilkynningu skal einnig koma fram reiknilíkan sem nota á í rafrænu uppboði til að ákveða sjálfkrafa röð tilboða á grundvelli nýrra verða og/eða verðgilda sem boðin hafa verið. Reiknilíkan skal taka tillit til vægis allra forsendna sem skilgreina fjárhagslega hagkvæmasta tilboð eins og þessar forsendur hafa verið tilgreindar í útboðsauglýsingu eða útboðsgögnum. Hugsanleg vikmörk vægis við mat verðgildis sem fram hafa komið í útboðsauglýsingu eða útboðsgögnum skal skilgreina sem fast verðgildi. Ef frávikstilboð eru heimil skal setja fram sérstakt reiknilíkan fyrir hvert leyfilegt frávik.

Í hverjum áfanga rafræns uppboðs skal kaupandi láta bjóðendum í té nægilegar upplýsingar svo að þeir geti metið niðurröðun tilboðs síns á hvaða tímamarki sem er. Kaupandi getur einnig upplýst bjóðendum um önnur atriði sem varða verð eða verðgildi sem sett hafa verið fram, enda hafi þetta komið fram í útboðsskilmálum. Kaupandi getur einnig upplýst um fjölda bjóðenda í viðkomandi áfanga uppboðs. Kaupanda er þó ekki undir neinum kringumstæðum heimilt að upplýsa um nafn bjóðanda á hvaða stigi uppboðs sem er.

Kaupandi skal ljúka rafrænu uppboði á einn eða fleiri eftirfarandi háttar:

- a. Með því að tilgreina fyrirfram ákveðinn dag og tíma um lok uppboðs í tilkynningu.
- b. Þegar ekki berast fleiri verð eða verðgildi sem fullnægja kröfum um lágmarksbreytingar. Við þessar aðstæður skal taka fram í tilkynningu þann frest sem látinn verður líða frá því að síðasta tilboð barst þar til uppboði er lokið.
- c. Þegar þeim áföngum uppboðs sem kveðið var á um í tilkynningu hefur verið lokið.

Þegar kaupandi ákveður að ljúka uppboði í samræmi við c-lið, eftir atvikum einnig með vísan til þeirrar aðferðar sem um getur í b-lið, skal tímaáætlun fyrir hvern áfanga uppboðs koma fram í tilkynningu þar sem bjóðanda var gefinn kostur á að taka þátt í uppboði.

Þegar rafrænu uppboði hefur verið lokið skal kaupandi velja hagkvæmasta tilboð sem fram hefur komið við uppboðið í samræmi við 77. gr.

44. gr.

Rafrænir vörulistar

Ef farið er fram á rafræn samskipti í innkaupaverli er kaupanda heimilt krefjast þess að tilboð séu lögð fram í formi rafræns vörulista eða að með tilboði fylgi rafrænn vörulisti. Fyrirtæki skulu útbúa rafræna vörulista til að taka þátt í tilteknu innkaupaverli í samræmi við þær tækniforskriftir og með því sniði sem kaupandi ákveður. Rafrænir vörulistar skulu vera í samræmi við kröfur um rafræn samskipti og aðrar viðbótarkröfur sem settar eru fram, sbr. 22. gr.

Þegar framlagning tilboða í formi rafrænna vörulista er krafist skal kaupandi tilgreina það í útbóðsauglýsingu eða boði um að staðfesta áhuga. Þá skal einnig tilgreina í útbóðsskilmálum allar nauðsynlegar upplýsingar, skv. 8. mgr. 22. gr., um snið, þann rafræna búnað sem nota á ásamt tæknilegu fyrirkomulagi varðandi tengingu við kerfið og tækniforskriftir í því sambandi.

Þegar rammsamningur hefur verið gerður við fleiri en eitt fyrirtæki eftir að lögð hafa verið fram tilboð í formi rafrænna vörulista er kaupanda heimilt að láta örútbóð fara fram milli rammasamningshafa vegna tiltekinna innkaupa á grundvelli uppfærða vörulista. Í slíku örútbóði skal kaupandi annað hvort:

- a. Bjóða fyrirtækjum að leggja fram rafræna vörulista að nýju eftir að hafa lagað þá að kröfu viðkomandi samnings.
- b. Tilkynna fyrirtækjum að hann hafi í hyggju að safna úr þeim rafrænu vörulistum, sem þegar hafa verið lagðir fram, nauðsynlegum upplýsingum til að setja saman tilboð sem löguð eru að kröfum viðkomandi samnings að því tilskildu að notkun þessarar aðferðar hafi verið tilgreind í útbóðsskilmálum fyrir rammasamning.

Þegar örútbóð fer fram vegna einstaka samninga, skv. b-lið 3. mgr., skal upplýsa fyrirtæki hvaða dag og á hvaða tíma kaupandi hyggst safna saman nauðsynlegum gögnum til að setja saman tilboð sem löguð eru að kröfum hins tiltekna samnings. Gefa skal fyrirtækjum tækifæri á að hafna slíkri söfnun upplýsinga. Hæfilegur tími skal líða á milli tilkynningar og upplýsingarsöfnunar. Áður en samningur er gerður skal kaupandi tilkynna viðkomandi fyrirtæki um þær upplýsingar sem safnað var og gefa því tækifæri á að andmæla eða staðfesta að innihald tilboðs sé efnilega rétt.

Kaupanda er heimilt að gera samninga á grundvelli gagnvirks innkaupakerfis þar sem krafist er að tilboð vegna einstakra samninga séu lögð fram í formi rafræns vörulista. Kaupandi getur einnig gert samninga á grundvelli gagnvirks innkaupakerfis í samræmi við b-lið 3. og 4. mgr. að því tilskildu að með tilkynningu um þátttöku í innkaupakerfið fylgi rafrænn vörulisti í samræmi við þær tækniforskriftir og með því sniði sem kaupandi ákveður. Fyrirtæki skulu fullgera vörulistans í kjölfar tilkynningar um fyrirætlan kaupanda að setja saman tilboð úr rafrænum vörulistum, sbr. b-lið 3. mgr.

45. gr.

Tilhögun hönnunarsamkeppni.

Ákvæði þessarar greinar gilda um hönnunarsamkeppni þar sem samanlagt virði verðlauna og/eða annarra greiðslna til þátttakanda er yfir viðmiðunarfrjárhæðum vegna þjónustukaupa skv. 23. gr.

Þegar hönnunarsamkeppni er haldin sem liður í kaupum á þjónustu skal taka tillit til heildarvirðis samnings, án virðisaukaskatts, auk þeirra greiðslna sem um ræðir í 1. mgr. Þegar hönnunarsamkeppni er haldin og kaupandi hefur ekki afsalað sér heimild til að gera þjónustusamning með samningskaupum skv. 3. mgr. 40. gr. að aflokinni hönnunarsamkeppni skal einnig taka tillit til heildarvirðis mögulegs þjónustusamnings, án virðisaukaskatts, auk þeirra greiðslna sem um ræðir í 1. mgr.

Óheimilt er að takmarka aðgang að hönnunarsamkeppni með vísan til þjóðernis eða búsetu á ákveðnu svæði eða einskorða aðgang við annaðhvort lögaðila eða einstaklinga.

Kaupandi sem hyggst halda hönnunarsamkeppni skal birta opinberlega auglýsingu um hana. Ef kaupandi hyggst gera þjónustusamning síðar, í samræmi við 3. mgr. 40. gr., skal það koma fram í auglýsingu um samkeppni. Í auglýsingu eða skýringargögnum, sem vísað er til í auglýsingu, skulu koma fram upplýsingar um tilhögun keppinnar, forsendur fyrir vali þátttakanda, ef fjöldi þeirra er takmarkaður, og forsendur fyrir vali áætlunar eða tillögu. Við gerð auglýsingar og birtingu skal að öðru leyti farið eftir reglum um útbóðsauglýsingar og birtingu þeirra, eftir því sem við á. Auglýsing og tilkynning um úrslit

hönnunarsamkeppnar skulu innihalda þær upplýsingar settar eru fram í E og F hluta V. viðauka, sem birtur skal í reglugerð.

Tilkynna skal þátttakendum í hönnunarsamkeppni um niðurstöður keppninnar. Ef birting upplýsinga mundi hindra löggæslu, vera andstæð almannahagsmunum eða stofna í hættu lögmætum viðskiptahagsmunum tiltekins fyrirtækis, hvort heldur er einkarekins eða í opinberri eigu, eða gæti hindrað samkeppni milli veitenda þjónustu er ekki skylt að birta upplýsingar.

Ef ákveðið er að takmarka fjölda þátttakenda í hönnunarsamkeppni við ákveðinn fjölda skal gæta jafnræðis með því að setja fram málefnalegar forsendur fyrir vali þátttakenda. Fjöldi þátttakenda skal alltaf vera nægilegur til að tryggja raunhæfa samkeppni.

Dómnefnd skal aðeins skipuð einstaklingum sem eru óháðir þátttakendum í samkeppni. Þar sem tiltekinnar menntunar eða starfshæfni er krafist af þátttakendum skal a.m.k. einn þriðji hluti dómnefndarmanna hafa þá menntun eða sambærilega starfshæfni.

Dómnefnd skal vera sjálfstæð í ákvörðunum og álitum sínu. Hún skal kanna áætlanir og tillögur, sem þátttakendur leggja fram, eingöngu á grundvelli forsendna sem eru tilgreindar í tilkynningu um samkeppni, sbr. 4. mgr. Dómnefnd skal færa fundargerð, sem allir dómnefndarmenn skulu undirrita, þar sem fram kemur mat á hverri tillögu ásamt athugasemdum eða atriðum sem talin eru þarfnast skýringar. Heimilt er að gefa þátttakendum kost á að svara spurningum sem dómnefnd hefur áður fært til bókar í því skyni að skýra atriði í tillögu. Spurningar dómnefndar og svör þátttakenda skulu koma fram í endanlegri fundargerð dómnefndar.

V. KAFLI

Útboðsgögn og undirbúningur innkaupa.

46. gr.

Undanfarandi markaðskannanir.

Áður en ráðist er í innkaupaferli er kaupanda heimilt að gera markaðskannanir til að undirbúa innkaup og upplýsa fyrirtæki um áform sín um innkaup og kröfur varðandi þau.

Kaupandi getur í þessu skyni fengið ráðgjöf frá sjálfstæðum sérfræðingum, yfirvöldum eða frá fyrirtækjum, félögum og samtökum á markaði. Þá ráðgjöf má nota við skipulagningu og framkvæmd innkaupaferlis með því skilyrði að samkeppni sé ekki raskað og að meginreglum um gagnsæi og jafnræði sé framfylgt.

47. gr.

Aðkoma fyrirtækis að undirbúningi innkaupa.

Pegar fyrirtæki, eða aðili sem tengist fyrirtæki, hafa veitt kaupanda ráðgjöf eða komið að undirbúningi innkaupa, skal kaupandi gera nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja að fyrri aðkoma þeirra raski ekki samkeppni. Ráðstafanir skulu m.a. felast í því að láta öðrum þátttakendum og bjóðendum í té upplýsingar sem máli skipta og setja hæfilegan tilboðsfrest.

Aðeins skal útiloka hlutaðeigandi fyrirtæki frá innkaupaferli ef ekki er með neinu öðru móti unnt að tryggja jafnræði. Áður en fyrirtæki er útilokað skal því gefinn kostur á að sýna fram á að aðkoma þess, eða aðila tengdu því, að undirbúningi innkaupaferlisins geti ekki raskað samkeppni.

48. gr.

Almennir skilmálar.

Útboðsgögn skulu innihalda allar nauðsynlegar upplýsingar til að bjóðanda sé unnt að gera tilboð. Eftirfarandi atriði skulu koma fram í útboðsgögnum eftir því sem við á:

- a. Lýsing á útboðinu þar sem kveðið er á um magn og annað sem máli skiptir.
- b. Nafn kaupanda, kennitölu, og allar upplýsingar um samskipti við umsjónaraðila útboðsins.
- c. Framsetning tilboða.
- d. Upptalning á útboðsgögnum.
- e. Tilboðstími og hvar og hvenær tilboð verða opnuð.
- f. Afhendingar- eða framkvæmdatími.
- g. Gildistími tilboða.
- h. Greiðslur, verðbætur og tryggingar ef því er að skipta.
- i. Gögn til sönnunar á fjárhagslegri og tæknilegri getu sem bjóðandi skal leggja fram eða kann að verða krafinn um, sbr. 69. og 70. gr.
- j. Meðhöndlun fyrirspurna frá væntanlegum bjóðendum.

- k. Afhendingarskilmálar.
- l. Á hvaða tungumáli eða tungumálum skila skuli tilboðum.
- m. Forsendur fyrir vali tilboða.
- n. Hvort samningi er skipt í hluta sbr. 53. gr. og hversu marga hluta hvert fyrirtæki má bjóða í.
- o. Hvort frávikstilboð eru heimil og skilyrði fyrir gerð þeirra, þar á meðal lágmarkskröfur sem slík tilboð þurfi að fullnægja.
- p. Frestur kaupanda til að taka tilboði.

Þá skal eftir því sem á við taka fram þær upplýsingar settar eru fram í C-hluta V. viðauka sem birtur skal í reglugerð. Ráðherra er einnig heimilt með reglugerð að setja nánari reglur um gerð og frágang útboðsgagna.

49. gr.

Tilboðsblað.

Tilboðsblað skal vera hluti útboðsgagna og skal það vera þannig úr garði gert að tilboð séu sett fram á sama hátt og þannig samanburðarhæf.

Ráðherra er heimilt með reglugerð að setja nánari reglur um gerð og frágang tilboðsblaða.

50. gr.

Tækniforskriftir.

Tækniforskriftir eins og þær eru nánar skilgreindar í VII. viðauka, sem birtur skal í reglugerð, skulu koma fram í útboðsgögnum.

Í tækniforskrift skal koma fram hvaða eiginleika verk, vara eða þjónusta þurfi að uppfylla. Þessir eiginleikar geta vísað til sérstaks ferlis eða aðferðar við framleiðslu eða afhendingu viðkomandi verka, vara eða þjónustu eða til sérstaks ferlis á öðru stigi vistferils þeirra, jafnvel þótt slíkir þættir séu ekki hluti af þeim, að því tilskildu að þeir tengist efni samningsins og séu í réttu hlutfalli við verðgildi hans og markmið. Í tækniforskriftum má einnig tilgreina hvort krafist verður yfirfærslu hugverkaréttinda.

Í öllum innkaupum sem ætluð eru til nota fyrir einstaklinga skal í tækniforskriftum taka tillit til viðmiðana um aðgengi fyrir fatlaða eða hönnun fyrir alla notendur nema málefnanleg rök kaupanda leiði til annarrar niðurstöðu. Hafi lögboðnar kröfur verið settar um aðgengi fatlaðra eða hönnun fyrir alla notendur, skulu tækniforskriftir skilgreindar með tilvísun þeirra.

Tækniforskriftir skulu veita fyrirtækjum jöfn tækifæri. Þær mega ekki leiða til ómálefnalegra hindrana á samkeppni við opinber innkaup.

Að svo miklu leyti sem annað kemur ekki fram í óundanþægum innlendum reglum, sem eru í samræmi við skuldbindingar íslenska ríkisins samkvæmt EES-samningnum, skal kveða á um tækniforskriftir á einhvern eftirgreindan hátt:

a. Með tækniforskrift eins og það hugtak er skilgreint í VII. viðauka ásamt tilvísun til einhvers af eftirfarandi í þeirri forgangsroð sem hér greinir:

1. innlendra staðla sem fela í sér innleiðingu á evrópskum stöðlum,
2. evrópsks tæknisamþykkis,
3. sameiginlegra tækniforskrifta,
4. alþjóðlegra staðla,
5. annarra tæknilegra tilvísunarkerfa sem evrópskar staðlastofnanir hafa komið á fót.

Ef framangreind gögn eru ekki fyrir hendi er heimilt að vísa til íslenskra staðla, íslensks tæknisamþykkis eða íslenskra tækniforskrifta sem tengjast hönnun, útreikningi og framkvæmd verks og notkun vöru. Hverri tilvísun skal fylgja orðalagið „eða jafngildur“ eða sambærilegt orðalag.

b. Með lýsingu á virkni eða kröfum til hagnýtingar, þar á meðal kröfum til eiginleika sem tengjast umhverfinu. Slík viðmið verða þó að vera nægilega nákvæm til að gera bjóðendum kleift að gera sér grein fyrir efni samnings og gera kaupanda mögulegt að gera upp á milli tilboða.

c. Með lýsingu á virkni eða kröfum til hagnýtingar, sbr. b-lið, þó þannig að tækniforskriftir sem fjallað er um í a-lið séu notaðar til að kanna hvort kröfum um þessi atriði sé fullnægt.

d. Með því að vísa til forskrifta, sbr. a-lið, um suma eiginleika og með því að vísa til frammistöðu eða krafna til hagnýtingar, sbr. b-lið, um aðra.

Tækniforskriftir skulu ekki vísa til sérstakrar gerðar, framleiðanda, sérstakrar vinnslu, vörumerkja, einkaleyfa, tegundar, uppruna eða framleiðslu með þeim afleiðingum að hlutur ákveðinna fyrirtækja er gerður betri en annarra eða ákveðin fyrirtæki eru útilokuð frá þátttöku í opinberum innkaupum, enda helgist slík tilvísun ekki beinlínis af efni samnings. Í undantekningartilvikum er tilvísun sem þessi heimil þegar lýsing á efni samnings er ekki möguleg skv. 5. mgr., enda fylgi slíkri tilvísun orðalagið „eða jafngildur“ eða

sambærilegt orðalag.

Ef kaupandi nýtir heimild í a-lið 5. mgr. skal hann ekki vísa frá tilboði á þeim grundvelli að vara eða þjónusta sem boðin er fram sé í ósamræmi við tækniforskriftir, enda sýni bjóðandi fram á, með einhverjum viðeigandi hætti, að lausnir hans fullnægi með sambærilegum hætti þeim kröfum sem leitast er við að fullnægja með hlutaðeigandi tækniforskriftum. Sönnun með viðeigandi hætti í framangreindum skilningi gæti falist í tæknilegri lýsingu framleiðanda eða prófunarskýrslu frá viðurkenndri stofnun, sbr. 52. gr.

Ef kaupandi nýtir sér heimild í 5. mgr. til að slá föstum tækniforskriftum með lýsingu á virkni eða kröfum til hagnýtingar skal hann ekki vísa frá tilboði í verk eða þjónustu sem er í samræmi við innlenda staðla sem innleiða evrópska staðla eða í samræmi við evrópskt tæknisamþykki, sameiginlegar tækniforskriftir, alþjóðlegan staðal eða önnur tæknileg tilvísunarkerfi sem evrópskar staðlastofnanir hafa komið á fót, enda fjalli þessar forskriftir um þá virkni eða kröfur um hagnýtingu sem kaupandi hefur slegið fastri. Í tilboði sínu verður bjóðandi að sýna fram á það með viðeigandi hætti, þannig að kaupandi telji það fullnægjandi, að verk, vara eða þjónusta sem er í samræmi við staðal fullnægi kröfum kaupanda um frammistöðu og hagnýtingu. Sönnun með viðeigandi hætti í framangreindum skilningi gæti falist í tæknilegri lýsingu framleiðanda eða prófunarskýrslu frá viðurkenndri stofnun, sbr. 52. gr.

51. gr.

Merki.

Kaupandi sem hyggst kaupa verk, vöru eða þjónustu með sérstökum umhverfis- eða félagslegum eiginleikum er heimilt að krefjast sérstaks merkis til sönnunar um að tilheyrandi kröfum sé fullnægt. Kaupandi getur farið fram á kröfur um sérstaka umhverfis- eða félagslega eiginleika í tækniforskriftum, forsendum fyrir vali tilboðs eða skilyrðum varðandi framkvæmd samnings enda sé eftirfarandi skilyrðum fullnægt:

- a. Að kröfur sem liggja til grundvallar merki varði einungis viðmiðanir sem tengjast efni samnings og séu til þess fallnar að skilgreina eiginleika verka, vöru eða þjónustu sem samningur fjallar um.
- b. Að kröfur sem liggja til grundvallar merki byggist á hlutlægt sannprófanlegum viðmiðunum án mismununar,
- c. Að merki sé stofnað á grundvelli opinnar og gagnsærrar málsmeðferðar þar sem allir sem eiga hagsmuna að gæta, svo sem ríkisstofnanir, neytendur, aðilar vinnumarkaðarins, framleiðendur, dreifingaraðilar og önnur félagasamtök, geta tekið þátt í.
- d. Að merki sé aðgengilegt öllum hlutaðeigandi aðilum.
- e. Að kröfur sem liggja til grundvallar merki séu settar af þriðja aðila sem fyrirtæki, sem sækir um merkið, getur ekki haft áhrif á.

Fari kaupandi ekki fram á að verk, vara eða þjónusta uppfylli allar kröfur sem liggja til grundvallar merki skal hann tilgreina hvaða kröfur þarf að uppfylla í útboðsskilmálum. Samþykka ber öll merki sem staðfesta að verk, vara eða þjónusta uppfylli jafngildar kröfur.

Hafi fyrirtæki bersýnilega ekki haft möguleika á að afla sér merkis sem kaupandi tilgreinir, innan tiltekins frests, af ástæðum sem ekki verða raktar til fyrirtækisins, skal kaupandi samþykka önnur viðeigandi sönnunargögn. Skilyrði er að fyrirtæki sýni fram á að verkið, varan eða þjónustan uppfylli þær kröfur sem gerðar eru til merkis eða þær kröfur sem kaupandi hefur tilgreint í útboðsskilmálum.

Uppfylli merki skilyrði sem kveðið er á um í b-, c-, d-, og e-lið 1. mgr. en tekur einnig til krafna sem tengjast ekki efni samnings skal kaupandi ekki krefjast merkisins sem slíks. Kaupanda er þó heimilt að setja fram tækniforskrift með tilvísun til forskrifa merkisins eða, ef nauðsyn krefur, hluta þeirra, sem tengjast eða eru til þess fallnar að skilgreina efni samningsins.

52. gr.

Prófunarskýrslur, vottun og önnur sönnunargögn

Kaupandi getur krafist þess að fyrirtæki leggi fram prófunarskýrslu eða vottorð frá samræmismatsstofu sem sönnunargagn fyrir því að kröfur eða viðmiðanir, sem settar eru fram í tækniforskriftum, forsendum fyrir vali tilboðs eða skilyrðum varðandi framkvæmd samnings, séu uppfylltar. Krefjist kaupandi vottorðs frá sérstakri vottunarstofu, skal hann þó jafnframt samþykka vottorð frá öðrum jafngildum stofum. Samkvæmt þessari málsgrein skal samræmismatsstofa vera stofnun sem annast samræmismat, þ.m.t. kvörðun, prófun, vottun og eftirlit, sem hlotið hefur faggildingu í samræmi við reglugerð nr. 566/2013 um markaðseftirlit, faggildingu o.fl.

Hafi fyrirtæki ekki aðgang að þeim vottorðum eða prófunarskýrslum sem um getur í 1. mgr., eða engan möguleika á að afla þeirra innan tiltekins frests skal kaupandi samþykka önnur viðeigandi sönnunargögn en þau sem um getur í 1. mgr.. Skilyrði er að ástæður hindrunar megi ekki rekja til fyrirtækisins sjálfs og

það sýni með sönnunargögnunum fram á að verkið, varan eða þjónustan sem það býður uppfylli kröfur eða viðmiðanir sem settar eru fram í tækniforskriftum, forsendum fyrir vali tilboðs eða skilyrðum varðandi framkvæmd samnings.

53. gr.

Frávíkstilboð.

Kaupandi getur heimilað eða krafist þess að bjóðandi leggi fram frávíkstilboð. Kaupandi skal tiltaka í útboðsauglýsingu, forauglýsingu eða í boði um að staðfesta áhuga hvort hann heimilar eða krefst þess að lagt verði fram frávíkstilboð, sbr. einnig o-lið 1. mgr. 48. gr., en að öðrum kosti eru þau óheimil. Frávíkstilboð skulu tengjast efni samnings.

Kaupandi, sem heimilar eða krefst frávíkstilboðs, skal í útboðsgögnum gera grein fyrir lágmarkskröfum sem frávíkstilboð þarf að uppfylla og öðrum sérkröfum sem varða framlagningu þess. Taka skal fram hvort einungis er heimilt að leggja fram frávíkstilboð samhliða tilboði sem ekki er frávíkstilboð. Kaupandi skal tryggja að valforsendur geti jafnt átt við um frávíkstilboð, sem uppfylla lágmarkskröfur, sem og gild tilboð sem ekki eru frávíkstilboð.

Aðeins er heimilt að taka frávíkstilboð til umfjöllunar sem fullnægja lágmarkskröfum kaupanda samkvæmt útboðsgögnum, sbr. o-lið 1. mgr. 48. gr.

Kaupandi sem býður út vöru- eða þjónustusamning og hefur heimilað eða auglýst eftir frávíkstilboðum, skal ekki hafna frávíkstilboði af þeirri ástæðu einni að samningur, ef hann yrði gerður, yrði þjónustusamningur í stað vörusamnings eða vörusamningur í stað þjónustusamnings.

54. gr.

Skipting samninga í hluta

Kaupandi getur ákveðið að skipta samningi upp í hluta og ákvarðað stærð og efni slíkra samningshluta. Ákveði kaupandi að skipta samningi ekki upp í hluta, skal hann tilgreina helstu ástæður fyrir því í útboðsgögnum eða í samningsskýrslu skv. 92. gr.

Kaupandi skal taka fram í útboðsauglýsingu eða í boði um að staðfesta áhuga hvort gera má tilboð í aðeins einn, nokkra eða alla hluta samnings.

Kaupanda er heimilt að setja hámark á fjölda samninga sem gera má við hvern bjóðanda enda hafi það verið tekið fram í útboðsauglýsingu eða í boði um að staðfesta áhuga. Kaupandi skal tilgreina í útboðsgögnum hvaða hlutlægu forsendur verða notaðar til að ákveða um hvaða hluta gerðir verða samningar við bjóðendur ef valforsendur leiða til þess að einn bjóðandi fær fleiri hluta en sem nemur hámarksfjölda.

Kaupanda er heimilt að gera samninga um fleiri en einn hluta samnings við sama bjóðandann með því að sameina nokkra eða alla hluta samnings. Skilyrði er að kaupandi hafi gert áskilnað um möguleika á því í útboðsauglýsingu eða í boði um að staðfesta áhuga og tilgreint hvaða hluta er heimilt að sameina.

55. gr.

Forauglýsing.

Kaupanda er heimilt að kynna fyrirætluð innkaup með birtingu forauglýsingar. Í forauglýsingu skulu koma fram þær upplýsingar sem settar eru fram í A og B hluta V. viðauka, sem skal birtur í reglugerð. Þá skulu forauglýsingar birtar í samræmi við þær kröfur sem fram koma í VIII. viðauka, sem skal birtur í reglugerð.

Þegar um er að ræða lokað útboð og samkeppnisútboð með samningsviðræðum er opinberum aðilum, að frátöldum stofnunum á vegum ríkisins, heimilt að nota forauglýsingu sem útboðsauglýsingu að því tilskyldu að auglýsingin uppfylli öll eftirfarandi skilyrði:

- a. Vísað er sérstaklega til þeirrar vöru, verks eða þjónustu sem samningur tekur til.
- b. Fram kemur að samningur verði gerður á grundvelli lokaðs útboðs eða samkeppnisútboðs með samningsviðræðum án frekari auglýsingar og fyrirtækjum boðið að láta áhuga sinn í ljós skriflega.
- c. Auglýsing inniheldur upplýsingar sem taldar eru upp í I. og II. þætti B hluta V. viðauka.
- d. Auglýsing hefur verið send til birtingar minnst 35 dögum og mest 12 mánuðum fyrir þann dag sem boð, skv. 1. mgr. 59. gr., er sent til þátttakanda.

Tímabil sem forauglýsing tekur til skal vera mest 12 mánuðir frá þeim degi þegar auglýsing er send til birtingar.

56. gr.

Auglýsing útboða.

Öll innkaup opinberra aðila á vörum, þjónustu og verki yfir viðmiðunarfjárhæðum skv. 23. gr. skulu auglýst rafrænt á sameiginlegum vettvangi sem ráðherra mælir fyrir um í reglugerð. Að öðru leyti er heimilt að auglýsa hver konar útboð með áberandi hætti þannig að öll áhugasöm fyrirtæki geti tekið þátt, sbr. þó 40. gr. og 2. mgr. 55. gr. Í útboðsauglýsingu skulu koma fram nægilega miklar upplýsingar til að fyrirtæki geti tekið afstöðu til þess hvort þau hyggjast taka þátt í útboði, sbr. kröfur sem settar eru fram í C hluta V. viðauka, sem skal birtur í reglugerð.

Samtímis því, eða eftir að auglýst er, getur kaupandi hvatt tiltekna aðila til þátttöku í útboði. Ekki má þó veita slíkum aðilum aðrar upplýsingar en fram koma í tilkynningu um útboð.

57. gr.

Birting og efni auglýsinga og tilkynninga vegna innkaupa yfir viðmiðunarfjárhæðum EES.

Auglýsingar og tilkynningar vegna innkaupa sem eru yfir viðmiðunarfjárhæðum á Evrópska efnahagssvæðinu, sbr. 4. mgr. 23. gr., skulu gerðar á stöðluðu eyðublaði, sem birt er í reglugerð sem ráðherra setur. Auglýsingar og tilkynningar skulu sendar með rafrænum hætti til útgáfuskrifstofu Evrópusambandsins og kaupandi skal geta sýnt fram á hvaða dag tilkynning er send til útgáfuskrifstofunnar. Slíkar auglýsingar og tilkynningar skulu innihalda þær upplýsingar sem settar eru fram í V. viðauka og birtar í samræmi við VIII. viðauka, sem skulu birtir í reglugerð.

Ekki skal birta auglýsingar og tilkynningar á innlendum vettvangi áður en þær hafa verið birtar á erlendum vettvangi skv. 1. mgr. Auglýsingar og tilkynningar sem birtar eru á innlendum vettvangi skulu ekki innihalda aðrar upplýsingar en þær sem birtast á erlendum vettvangi.

58. gr.

Rafrænt aðgengi að útboðsgögnum

Kaupandi skal, án endurgjalds, veita beinan aðgang að útboðsgögnum með rafrænum hætti frá og með birtingardegi auglýsingar eða þegar boð um að staðfesta áhuga var sent. Í auglýsingu eða boði til þátttakanda um að staðfesta áhuga skal koma fram hvar hægt sé að nálgast útboðsgögn með rafrænum hætti.

Ef ekki er unnt að veita beinan aðgang að tilteknum útboðsgögnum án endurgjalds með rafrænum hætti af ástæðum sem um getur 2. mgr. 22. gr., getur kaupandi tekið það fram í auglýsingu eða í boði um að staðfesta áhuga að viðkomandi útboðsgögn verði send á annan hátt en með rafrænum hætti, í samræmi við 4. mgr. Í því tilviki skal lengja frestinn til að leggja fram tilboð um 5 daga nema í brýnum og vel rökstuddum tilvikum, sbr. 5. mgr. 35. og 8. mgr. 36. gr.

Ef ekki er hægt að veita beinan aðgang með rafrænum hætti án endurgjalds að tilteknum útboðsgögnum vegna trúnaðarskyldu skv. 2. mgr. 17. gr., skal taka fram í auglýsingu eða í boði um að staðfesta áhuga hvaða ráðstafana er krafist til að vernda trúnaðarupplýsingar og hvernig er hægt að fá aðgang að viðkomandi gögnum. Í því tilviki skal lengja frestinn til að leggja fram tilboð um 5 daga nema í brýnum og vel rökstuddum tilvikum, sbr. 5. mgr. 35. gr. og 8. mgr. 36. gr.

Að því tilskildu að beðið hafi verið um það með góðum fyrirvara skal kaupandi láta öllum bjóðendum, sem taka þátt í innkaupaferli, í té viðbótarupplýsingar sem tengjast forskriftum og fylgiskjölum, ef einhver eru, eigi síðar en 6 dögum áður en frestur til að taka við tilboðum rennur út. Sé um að ræða hraðútboð, skv. 5. mgr. 35. gr. og 8. mgr. 36. gr., skal fresturinn vera 4 dagar.

59. gr.

Boð til þátttakanda

Í lokuðum útboðum, samkeppnisviðræðum, nýsköpunarsamstarfi og samkeppnisútboðum með samningsviðræðum skal kaupandi bjóða völdum þátttakendum, samtímis og skriflega, að leggja fram tilboð sín eða, þegar um viðræður er að ræða, að taka þátt í þeim.

Ef forauglýsing er notuð til að auglýsa útboð í samræmi við 2. mgr. 55. gr. skal kaupandi, samtímis og skriflega, bjóða fyrirtækjum sem lýst hafa yfir áhuga, að staðfesta að sá áhugi sé enn fyrir hendi.

Í boði til þátttakanda skal koma fram hvar hægt sé að nálgast útboðsgögn með rafrænni aðferð. Útboðsgögn skulu fylgja með boði ef beinn aðgangur hefur ekki verið veittur að þeim án endurgjalds sbr. í 2. og 3. mgr. 53. gr. og hafi ekki verið veittur aðgangur að þeim á annan hátt.

Boð til þátttakanda, samkvæmt 1. mgr., skal innihalda þær upplýsingar sem settar eru fram í IX. viðauka, sem skal birtur í reglugerð.

60. gr.

Tilboð afturkölluð.

Bjódandi getur afturkallað tilboð sitt áður en tilboð eru opnuð, enda sé það gert skriflega eða með öðrum jafntryggjum hætti.

61. gr.

Opnun tilboða frestað.

Purfi að fresta opnun tilboða skal það gert með að minnsta kosti 4 almanaksdaga fyrirvara. Sé færri en 4 dagar fram að opnun er óheimilt að boða frestun heldur skal haldinn opnunarfundur og skráð hverjir skila inn tilboði, án þess að opna tilboðin. Þeim sem skila tilboði verður einum boðin áframhaldandi þátttaka.

62. gr.

Afhending tilboða.

Skriflegum tilboðum skal skilað í lokuðu umslagi og þarf nafn og aðsetur bjóðanda að koma fram á umslaginu ásamt heiti útboðs og númeri ef því er að skipta. Um tilboð sem gerð eru með rafrænum aðferðum fer skv. 22. gr.

Séu tilboð send með pósti eða í símbréfi er bjóðandi ábyrgur fyrir því að þau komist í réttar hendur fyrir opnun tilboða.

Leyfilegt er að skila eingöngu inn heildartilboðsupphæð ef einingarverð og önnur tilskilin gögn fylgja í lokuðu umslagi eða eru sannanlega komin í póst degi áður en tilboð eru opnuð. Bjóðandi getur síðan óskað eftir því að einingarverð verði ekki tekin til skoðunar nema tilboð hans komi til álita.

Tilboð skal vera undirritað af þar til bærum aðila.

63. gr.

Opnun tilboða.

Bjóðendum skal vera heimilt að vera við opnun tilboða og eiga þeir rétt á að eftirfarandi upplýsingar séu lesnar upp eftir því sem þær koma fram í tilboðum:

- a. Nafn bjóðanda.
- b. Heildartilboðsupphæð.
- c. Hvort tilboð sé sett fram sem frávikstilboð.

Nú eru tilboð lögð fram með rafrænum hætti og er þá nægilegt að bjóðendum sé tilkynnt um þau atriði sem greinir í 1. mgr. eftir lok tilboðsfrests.

Tilboð sem berast of seint skulu send bjóðendum óopnuð ásamt skýringu á ástæðum þess að þau eru endursend.

Ráðherra getur með reglugerð sett sérstakar reglur um opnun tilboða sem sett eru fram með rafrænum hætti, enda sé gætt þeirra reglna sem fram koma í 22. gr.

VI. KAFLI

Val á þátttakendum og gerð samnings.

64. gr.

Almennar reglur um val á tilboði

Ákvörðun um gerð samnings skal tekin á grundvelli forsendna sem fram koma í 77.-79. gr. enda sé eftirfarandi skilyrðum fullnægt:

- a. Tilboð uppfyllir kröfur, skilyrði og viðmiðanir sem fram koma í útboðsgögnum og eftir atvikum að teknu tilliti til gilda frávikstilboða, sbr. 53. gr. tilskipunar.
- b. Tilboð kemur frá bjóðanda sem hefur ekki verið útilokaður skv. 66. gr. tilskipunar
- c. Tilboð uppfyllir hæfiskröfur skv. 67.-70. gr. tilskipunar og eftir atvikum þau skilyrði og reglur sem lögð eru til grundvallar við fækkun tilboða eða þátttakenda skv. 76. gr. tilskipunar.

Kaupandi skal tryggja að skilyrði 1. mgr. séu fyrir hendi í samræmi við ákvæði 71. og 72 gr.

Kaupanda er heimilt að hafna gerð samnings við þann bjóðanda sem boðið hefur fjárhagslega hagkvæmasta tilboðið ef hægt er að sýna fram á að það uppfyllir ekki alþjóðlegar kröfur á sviði umhverfis-félagsmála- og vinnuréttar, sbr. upptalning í X. viðauka, sem birtur skal í reglugerð.

Í almennu útboði er kaupanda heimilt að meta tilboð áður en kannað er hvort bjóðandi uppfylli kröfur um hæfi skv. 66.-75. gr. Fullnægjandi mat á hæfiskröfum skal þó fara fram áður áður en gengið er til samninga.

Þegar upplýsingar eða gögn, sem bjóðandi leggur fram, virðast vera ófullkomin eða innihalda villur eða ef tiltekin skjöl vantar, getur kaupandi farið fram á að bjóðandi leggi fram, bæti við, skýri eða fullgeri upplýsingar eða gögn innan hæfilegs frests. Slíkar skýringar, lagfæringar eða viðbótarupplýsingar mega þó

ekki fela í sér breytingar á grundvallarþáttum tilboðs eða vera líkleg til að raska samkeppni eða ýta undir mismunun.

65. gr.

Almennar reglur um fyrirtæki.

Óheimilt er að vísa frá þátttakanda eða bjóðanda með vísan til þess að innlendir reglur áskilji að veitandi þjónustu þurfi að vera annaðhvort einstaklingur eða lögaðili, enda sé þátttakandanum eða bjóðandanum heimilt að veita þá þjónustu sem til stendur að kaupa samkvæmt lögum staðfesturíkis síns. Þegar um er að ræða þjónustusamninga, eða verksamninga ásamt vörusamningum sem fela einnig í sér þjónustu og/eða eftirlit og uppsetningu, er heimilt að krefjast þess af lögaðila að hann tilgreini í tilboði eða þátttökutilkynningu nöfn og starfsmenntun þeirra starfsmanna sem munu sjá um framkvæmd samningsins.

Fleiri fyrirtækjum er heimilt að standa að tilboði eða þátttökutilkynningu sameiginlega, enda teljast þau þá bera sameiginlega ábyrgð á efndum samnings. Óheimilt er kaupanda að krefjast þess að slíkur hópur fyrirtækja stofni til sérstaks lögákveðins rekstrarforms nema það sé nauðsynlegt fyrir fullnægjandi framkvæmd samnings. Kaupanda er þó heimilt að krefjast þess að eitt fyrirtæki komi fram fyrir hönd hinna við framkvæmd samnings og standi kaupanda öll skil.

66. gr.

Ástæður til útilokunar vegna persónulegra aðstæðna

Þátttakandi eða bjóðandi sem hefur verið sakfelldur með endanlegum dómi fyrir eftirtalin afbrot skal útilokaður frá þátttöku í innkaupaferli:

- a. þátttöku í skipulögðum glæpasamtökum,
- b. spillingu,
- c. sviksemi,
- d. hryðjuverk eða brot sem tengjast hryðjuverkastarfsemi,
- e. peningabætti eða fjármögnun hryðjuverka,
- f. barnaþrælkun eða annars konar mansal.

Skylda til að útiloka þátttakanda eða bjóðanda gildir einnig þegar einstaklingur, sem hefur verið sakfelldur með endanlegum dómi fyrir brot skv. 1. mgr., er í stjórn, framkvæmdastjórn eða eftirlitsstjórn viðkomandi fyrirtækis eða hefur heimild til fyrirvars, ákvörðunartöku eða yfirráða í því.

Þátttakandi eða bjóðandi skal útilokaður frá þátttöku í innkaupaferli þegar hafi hann brotið gegn skyldum um greiðslu opinberra gjalda, lífeyrissjóðsiðgjalda eða annarra lögákveðna gjalda og því hefur verið endanlega slegið föstu með ákvörðun dómstóls eða stjórnvalds þar sem bjóðandi er skráður eða í aðildarríki innan Evrópska efnahagssvæðisins.

Heimilt er að útiloka þátttakanda eða bjóðanda frá þátttöku í innkaupaferli þegar kaupandi getur sýnt fram á með viðeigandi hætti að þátttakandi eða bjóðandi hafi brotið gegn skyldum um greiðslu opinberra gjalda, lífeyrissjóðsiðgjalda eða annarra lögákveðna gjalda. Hafi þátttakandi eða bjóðandi uppfyllt skyldur sínar með því að greiða upp vanskil fyrir opnunardag tilboða á opinberum gjöldum eða gert samning um greiðslu þeirra, þ.m.t. vexti eða sektir, skal hann ekki útilokaður skv. þessari málsgrein.

Í undantekningartilvikum vegna ástæðna sem varða almannahagsmuni, s.s. lýðheilsu eða umhverfisvernd, er heimilt að veita undanþágu frá útilokun skv. 3. og 4. mgr. enda vegi þær ástæður þyngra en ástæður fyrir útilokun bjóðanda.

Heimilt er að útiloka fyrirtæki frá þátttöku í innkaupaferli við einhverjar af eftirfarandi aðstæðum:

- a. Fyrirtæki hefur brotið gegn alþjóðlegum kröfum á sviði umhverfi-, félagsmála- og vinnuréttar, sbr. upptalning í X. viðauka, sem birtur skal í reglugerð, sem kaupanda er unnt að sýna fram á.
- b. Þú fyrirtækis er undir gjaldþrotaskiptum eða félagi hefur verið slitið, það hefur fengið heimild til nauðasamninga eða greiðslustöðvunar eða er í annarri sambærilegri stöðu.
- c. Óskað hefur verið gjaldþrotaskipta eða slita á fyrirtæki, það hefur leitað heimildar til nauðasamninga eða greiðslustöðvunar eða er í annarri sambærilegri stöðu.
- d. Fyrirtæki hefur sýnt alvarlega vanrækslu í starfi sem kaupanda er unnt að sýna fram á.
- e. Fyrirtæki hefur gengið til samninga við önnur fyrirtæki í þeim tilgangi að raska samkeppni sem kaupanda er unnt að sýna fram á með nægilegum líkum.
- f. Hagsmunaaðreksstrar eru til staðar í innkaupaferli sem ekki er hægt að lagfæra með aðgerðum sem ganga skemur.
- g. Fyrri aðkoma fyrirtækis á undirbúningsstigi, sbr. 47. gr., er talið raska samkeppni og ekki er hægt að lagfæra það með aðgerðum sem ganga skemur.

- h. Verulegir eða viðvarandi annmarkar hafa verið á framkvæmd fyrirtækis á efnislegum kröfum samkvæmt fyrri opinberum samningum sem hafa leitt til riftunar á samningi, kröfu um skaðabætur eða annarra svipaðra viðurlaga.
- i. Fyrirtæki hefur veitt rangar upplýsingar, leynt upplýsingum eða getur ekki lagt fram viðhlítandi fylgiskjöl, sem krafist er, sbr. 71. gr., sem nauðsynlegar eru til að sannreyna að ekki séu til staðar útilokunarástæður eða að hæfisforsendur séu uppfylltar.
- j. Fyrirtæki hefur með óréttmætum hætti af reynt að hafa áhrif á ákvörðunartöku kaupanda, til að öðlast trúnaðarupplýsingar sem geta veitt því óréttmætt forskot í innkaupaferli eða hefur af gáleysi veitt villandi upplýsingar sem geta haft efnisleg áhrif á ákvarðanir varðandi útilokun, val eða samningsgerð.

Við mat á því hvort 3., 4. og 6. mgr. eigi við um fyrirtæki skal litið til þess hvort um sé að ræða sömu rekstrareiningu, með sömu eða nær sömu eigendur í sömu eða nær sömu atvinnustarfsemi á sama markaði, án tillits til þess hvort fyrirtækið hafi skipt um kennitölu eða verið stofnað að nýju. Í þessu skyni er heimilt að kanna viðskiptasögu stjórnenda og helstu eigenda.

Þrátt fyrir b- og c-lið 6. mgr. er kaupanda heimilt að útiloka ekki viðkomandi fyrirtæki þegar hægt er að slá því föstu að fyrirtækið muni geta staðið við samninginn.

Fyrirtæki sem er í einhverjum þeim aðstæðum sem fram koma í 1. mgr. og 6. mgr. er heimilt að færa fram sönnur á að ráðstafanir sem það hefur gripið til dugi til að sýna fram á áreiðanleika þess þrátt fyrir að til staðar sé útilokunarástæða. Ef sönnun er talin fullnægjandi skal ekki útiloka viðkomandi fyrirtæki frá innkaupaferli.

Þegar útilokunartímabil hefur ekki verið ákvarðað með endanlegum dómi skal tímabil útilokunar ekki vara lengur en fimm ár frá dómsuppkvaðningu í þeim málum sem um getur í 1. mgr. og ekki lengur en í þrjú ár í þeim málum sem um getur í 6. mgr. Ráðherra er heimilt með reglugerð að setja nánari reglur um hámarksútilokunartímabil.

67. gr.

Hæfi bjóðanda.

Kaupanda er aðeins heimilt að setja skilyrði fyrir þátttöku fyrirtækja á grundvelli eftirfarandi krafna um hæfi:

- a. Vegna starfsréttinda, sbr. 68. gr.
- b. Vegna fjárhagsstöðu, sbr. 69. gr.
- c. Vegna tæknilegrar og faglegrar getu, sbr. 70. gr.

Aðeins er heimilt að setja skilyrði skv. 1. mgr., sem eru til þess fallin að tryggja lagalegt og fjárhagslegt hæfi og tæknilega og faglega getu til að efna skyldur samkvæmt fyrirhugum samningi. Skilyrði fyrir þátttöku skulu tengjast samningi og vera í hæfilegu hlutfalli við efni hans.

Í útboðsauglýsingu eða útboðsgögnum skal koma fram hvaða skilyrða, skv. 1. mgr., er krafist fyrir þátttöku og hvaða gögn fyrirtæki skal að leggja fram til sönnunar.

68. gr.

Starfsréttindi.

Heimilt er að krefjast þess að fyrirtæki sýni fram á að það sé skráð í fyrirtækjaskrá. Þegar um er að ræða fyrirtæki frá öðrum ríkjum Evrópska efnahagssvæðisins eða aðildarríkjum stofnsamnings Fríverslunarsamtaka Evrópu má krefjast þess að fyrirtæki sýni fram á fullnægjandi skráningu í heimaríki sínu með vottorði skv. IX. viðauka, sem skal birtur í reglugerð.

Þegar um er að ræða gerð þjónustusamninga og bjóðendur eða þátttakendur þurfa að hafa sérstakt leyfi eða vera meðlimir í tilteknum samtökum til að mega veita hlutaðeigandi þjónustu í heimaríki sínu er heimilt að krefjast þess að þeir sýni fram á að þeir hafi viðeigandi leyfi eða séu félagar í viðeigandi samtökum.

69. gr.

Fjárhagsstaða bjóðanda.

Fjárhagsstaða fyrirtækis skal vera það trygg að það geti staðið við skuldbindingar sínar gagnvart kaupanda. Í því skyni er kaupanda heimilt að krefjast þess að fyrirtæki hafi tiltekna lágmarksveltu á ári, þ.m.t. tiltekna lágmarksveltu á því sviði sem samningur fellur undir. Jafnframt má kaupandi krefjast upplýsinga um ársreikning fyrirtækis sem sýnir t.d. hlutfall milli eigna og skulda. Kaupanda er einnig heimilt að krefjast starfsábyrgðartryggingar.

Ekki má setja skilyrði um hærri lágmarkársveltu en sem nemur tvöföldu áætluðu verðmæti samnings nema þegar slík skilyrði eru réttlæt看leg vegna sérstakrar áhættu í ljósi eðlis verkframkvæmdar, þjónustu eða vöru. Kaupandi skal gera grein fyrir meginástæðum slíks skilyrðis í útboðsgögnum.

Heimilt er að taka tillits til hlutfalls milli eigna og skulda þegar þær aðferðir og viðmiðanir, sem beita á, hafa verið tilgreindar í útboðsgögnum. Slíkar aðferðir og viðmiðanir skulu vera gagnsæjar, hlutlægar og án mismununar.

Þegar samningi er skipt í hluta skulu kröfur um fjárhagsstöðu eiga við um hvern einstakan hluta. Þó má gera kröfu um lágmarkársveltu fyrirtækis með tilliti til ákveðinna hópa samningshluta ef fyrirtæki sem verður fyrir valinu hlýtur samning um nokkrar samningslotur sem framkvæma á samtímis.

Þegar innkaup eru gerð með örútbodum eða verðkönnun innan rammamannsáamnings, reiknast hámarksársvelta, skv. 2. mgr., á grundvelli væntrar hámarksstærðar tiltekinna samninga, sem framkvæmdir verða samtímis, eða ef hún er ekki þekkt, á grundvelli áætlaðs verðmætis rammamannsáamningsins. Þegar um er að ræða gagnvirkt innkaupakerfi reiknast krafan um hámarksársveltu, skv. 2. mgr., á grundvelli væntrar hámarksstærðar tiltekinna samninga sem gerðir verða innan þess kerfis.

70. gr.

Tæknileg og fagleg geta.

Tæknileg og fagleg geta fyrirtækis skal vera það trygg að það geti staðið við skuldbindingar sínar gagnvart kaupanda. Í því skyni er kaupanda heimilt að setja skilyrði um að fyrirtæki hafi nauðsynlegan mannaúð, tækniúrræði og reynslu til að framkvæma samning í samræmi við tiltekinn gæðastaðal.

Kaupandi getur krafist þess að fyrirtæki hafi nægilega reynslu og sýni fram á það með viðeigandi gögnum í tengslum við samninga sem fyrirtækið hefur áður framkvæmt. Kaupanda er heimilt að álykta að fyrirtæki skorti faglegra getu þegar hann hefur komist að raun um hagsmunaárekstra fyrirtækisins sem geta haft neikvæð áhrif á efndir samnings.

Þegar um er að ræða innkaupaferli sem felur í sér ísetningu og uppsetningu, þjónustu eða verk, er heimilt að meta sérstaklega getu fyrirtækis til þess að veita þjónustuna, sjá um uppsetninguna eða vinna verkið, einkum með hliðsjón af hæfni, skilvirkni, reynslu og áreiðanleika.

71. gr.

Hæfisyfirlýsing bjóðanda.

Fyrirtæki skal vera heimilt að leggja fram sérstaka hæfisyfirlýsingu, sem eigin yfirlýsingu og bráðabirgðasönnun fyrir því að það uppfylli kröfur kaupanda, í stað vottorða sem gefin eru út af stjórnvöldum eða sambærilegum aðilum, til staðfestingar á að viðkomandi fyrirtæki uppfyllir eftirfarandi skilyrði:

- a. Að ástæður til útilokunar vegna persónulegra aðstæðna skv. 66. gr. eru ekki til staðar.
- b. Að fyrirtæki uppfyllir viðeigandi hæfiskröfur settar hafa verið fram skv. 67.-70. gr.
- c. Að fyrirtæki uppfyllir, eftir því sem við á, hlutlægar reglur og viðmiðanir sem settar hafa verið fram skv. 76. gr.

Ef fyrirtæki byggir á getu annars aðila í samræmi við 74. gr. skal hæfisyfirlýsing bjóðanda einnig innihalda upplýsingar um þann aðila.

Hæfisyfirlýsing bjóðanda skal vera formleg yfirlýsing fyrirtækis um að viðeigandi ástæða til útilokunar eigi ekki við og/eða að það uppfylli viðeigandi hæfiskröfur og innihalda viðeigandi upplýsingar sem kaupandi krefst. Hæfisyfirlýsing bjóðanda skal einnig tilgreina það opinbera stjórnvald eða þann þriðja aðila sem ber ábyrgð á að útbúa fylgiskjöl og innihalda formlega yfirlýsingu um að fyrirtæki muni tafarlaust geta lagt fram þessi fylgiskjöl sé um það beðið. Þegar kaupandi getur haft beinan aðgang að fylgiskjöllum í gagnasafni, sbr. 8. mgr., skulu nauðsynlegar upplýsingar um slíkan aðgang koma fram í hæfisyfirlýsingu bjóðanda, s.s. veffang gagnasafnsins, auðkennisgögn og, ef við á, nauðsynleg yfirlýsing um samþykki.

Fyrirtæki er heimilt að nota aftur sömu hæfisyfirlýsingu sem lögð var fram í fyrra innkaupaferli ef viðkomandi fyrirtæki staðfestir að upplýsingarnar í því séu enn réttar.

Ráðuneytið skal gefa út staðlað eyðublað fyrir hæfisyfirlýsingu bjóðanda sem skal aðeins vera aðgengileg á rafrænu formi.

Kaupandi getur hvenær sem er á meðan innkaupaferli stendur farið fram á að fyrirtæki leggi fram öll eða hluta fylgiskjala ef það er nauðsynlegt til að tryggja eðlilegan framgang innkaupaferlis.

Kaupandi skal áður en opinber samningur er gerður krefjast þess að fyrirtæki, sem ákveðið hefur verið að gera samning við, leggi fram uppfærð fylgiskjöl, í samræmi við 72. gr. og eftir atvikum 73. gr., ásamt

nauðsynlegum skýringum ef þess þykir þörf. Ekki er skylt að krefjast þess að leggja þurfi fram fylgiskjöl við gerð rammasamnings skv. 4. mgr. og 1. málsl. 5. gr. 41. gr.

Þá skal fyrirtæki ekki krafíð um fylgiskjöl ef kaupandi, sem gerir samning eða rammasamning, er þegar með þessi skjöl undir höndum. Þegar kaupandi hefur beinan gjaldfrjálsan aðgang að landsbundnum gagnagrunni þar sem unnt er að nálgast fylgiskjöl, vottorð, eða önnur skrifleg sönnunargögn um hæfi bjóðanda, skal kaupandi jafnframt ekki krefjast þess að fyrirtæki leggi fram gögn eða uppfærslur á þeim.

72. gr.

Sönnunargögn.

Kaupandi getur krafist þess að lögð séu fram vottorð, yfirlýsingar og önnur sönnunargögn, eins og fram kemur í þessari grein og XII. viðauka, sem skal birtur í reglugerð, til sönnunar á því að ekki séu fyrir hendi ástæður til útilokunar, skv. 66. gr., og að viðeigandi hæfiskröfur séu uppfylltar skv. 67.-70. gr. Kaupandi skal ekki krefjast annarra sönnunargagna en þeirra sem fram koma í þessari grein og í 73. gr um gæðastaðla. Að því er varðar 74. gr. geta fyrirtæki notað hvers konar viðeigandi aðferðir til að sanna fyrir kaupanda að þau muni ráða yfir nauðsynlegum úrræðum.

Ef fyrirtæki er krafíð um sönnun um þau atriði sem sem greinir í 66. gr. skal eftirfarandi metið sem fullnægjandi sönnun:

a. Að því er varðar skilyrði 1. og 2. mgr. 66. gr., framlagning sakavottorðs, vottorðs dómstóls eða, ef þessi vottorð eru ekki tiltæk, sambærilegs vottorðs frá stjórnvaldi eða dómstóli í uppruna- eða heimaríki viðkomandi fyrirtækis sem sýnir að umræddum skilyrðum sé fullnægt.

b. Að því er varðar 3. og 4. mgr. og b-, og c-lið 6. mgr. 66. gr., vottorð gefið út af þar til bæru stjórnvaldi í viðkomandi ríki.

Ef heimaríki fyrirtækis gefur ekki út skjöl eða vottorð sem þessi, eða slík skjöl og vottorð ná ekki yfir öll þau tilvik sem greinir í 1. , 3. og 4. mgr. og b- og c-lið 6. mgr., skal þess í stað meta fullgildan eidd eða drengskaparheit sem bjóðandi hefur unnið um umrædd atriði fyrir dómara eða yfirvaldi, lögbókanda eða þar til bæru fagfélagi í heimaríki sínu.

Að jafnaði getur fyrirtæki fært sönnur á fjárhagslega stöðu sína, sbr. 69. gr., með einni eða fleiri af þeim aðferðum sem taldar eru upp í I. hluta XII. viðauka, sem birtur skal í reglugerð. Geti fyrirtæki, af einhverri gildri ástæðu, ekki lagt fram þau gögn sem kaupandi krefst getur hann sýnt fram á efnahagslega og fjárhagslega stöðu sína með öðrum gögnum sem kaupandi telur fullnægjandi.

Fyrirtæki getur fært sönnur á tæknilega getu sína, sbr. 70. gr., með einni eða fleiri af þeim aðferðum sem taldar eru upp í II. hluta XII. viðauka, sem birtur skal í reglugerð, eftir því sem nauðsynlegt er vegna eðli, umfangi, mikilvægi eða fyrirhugaðri notkun verks, vöru eða þjónustu.

73. gr.

Gæða- og umhverfisstaðlar.

Þegar kaupandi krefst þess að lögð séu fram vottorð frá óháðum aðilum, sem staðfesta að fyrirtæki uppfylli tiltekna gæðastaðla, þ.m.t. varðandi aðgengi fyrir fatlaða, skal hann vísa til gæðakerfa sem grundvallast á viðeigandi evrópskum stöðlum sem hafa fengið vottun faggiltra stofnana. Kaupandi skal viðurkenna jafngild vottorð frá stofnunum sem hafa staðfestu í öðrum ríkjum Evrópska efnahagssvæðisins eða ríkjum stofnsamnings EFTA. Kaupandi skal einnig taka gild önnur gögn, sem fyrirtæki leggur fram, sem veita sambærilega sönnun fyrir því að fullnægjandi ráðstafanir hafi verið gerðar með tilliti til gæðakrafna.

Þegar kaupandi krefst þess að lögð séu fram vottorð frá óháðum aðilum, til staðfestingar á því að fyrirtæki fullnægi ákveðnum umhverfisstjórnunarstöðlum og kerfum, skal hann vísa til umhverfisstjórnunarkerfis Evrópusambandsins (EMAS) eða til umhverfisstjórnunarkerfa, sem viðurkennd eru í samræmi við 45. gr. reglugerðar (EB) nr. 1221/2009, sem innleidd hefur verið með reglugerð nr. 344/2013, eða annarra umhverfisstjórnunarstaðla sem grundvallast á viðeigandi evrópskum eða alþjóðlegum stöðlum faggiltra stofnana. Kaupandi skal viðurkenna jafngild vottorð frá stofnunum sem hafa staðfestu í öðrum ríkjum Evrópska efnahagssvæðisins eða ríkjum stofnsamnings EFTA.

Hafi fyrirtæki bersýnilega ekki haft aðgang að vottorðum skv. 1. og 2. mgr. eða neinn möguleika á að afla sér þeirra innan þess frests sem gefinn var, af ástæðum sem ekki verða raktar til fyrirtækisins, skal kaupandi samþykkja önnur jafngild sönnunargögn.

74. gr.

Byggt á getu annarra aðila.

Fyrirtæki er heimilt eftir því sem við á og vegna tiltekings samnings að byggja á fjárhagslegri, tæknilegri og faglegri getu annarra aðila óháð lagalegum tengslum við þá. Byggi fyrirtæki á menntun, starfsreynslu eða faglegri getu annars aðila er skilyrði að sá aðili annist sjálfur verk eða þjónustu sem getuna þarf til að framkvæma. Fyrirtæki skal jafnframt sanna fyrir kaupanda að það hafi tryggt sér tilgreinda aðstoð, t.d. með því að leggja fram skuldbindandi yfirlýsingu aðila um að hann muni annast verkið eða þjónustuna.

Kaupandi skal, í samræmi við 71. og 72. gr., sannreyna hvort aðili, sem fyrirtæki hyggst reiða sig á varðandi getu, uppfyllir viðeigandi hæfiskröfur og hvort ástæða er til að útiloka hann skv. 66. gr. Kaupandi skal krefjast þess að fyrirtækið finni nýjan aðila í stað aðila sem ekki uppfyllir viðeigandi hæfiskröfu eða þegar til staðar eru bindandi útilokunarástæður. Kaupanda er heimilt að krefjast þess að fyrirtæki skipti út aðila þótt útilokunarástæður, sem eiga við um hann, séu ekki bindandi samkvæmt lögum þessum.

Þegar fyrirtæki byggir á fjárhagslegri eða efnahagslegri getu annars aðila, getur kaupandi krafist þess að fyrirtækið og viðkomandi aðili beri sameiginlega ábyrgð á efndum samnings. Með sömu skilyrðum getur hópur fyrirtækja, sem um getur í 2. mgr. 65. gr., byggt á getu þátttakenda í hópnum eða annarra aðila.

Þegar um er að ræða verksamninga, þjónustusamninga og ísetningu eða uppsetningu innan ramma vörusamnings, getur kaupandi krafist þess að tiltekin og sérlega mikilvæg verkefni séu framkvæmd beint af þjóðanda sjálfum eða, ef tilboðið er lagt fram af hópi fyrirtækja, sbr. 2. mgr. 65. gr., af tilteknum þátttakanda í þeim hópi.

75. gr.

Opinberir listar um viðurkennd fyrirtæki og vottorð opinberra og einkaréttarlegra stofnana.

Fyrirtæki, sem eru skráð á opinberum listum yfir viðurkennda verktaka, seljendur eða þjónustuveitendur eða vottuð sem slík af opinberum eða einkaréttarlegum stofnunum í öðrum ríkjum Evrópska efnahagssvæðisins eða ríkjum stofnsamnings EFTA, geta, í hverju útboði, afhent kaupanda vottorð um skráningu sem er gefið út af þar til bæru yfirvaldi eða vottorð sem þar til bær vottunaraðili gefur út. Í þessum vottorðum eða skírteinum skulu koma fram þær tilvísanir sem gerðu þessum fyrirtækjum kleift að fá skráningu á opinberan lista eða að fá vottorð ásamt flokkun samkvæmt skránni.

Ganga skal út frá því að vottuð skráning þar til bæra aðila á opinberan lista eða vottorð, gefið út af vottunaraðila, sé til marks um hæfi að því er varðar kröfur um hæfismiðað val sem opinberi listinn eða vottorðið tekur til.

Óheimilt er að vefengja upplýsingar sem skráning á lista eða vottorð ber með sér án sérstakrar ástæðu. Að því er varðar greiðslu lífeyrissjóðsiðgjalda og skatta má þó hvenær sem er krefjast viðbótarvottorðs af skráðu fyrirtæki.

Kröfur um sönnunargögn varðandi forsendur fyrir hæfismiððuð vali, sem opinberi listinn eða vottorðið tekur til, skulu vera í samræmi við 72. gr. og, eftir því sem við á, 73. gr. Ekki er heimilt, varðandi skráningu fyrirtækja frá öðrum ríkjum Evrópska efnahagssvæðisins eða ríkjum stofnsamnings EFTA á opinbera lista eða vottun þeirra, að krefjast frekari sannana eða yfirlýsinga, annarra en þeirra sem innlend fyrirtæki eru krafín um.

Ekki skal skylda fyrirtæki frá öðrum ríkjum Evrópska efnahagssvæðisins eða ríkjum stofnsamnings EFTA til að fá innlenda skráningu eða vottun til að geta tekið þátt í opinberu útboði. Kaupandi skal viðurkenna jafngild vottorð frá stofnunum sem hafa staðfestu í öðrum ríkjum Evrópska efnahagssvæðisins eða ríkjum stofnsamnings EFTA. Einnig skal samþykkja annars konar sannanir sem eru jafngildar.

76. gr.

Fækkun þátttakenda og tilboða með forvali.

Við lokað útboð, samkeppnisútboð með samningsviðræðum, samkeppnisviðræður og nýsköpunarsamstarf getur kaupandi með forvali takmarkað fjölda þátttakenda sem uppfylla hæfiskröfur sem hann býður að leggja fram tilboð eða að ganga til viðræðna, að því tilskildu að lágmarksfjöldi hæfra þátttakenda skv. 3. mgr. sé fyrir hendi.

Í útboðauglýsingu eða í boði um að staðfesta áhuga skal kaupandi tilgreina þau málefnalegu og óhlutdrægu skilyrði eða reglur sem leggja á til grundvallar við val þátttakenda, lágmarksfjölda þeirra svo og hámarksfjölda þeirra ef það á við.

Í forvali vegna lokaðs útboðs skulu þátttakendur sem valdir eru til að leggja fram tilboð ekki vera færri en 5. Í forvali vegna samkeppnisútboðs með samningsviðræðum, samkeppnisviðræðna og nýsköpunarsamstarfs skulu þátttakendur ekki vera færri en 3. Fjöldi þátttakenda sem valdir eru skal ætíð vera nægilegur til að tryggja raunverulega samkeppni.

Kaupandi skal gefa a.m.k. jafnmörgum þátttakendum kost á að taka þátt í innkaupaferli og svara til þess lágmarksfjölda sem hann hefur áður tiltekið. Ef ekki er fyrir hendi nægjanlegur fjöldi þátttakenda sem

fullnægir skilyrðum forvals til að vera valinn, eða ekki er fyrir hendi nægjanlegur fjöldi þátttakenda sem fullnægir kröfum um getu, er kaupanda heimilt að halda innkaupaferli áfram með því að gefa þeim sem fullnægðu þessum kröfum kost á að taka þátt í ferlinu. Ekki er heimilt að gefa fyrirtækjum sem ekki tóku þátt í forvali kost á að taka þátt í ferlinu á þessu stigi. Sama á við um þá þátttakendur sem ekki fullnægðu kröfum um hæfi.

Þegar kaupandi nýtir sér heimildir til að fækka tilboðum eða fjölda þátttakenda í samkeppnisútboði með samningsviðræðum eða samkeppnisviðræðum, sbr. 37. gr. og 38. gr., skal ákvörðun um slíkt grundvallast á valforsendum sem fram hafa komið í útboðsauglýsingu, skilmálum eða skýringargögnum. Á lokastigi slíkra innkaupa skal fjöldi þátttakenda vera nægilega mikill til að tryggja raunhæfa samkeppni að svo miklu leyti sem um nægilegan fjölda tilboða eða hæfra þátttakenda er að ræða.

77. gr.

Forsendur fyrir vali tilboðs

Forsendur fyrir vali tilboðs skulu miðast við fjárhagslega hagkvæmasta tilboð frá sjónarhóli kaupanda nema lög eða stjórnvaldsfyrirmæli er varða verð fyrir tiltekna vörur eða þóknun fyrir tiltekna þjónustu mæli fyrir um annað.

Forsendur fyrir mati á fjárhagslega hagkvæmasta tilboði að mati kaupanda skal grundvallast á verði eða kostnaði, sem fundinn er með útreikningi á kostnaðarhagkvæmni, s.s. útreiknings á vistferilskostnaði í samræmi við 78. gr., og getur tekið til besta hlutfalls milli verðs og gæða sem metið skal á grundvelli forsendna sem tengjast efni viðkomandi samnings, þ.m.t. gæða, umhverfislegra og/eða félagslegra þátta. Slíkar forsendur geta t.d. náð yfir:

- a. Gæði, þ.á.m. tæknilega kosti, útlit og notagildi, aðgengi, hönnun fyrir alla notendur, félagslega, umhverfislega og nýjungakennda eiginleika og viðskipti og skilyrði þeirra.
- b. Skipulagningu, menntun, hæfi og reynslu starfsfólks sem framkvæma á samninginn, einkum ef gæði starfsfólk sem framkvæma samning geta haft veruleg áhrif á framkvæmd hans.
- c. Þjónustu eftir verklok og tæknilega aðstoð, afhendingarskilmála, s.s. afhendingardag, afhendingarferli og afhendingartíma eða frest til að ljúka verki.

Kaupanda er heimilt að ákveða að kostnaðarþátturinn geti verið í formi fasts verðs eða kostnaðar þar sem fyrirtæki keppa eingöngu á grundvelli gæðaforsendna.

Forsendur fyrir vali tilboðs skulu tengjast efni samnings ef þær varða verk, vöru eða þjónustu, sem láta á í té samkvæmt samningi, að einhverju leyti eða á einhverju stigi vistferils hans, þ.á.m. vegna þátta sem varða:

- a. Sérstakt ferli við framleiðslu, afhendingu eða viðskipti með slík verk, vöru eða þjónustu.
- b. Sérstakt ferli á öðru stigi á vistferlis hans, jafnvel þótt slíkir þættir séu ekki hluti af honum.

Kaupandi skal haga forsendum fyrir vali tilboðs þannig að þær tryggi möguleikann á virkri samkeppni og feli í sér möguleika á að sannreyna upplýsingar frá bjóðendum í þeim tilgangi að meta hversu vel tilboðin uppfylla forsendurnar.

Kaupandi skal tilgreina í útboðsgögnum hlutfallslegt vægi hvorrar forsendu sem liggur til grundvallar vali á fjárhagslega hagkvæmasta tilboði, nema þegar val á tilboði byggir eingöngu á verði. Þetta vægi má setja fram sem ákveðið bil með hæfilegum hámarksvikmörkum. Ef ómögulegt er að tilgreina tiltekið vægi forsendna vegna hlutlægra ástæðna skal forgangsraða forsendum eftir mikilvægi þeirra.

78. gr.

Útreikningur vistferilskostnaðar

Útreikningur vistferilskostnaðar skal, eftir því sem við á, taka til hluta eða alls eftirfarandi kostnaðar á vistferli vöru, þjónustu eða verks:

- a. kostnaðar sem kaupandi eða aðrir notendur bera, s.s.:
 - i. kostnaðar í tengslum við öflun,
 - ii. notkunarkostnaðar, t.d. við orkunotkun og notkun annarra auðlinda,
 - iii. viðhaldskostnaðar,
 - iv. úrvinnslukostnaðar, t.d. kostnaðar við söfnun og endurvinnslu.
- b. kostnaðar sem skrifast á umhverfisleg úthrif í tengslum við vöru, þjónustu eða verk meðan á vistferli þeirra stendur, að því tilskildu að hægt sé að ákvarða og sannreyna verðgildi þeirra. Slíkur kostnaður getur falið í sér kostnað við losun gróðurhúsalofttegunda og aðra losun mengandi efna og annan kostnað við það að draga úr loftslagsbreytingum.

Þegar kaupandi metur kostnað sem grundvallast á útreikningi á vistferilskostnaði skal hann taka fram í útboðsgögnum hvaða gögn bjóðendur þurfa að leggja fram og hvaða aðferð kaupandi mun nota til að

ákvarða vistferilskostnað á grundvelli þessara gagna. Aðferðin sem notuð er til að meta kostnað sem skrifast á umhverfisleg úthrif skal uppfylla öll eftirfarandi skilyrði:

- a. byggja á hlutlægt sannprófanlegum viðmiðunum án mismununar. Sé hún ekki til endurtekinnar eða stöðugar notkunar skal hún ekki vera hagstæðari eða óhagstæðari tilteknum fyrirtækjum þannig að óréttmætt sé,
- b. vera aðgengileg öllum hlutaðeigandi aðilum,
- c. fyrirtæki, sem sýna eðlilega kostgæfni, þ.m.t. fyrirtæki frá öðrum löndum sem eru aðilar að samningnum um opinber innkaup eða öðrum alþjóðasamningum sem íslenska ríkið er bundið af, skulu geta lagt fram tilskilin gögn án þess að leggja meira á sig en eðlilegt getur talist.

Hafi tiltekin aðferð við útreikning á vistferilskostnaði verið gerð lögbundin, skal beita henni við mat á vistferilskostnaði.

79. gr.

Óeðlilega lág tilboð

Ef tilboð virðist óeðlilega lágt miðað við verk, vöru eða þjónustu skal kaupandi óska eftir því að bjóðandi skýri verð eða kostnað sem fram kemur í tilboði. Skýringarnar geta einkum varðað:

- a. hagkvæmni framleiðsluferlis, þjónustu eða byggingaraðferðar,
- b. tæknilegar lausnir, sem hafa verið valdar, og/eða hvers konar óvenjulega hagstæðar aðstæður bjóðanda við framkvæmd verks, afhendingu vöru eða veitingu þjónustu,
- c. frumleika í tillögum bjóðanda varðandi verk, vöru eða þjónustu,
- d. samræmi við gildandi ákvæði kjarasamninga, löggjafar um umhverfisvernd, félagsleg réttindi og um vinnuvernd og vinnuskilyrði á staðnum þar sem framkvæmd verks, afhending vöru eða veiting þjónustu fer fram,
- e. samræmi við skyldur bjóðanda vegna undirverktaka, sbr. 83 gr.,
- f. möguleika bjóðanda á því að fá ríkisstyrki.

Kaupandi skal meta upplýsingarnar sem lagðar eru fram með viðræðum við bjóðanda. Aðeins má hafna tilboði á þessum grunni ef sönnunargögnin sem lögð eru fram skýra ekki með viðunandi hætti hið lága verð eða kostnað sem lagður er til, að teknu tilliti til þeirra atriða sem um getur í 2. mgr.

Komist kaupandi að þeirri niðurstöðu að tilboð sé óeðlilega lágt vegna þess að það er ekki í samræmi við skyldur sem um getur í d-lið 2. mgr. skal hafna tilboði.

Komist kaupandi að þeirri niðurstöðu að tilboð sé óeðlilega lágt vegna þess að bjóðandi hafi hlotið ríkisaðstoð verður boði hans því aðeins hafnað að bjóðanda hafi ekki tekist, innan hæfilegs frests sem ákveðinn var eftir að bjóðanda var gefinn kostur á að tjá sig, að sýna fram á að ríkisstyrkur hafi verið löglega veittur. Ef kaupandi vísar tilboði frá við þessar aðstæður skal hann tilkynna Eftirlitsstofnun EFTA um þá ákvörðun.

Kaupanda er skylt að rökstyðja ákvörðun um að hafna tilboði á þeim grundvelli að það sé óeðlilega lágt. Upplýsingar sem kaupandi fær samkvæmt þessari grein skal fara með sem trúnaðarmál.

80. gr.

Höfnun tilboðs.

Kaupandi telst hafa hafnað tilboði ef hann er búinn að semja við annan aðila, gildistími tilboðs er liðinn án þess að óskað hafi verið eftir framlengingu tilboðs eða öllum tilboðum hefur verið hafnað formlega.

81. gr.

Tilkynning og rökstuðningur höfnunar tilboðs og annarra ákvarðana.

Kaupandi skal tilkynna þátttakendum eða bjóðendum um ákvarðanir um gerð rammasamnings, val tilboðs eða aðgang að gagnvirku innkaupakerfi, eins fljótt og mögulegt er og eigi síðar en 30 dögum eftir gerð samnings. Þó er heimilt er að tilkynna um gerð rammasamnings og aðgang að gagnvirku innkaupakerfi ársfjórðungslega.

Tilkynning um ákvörðun um val tilboðs skv. 1. mgr. skal gerð í samræmi við D hluta V. viðauka, sem skal birtur reglugerð. Í tilkynningu skulu jafnframt koma fram upplýsingar um eiginleika og kosti þess tilboðs sem kaupandi valdi með hliðsjón af valforsendum útboðsgagna ásamt yfirlýsingu um nákvæman biðtíma samningsgerðar skv. 85. gr. Ef samningur hefur verið boðinn út með forauglýsingu og kaupandi ákveður að gera ekki fleiri samninga á tímabili sem auglýsing tekur til, skal þess getið sérstaklega í tilkynningu um samningsgerð.

Í tilkynningu skal koma fram, eftir því sem við á, rökstuðningur fyrir ákvörðun um að gera ekki rammisamning, taka engu tilboði þrátt fyrir útbod eða hefja að nýju útbod eða stofna til gagnvirks innkaupakerfis. Þennan rökstuðning skal kaupandi veita skriflega ef þess er óskað.

Eftir beiðni skal kaupandi, eins fljótt og mögulegt er, veita rökstuðning fyrir ákvörðun sinni sem hér segir:

- a. Upplýsa ber þátttakanda, sem ekki hefur verið valinn til að gera tilboð, um ástæður þess að umsókn hans var hafnað.
- b. Upplýsa ber bjóðanda um ástæður þess að tilboði hans var hafnað. Ef tilboði hefur verið hafnað með vísan til þess að tilboð var í ósamræmi við tækniforskriftir, sbr. 8. og 9. mgr. 50. gr., skal rökstyðja hvers vegna tilboð telst ekki fullnægja kröfum tækniforskrifta eða hvers vegna það er ófullnægjandi með tilliti til krafna um virkni og hagnýtingu.
- c. Upplýsa skal bjóðanda, sem lagt hefur fram gilt tilboð, um eiginleika og kosti þess tilboðs sem kaupandi valdi og nafn bjóðanda sem var valinn eða rammisamningshafa.
- d. Upplýsa skal bjóðanda, sem lagt hefur fram gilt tilboð, um framkvæmd og framvindu samningsviðræðna og viðræðna við bjóðendur.

Beiðni um rökstuðning skv. 4. mgr. skal bera fram innan 14 daga frá því að bjóðanda var tilkynnt ákvörðun og skal rökstuðningur liggja fyrir eigi síðar en 15 dögum eftir að beiðni um það barst kaupanda eða umsjónarmanni útbods. Í rökstuðningi skal þó ekki upplýsa um atriði sem vísað er til í 1. mgr. varðandi val tilboðs, gerð rammisamnings eða aðgengi að gagnvirku innkaupakerfi ef upplýsingagjöf gæti torvelað löggæslu. Sama á við ef upplýsingagjöf gengur að öðru leyti gegn almannahagsmunum eða mundi skaða lögmæta viðskiptahagsmuni einstakra fyrirtækja, einkarekinna eða opinberra, eða samkeppni milli þeirra.

Tilkynningu skv. 1.-3. mgr. skal senda öllum fyrirtækjum sem ekki hefur verið hafnað eða vísað frá innkaupaferli með endanlegri ákvörðun. Ákvörðun um útilokun telst ekki endanleg fyrr en hún hefur verið tilkynnt bjóðanda og frestir til að bera hana undir kærunefnd útbodsmála eru runnir út eða hún hefur verið staðfest af nefndinni.

VII. KAFLI Framkvæmd samnings.

82. gr.

Skilyrði sem tengjast framkvæmd samnings

Kaupanda er heimilt að kveða á um sérstök skilyrði varðandi framkvæmd samnings, ef skilyrðin tengjast efni samnings, sbr. 4. mgr. 77. gr., og hafi verið tilgreind í útbodsauglýsingu eða útbodsskilmálum. Skilyrðin geta einkum verið vegna atriða sem varða efnahagsleg, nýsköpunartengd, umhverfisleg, félagsleg eða atvinnutengd sjónarmið.

83. gr.

Undirverktaka

Skylt er að krefjast þess í útbodsgögnum að bjóðandi upplýsi hvaða hluta samnings hann hyggst láta þriðja aðila framkvæma sem undirverktaka og skulu þær upplýsingar liggja fyrir áður en samningur er undirritaður.

Bjóðandi skal upplýsa verkkaupa um hvaða undirverktaka hann hyggst nota og leita samþykkis verkkaupa áður en undirverktaki hefur störf. Kaupanda er jafnframt heimilt að krefjast þess að bjóðandi leggi fram hæfisyfirlýsingu skv. 71. gr. fyrir undirverktaka. Ef útilokunarástæður skv. 66. gr. eiga við undirverktaka skal kaupandi eftir atvikum krefjast þess að nýr undirverktaki komi í hans stað.

Upplýsingar bjóðanda um undirverktaka skulu ekki hafa áhrif á ábyrgð bjóðanda gagnvart kaupanda. Undirverktaka skal í öllum tilvikum byggjast á skriflegum verksamningi.

84. gr.

Gerviverktaka.

Ráðningarsamband milli aðila er meginregla í samskiptum starfsmanna og atvinnurekenda. Verktaka og undirverktaka er óheimilt að gera samning um undirverktöku við einstaka starfsmenn eða starfshópa í þeim tilvikum þar sem um ráðningarsamband er að ræða eða það á við samkvæmt venju og eðli máls.

85. gr.

Biðtími samningsgerðar og samþykkt tilboðs.

Óheimilt er að gera samning í kjölfar ákvörðunar um val tilboðs fyrr en að liðnum 10 daga biðtíma frá deginum eftir að tilkynning skv. 1. og 2. mgr. 81. mgr. telst birt. Biðtíma telst þó ætíð lokið þegar liðnir eru 15 dagar frá deginum eftir sendingu tilkynningar að telja. Um birtingu rafrænna tilkynninga, þar á meðal tilkynninga með símbréfi, fer eftir fyrirmælum 39. gr. stjórnsýslulaga, nr. 37/1993, sbr. 6. gr. laga nr. 51/2003.

Biðtími skv. 1. mgr. gildir ekki í eftirfarandi tilvikum:

1. Við gerð samnings sem heimilt er að gera án undangenginnar útboðsauglýsingar.
2. Við gerð samnings þar sem endanlega liggur fyrir að aðeins einn bjóðandi eða þátttakandi er fyrir hendi.
3. Við gerð samnings á grundvelli gagnvirs innkaupakerfis skv. 42. gr. eða rammasamnings skv. 41. gr.

Tilboð skal samþykkja endanlega með skriflegum hætti innan gildistíma þess og er þá kominn á bindandi samningur á grundvelli útboðsgagna og tilboðs bjóðanda. Þegar kaupanda er ekki unnt að taka afstöðu til tilboða innan tilboðsfrests er heimilt að óska eftir því að bjóðendur framlengi tilboð sín í stuttan tíma. Skilyrði er að fyrir liggi samþykki allra þátttakenda eða málefnalegar ástæður réttlæti framlengingu. Með sama skilyrði er heimilt að óska eftir því, eftir að tilboðsfrestur hefur runnið út, að bjóðendur lýsi því yfir að tilboð þeirra séu að nýju gild, þó aðeins í mjög stuttan tíma. Þegar samningur hefur verið lýstur óvirkur samkvæmt ákvæðum XI. kafla er heimilt að samþykkja það tilboð sem hefði með réttu átt að velja án tillits til tilboðsfrests.

Heimilt er að gera sérstakan samning um kaup á vöru, þjónustu eða verki á grundvelli útboðsins eftir að tilboð hefur verið samþykkt, en ekki skal þá breyta grundvallarþáttum tilboðs þannig að samkeppni sé raskað eða um mismunun verði að ræða.

Þegar kominn er á samningur skv. 1. mgr. skal það tilkynnt öllum bjóðendum án tafar.

86. gr.

Breytingar á samningi á gildistíma

Heimilt er að breyta samningi og rammasamningi án þess að hefja nýtt innkaupafæri í eftirfarandi tilvikum:

- a. Þegar skilmálar um breytingar, án tillits til verðmætis þeirra, hafa komið fram með skýrum hætti í endurskoðunarákvæðum samnings, þ.m.t. í ákvæðum um verðbreytingar og valmöguleika. Slíkir skilmálar skulu kveða á um umfang og eðli mögulegra breytinga eða valmöguleika og skilyrða fyrir þeim.
- b. Þegar um er að ræða viðbótarverk, -þjónustu eða -vörur sem ekki var gert ráð fyrir í umsömdum innkaupum og nauðsynlegt er, vegna ófyrirsjáanlegra atvika, að sami aðili sjái um, enda sé ekki unnt að skilja slíkt frá upphaflegum innkaupum án stórfelldra vandkvæða fyrir kaupanda vegna tæknilegra eða fjárhagslegra ástæðna. Samanlagt verðmæti samninga um viðbótarinnkaup skal ekki nema hærri fjárhæð en helmingi af upphaflegri samningsfjárhæð.
- c. Þegar þörf fyrir breytingar kemur til vegna ófyrirsjáanlegra atvika sem kaupandi gat ekki séð fyrir og verðmæti viðbótarsamnings nemur ekki hærri fjárhæð en helmingi af upphaflegri samningsfjárhæð.
- d. Þegar annað fyrirtæki kemur í stað þess sem kaupandi gerði upphaflegan samning við vegna beitingar endurskoðunarákvæðis, sbr. a-lið, endurskipulagningar á fyrirtæki þar sem annað fyrirtæki, sem uppfyllir forsendur hæfismiðs vals, gengur inn í stöðu upphaflegs samningsaðila í heild eða hluta að því tilskildu að slíkt hafi ekki í för með sér aðrar verulegar breytingar á samningi eða vegna þess að kaupandi tekur sjálfur við skyldum aðalverktaka gagnvart undirverktaka.
- e. Þegar breytingar, óháð verðmæti þeirra, eru ekki verulegar, sbr. 4. mgr.
- f. Þegar verðmæti breytinga er lægra en nemur viðmiðunarfjárhæðum skv. 23. gr. eða þegar verðmæti breytinga er lægra en 10% af upphaflegu verðmæti þjónustu- og vörusamnings og 15% af upphaflegu verðmæti verksamnings. Þegar breytingar eru gerðar í röð, hver á eftir annarri, skal meta verðmæti þeirra á grundvelli uppsafnaðs verðmætis breytinganna.

Ekki er heimilt að kveða á um breytingar skv. a-,c- og f-lið 1. mgr. sem fela í sér breytingar á eðli samnings eða rammasamnings í heild. Að því er varðar útreikning verðmætis sem um getur í b-, c- og f-lið 1. mgr. skal miða við uppfært verð þegar samningurinn hefur að geyma ákvæði um verðbætur.

Ef kaupandi ákveður að breyta samningi í samræmi við þau skilyrði sem koma fram í b- og c-lið 1. mgr. skal birta opinbera tilkynningu þess efnis að breyting hafi verið gerð á samningi. Ef samningur er yfir viðmiðunarfjárhæðum skv. 4. mgr. 23. gr. skal birta tilkynningu í samræmi við 57. gr. og G-hluta V. viðauka, sem skal birtur í reglugerð.

Breyting á samningi eða rammasamning á gildistíma skal talin veruleg í skilningi e-liðar 1. mgr. þegar efni samnings verður annað en upphaflega var samið um. Breyting skal ávallt teljast veruleg ef eitt af eftirtöldum skilyrðum er til staðar:

- a. Breyting hefði gert fleiri þjóðendum kleift að taka þátt í upphaflegu innkaupaferli hefði hún verið til staðar í upphafi.
- b. Breyting verður á fjárhagslegu jafnvægi samnings eða rammasamnings í þágu fyrirtækis sem ekki var gert ráð fyrir í upphaflegum samningi eða rammasamningi.
- c. Breyting vikkar verulega út gildissvið samnings eða rammasamnings.
- d. Ef annað fyrirtæki kemur í stað þess sem kaupandi gerði upphaflegan samnings við í öðrum tilvikum en þeim sem kveðið er á um í d-lið 1. mgr.

Hefja skal nýtt innkaupaferli ef gera á aðrar breytingar á samningi eða rammasamningi á gildistíma hans en kveðið er á um í 1. mgr.

87. gr.

Uppsögn samnings

Kaupanda skal vera heimilt að segja opinberum samningi upp einhliða meðan á gildistíma hans stendur við eftirfarandi aðstæður:

- a. Ef veruleg breyting hefur verið gerð á samningi sem hefði átt að leiða til þess að hefja þyrfti nýtt innkaupaferli, sbr. 86. gr.
- b. Ef fyrirtæki, sem upphaflega var valið, hefði átt að vera útilokað frá innkaupaferli, sbr. 1. og 2. mgr. 66. gr.
- c. Ef ekki hefði átt að gera samning við fyrirtæki í ljósi alvarlegs brots á lögum þessum og/eða reglum settum samkvæmt þeim.

VIII. KAFLI

Sérreglur um félagsþjónustu og aðra sértæka þjónustu.

88. gr.

Gerð samninga um félagsþjónustu og aðra sértæka þjónustu.

Opinberir samningar um félagsþjónustu og aðra sértæka þjónustu, sem talin er upp í XIV. viðauka, sem skal birtur í reglugerð, skulu gerðir í samræmi við þennan kafla ef verðmæti samninganna er yfir viðmiðunarfrjárhæðum skv. 4. mgr. 23. gr. Kaupanda er heimilt að nota hvaða innkaupaaðferð sem lýst er í lögum þessum en ber að ákveða hana fyrirfram og auglýsa í samræmi við þær reglur sem fram koma í 89. gr.

Ákvæði X. og XI. kafla laga þessara skulu gilda um innkaup skv. 1. mgr. Að öðru leyti en fram kemur í þessum kafla taka lögin ekki til slíkra innkaupa nema annað sé tekið fram.

89. gr.

Birting tilkynninga.

Kaupandi sem hyggst gera opinberan samning um þá þjónustu sem um getur í 88. gr., skal láta vita um fyrirætlan sína með einhverjum þeim hætti sem hér segir:

- a. með sérstakri útboðstilkynningu, sem skal innihalda þær upplýsingar sem fram koma í H-hluta V. viðauka, sem skal birtur í reglugerð, eða
- b. með sérstakri forauglýsingu, sem skal innihalda þær upplýsingar sem settar eru fram í I-hluta V. viðauka, sem skal birtur í reglugerð. Í forauglýsingunni skal vísað sérstaklega til þeirrar tegundar þjónustu sem gera á samninga um. Þar skal koma fram að samningarnir verði gerðir án frekari birtingar og áhugasömum aðilum boðið að láta áhuga sinn í ljós skriflega. Tímabil sem forauglýsing tekur til skal vera mest 36 mánuðir frá þeim degi þegar auglýsing er send til birtingar

Þrátt fyrir 1. mgr. er kaupanda heimilt að ganga til samningskaupa án undangenginnar auglýsingar í samræmi við 40. gr.

Geri kaupandi samning um þjónustu skv. 88. gr., skal upplýsa um niðurstöðu innkaupaferlisins með tilkynningu um samningsgerð, sem skal innihalda upplýsingarnar sem um getur í J-hluta V. viðauka, sem skal birtur í reglugerð. Heimilt er að safna slíkum tilkynningum saman og senda þær ársfjórðungslega. Senda skal samansafnaðar tilkynningar innan 30 daga frá lokum hvers ársfjórðungs.

Auglýsingar og tilkynningar, skv. 1. og 3. mgr., skulu birtar í samræmi við stöðluð eyðublöð skv. 57. gr. Útboðstilkynningar skv. a-lið 1. mgr. skulu jafnframt auglýstar rafrænt á sameiginlegum vettvangi sem ráðherra mælir fyrir um í reglugerð.

90. gr.

Meginreglur um val tilboða.

Við val á tilboði skal kaupandi gæta að meginreglum um innkaup skv. 15. gr. Kaupanda er ávallt heimilt að taka tillit til sérstakra eiginleika þjónustunnar og leggja þá eiginleika til grundvallar við val tilboða. Í þeim tilgangi getur hann við samningsgerðina tekið m.a. tillit til nauðsynlegra gæða þjónustu, hagkvæmni, nýsköpunar, sérþarfa mismunandi flokka notenda þjónustunnar og aðkomu og valdeflingar notenda. Einnig er kaupanda frjálst að velja þjónustuveitanda á grundvelli þess tilboðs sem felur í sér besta hlutfall milli verðs og gæða að teknu tilliti til gæða- og sjálfbærni viðmiða fyrir félagsþjónustu.

91. gr.

Takmarkanir á aðgengi að innkaupaferlum um tiltekna þjónustu.

Kaupanda er heimilt að takmarka rétt til þátttöku í innkaupaferlum vegna opinberra samninga á sviði heilbrigðisþjónustu, félagsþjónustu og þjónustu á sviði menningarmála skv. 88. gr. Ráðherra skal mæla fyrir í reglugerð hvaða þjónustu heimilt er að takmarka aðgengi að í samræmi við 77. gr. tilskipunarinnar.

Aðeins er heimilt að takmarka þátttökurétt, skv. 1. mgr., við fyrirtæki eða samtök sem uppfylla öll eftirfarandi skilyrði:

- a. hafa það að markmiði að veita opinbera þjónustu sem um getur í 1. mgr.,
- b. hagnaður er endurfjárfestur í þágu markmiða fyrirtækisins. Ef hagnaði er úthlutað eða endurúthlutað er skilyrði að það byggist á þátttökusjónarmiðum,
- c. stjórnskipulag eða eignarhaldsfyrirkomulag fyrirtækisins sem framkvæmir samninginn byggist á meginreglunum um eignarhald starfsmanna eða þátttöku, eða krefst virkrar þátttöku starfsmanna, notenda eða hagsmunaaðila, og
- d. hlutaðeigandi kaupandi hefur ekki gert samning við fyrirtækið um viðkomandi þjónustu samkvæmt þessari grein á síðustu þremur árum.

Hámarksgildistími samnings skal ekki vera lengri en þrjú ár.

Í útboðtilkynningu skal vísað til þessarar greinar.

IX. kafli.

Skýrslur, Eftirlitsstofnun EFTA o.fl.

92. gr.

Samningsskýrslur vegna innkaupa yfir viðmiðunarfjárhæðum EES.

Fyrir hvern samning eða rammasamning og í hvert sinn sem gagnvirku innkaupakerfi er komið á fót, sem er yfir viðmiðunarfjárhæðum skv. 4. mgr. 23. gr., skal kaupandi semja skriflega skýrslu þar sem eftirfarandi skal koma fram:

- a. nafn og heimilisfang kaupanda og efni og verðmæti samnings, rammasamnings eða gagnvirka innkaupakerfis,
- b. niðurstöður hæfismiðaðs vals og/eða fækkunar skv. 76. gr., þ.e. nöfn þeirra fyrirtækja sem urðu fyrir valinu og ástæður fyrir vali þeirra, og nöfn þeirra fyrirtækja sem vísað var frá og ástæður fyrir frávísun þeirra,
- c. ástæður fyrir frávísun tilboða sem reynast vera óeðlilega lág,
- d. nafn þess bjóðanda sem varð fyrir valinu og ástæður fyrir því að tilboð hans var valið og hvaða hluta samningsins eða rammasamningsins bjóðandinn, sem valinn var, hyggst fá þriðju aðila til að vinna sem undirverktaka, ásamt nöfnum undirverktaka aðalverktakans ef það liggur fyrir,
- e. þegar um er að ræða samkeppnisútbod með samningsviðræðum og samkeppnisviðræður, að aðstæður sem mælt er fyrir um í 2. mgr. 33. gr. séu til staðar ásamt rökstuðningi fyrir notkun innkaupaferlisins,
- f. þegar um er að ræða samningskaup án undangenginnar auglýsingar, að aðstæður sem mælt er fyrir um í 40. gr. séu til staðar ásamt rökstuðningi fyrir notkun innkaupaferlisins,
- g. eftir atvikum, ástæður fyrir því að kaupandi ákvað að gera ekki samning eða rammasamning eða koma á fót gagnvirku innkaupakerfi,
- h. eftir atvikum, ástæður fyrir því að notaðar hafa verið aðrar samskiptaáðferðir en rafrænar við framlagningu tilboða,
- i. eftir atvikum, hagsmunaárekstrar sem greindir hafa verið og ráðstafanir sem gripið hefur verið til vegna þeirra.

Samningsskýrslu er ekki krafist að því er varðar samninga sem byggjast á rammamningum sem gerðir eru í samræmi við 4. mgr. eða 1. málsl. 5. mgr. 41. gr. Að svo miklu leyti sem tilkynning um samningsgerð, sem gerð er skv. 81. gr. eða 3. mgr. 89. gr., inniheldur upplýsingarnar sem krafist er samkvæmt þessari málsgrein, er kaupanda heimilt að vísa til þeirrar tilkynningar.

Kaupandi skal skrá framvindu allra innkaupaferla, hvort sem þau eru rafræn eða ekki. Í því skyni skal hann sjá til þess að geymd séu fullnægjandi gögn til að rökstyðja ákvarðanir sem teknar eru á öllum stigum innkaupaferlisins, s.s. gögn um samskipti við rekstraraðila og innri umfjöllun, samningu útboðsgagna, viðræður eða samningsviðræður, ef einhverjar eru, val og gerð samnings. Gögnin skulu geymd í a.m.k. þrjú ár frá dagsetningu ákvörðunar um samningsgerð.

Samningsskýrslan, eða helstu þættir hennar, skal send ráðuneytinu eða eftir atvikum Eftirlitsstofnun EFTA, sé farið fram á það.

93. gr.

Skýrslur um opinber innkaup yfir viðmiðunarfrjárhæðum EES.

Ráðuneytið skal útbúa skýrslu í samræmi við 83. og 85. gr. tilskipunarinnar og senda hana Eftirlitsstofnun EFTA. Heimilt er í reglugerð að kveða nánar á um hvaða aðilar skuli senda ráðuneytinu skýrslur um innkaup sín og hvaða upplýsingar skuli koma fram í skýrslunum.

94. gr.

Rannsókn Eftirlitsstofnunar EFTA.

Eftirlitsstofnun EFTA er heimilt að grípa til þeirrar málsmeðferðar sem kveðið er á um í 2.–4. mgr. ef stofnunin telur, áður en samningur hefur verið gerður, að við framkvæmd innkaupaferlis sem fellur undir tilskipunina eins og hún hefur verið tekin upp í EES-samninginn hafi verið framið alvarlegt brot gegn reglum EES-samningsins um opinber innkaup. Ráðherra skal vera í fyrirsvári fyrir íslenska ríkið við þessa málsmeðferð. Í þágu þessarar málsmeðferðar er ráðherra heimilt að stöðva um stundarsakir útboð eða annað innkaupaferli eftir að tilkynning Eftirlitsstofnunar EFTA hefur borist.

Eftirlitsstofnun EFTA tilkynnir íslenska ríkinu um ástæður fyrir því að stofnunin telur að alvarlegt brot hafi verið framið og fer fram á að það verði leiðrétt með viðeigandi hætti. Eigi síðar en 21 degi eftir að tilkynningin berst skal ráðuneytið senda eftirlitsstofnuninni staðfestingu á því að bætt hafi verið úr brotinu, rökstudda greinargerð um ástæður þess að engar úrbætur hafi verið gerðar eða tilkynningu um að innkaupaferli og gerð samnings hafi verið stöðvuð um stundarsakir, hvort heldur er fyrir atbeina ráðherra eða kærunefndar útboðsmála.

Greinargerð um ástæður þess að engar úrbætur hafi verið gerðar getur grundvallast á því að brot sé þegar til umfjöllunar hjá kærunefnd útboðsmála eða dómstólum eða þá að úrlausn kærunefndar hafi verið borin undir dómstóla. Við þessar aðstæður skal ráðuneytið tilkynna Eftirlitsstofnun EFTA um niðurstöðu slíks máls um leið og hún verður kunn.

Þegar tilkynnt hefur verið um stöðvun innkaupaferlis um stundarsakir, sbr. 2. mgr., skal ráðuneytið tilkynna Eftirlitsstofnun EFTA um það þegar stöðvun er aflétt eða innkaupaferli vegna sömu innkaupa, að hluta eða í heild, er hafið á ný. Í þessari tilkynningu skal greint frá því að úrbætur hafi verið gerðar eða færðar fram ástæður fyrir því hvers vegna það hefur ekki verið gert.

IX. KAFLI

Yfirstjórn opinberra innkaupa og starfsemi innkaupastofnunar.

Í vinnslu.

X. KAFLI

Kærunefnd útboðsmála.

Engar breytingar lagðar til á þessum kafla.

XI. KAFLI

Gildi samninga, óvirkni, önnur viðurlög og skaðabætur.

Engar breytingar lagðar til á þessum kafla.

XII. KAFLI
Lagaskil, gildistaka, brottfall laga o.fl.

Í vinnslu.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Í vinnslu.

I. Inngangur og tilefni lagasetningar.

Hinn 26. febrúar 2014 var samþykkt ný tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/24/EB um innkaup opinberra aðila á vörum, verkum og þjónustu (útboðstilskipunin) sem kemur í stað eldri tilskipunar 2004/18/EU um sama efni. Lög um opinber innkaup nr. 84/2007 byggja á eldri tilskipuninni frá 2004 og því kallar innleiðing nýju tilskipunarinnar á heildarendurskoðun núgildandi löggjafar. Þá var einng samþykkt ný tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/25/EU sem varðar innkaup stofnana sem annast vatnsveitu, orkuveitu, flutninga og fjarskipti (veitutilskipunin) sem kemur í stað núgildandi tilskipunar 2007/17/EU um sama efni. Umrædd tilskipun nr. 2007/17/EU var á sínum tíma innleidd með reglugerð nr. 755/2007 á grundvelli heimildar í núgildandi lögum. Þá var jafnframt samþykkt ný tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/23/EU sem varðar samræmdar reglur um gerð sérleyfissamninga en ekki hafa áður verið settar heildstæðar reglur um gerð sérleyfissamninga á vegum Evrópusambandsins. Tilskipanirnar þrjár verða teknar upp í EES-samninginn og gert er ráð fyrir að innleiðingu þeirra eigi að vera lokið fyrir 18. apríl 2016. Þær breytingar sem frumvarpið felur í sér koma því fyrst og fremst til af breytingum á áðurgreindum reglum EES-samningsins. Helsta markmið ofangreindra tilskipana er að tryggja gagnsæi, jafnt aðgengi og auka samkeppni um opinbera samninga á evrópska efnahagssvæðinu. Með nýju tilskipunum eru stigin skref í þá átt að nútímavæða opinber innkaup þar sem innkaupaferlið er einfaldað og gert sveigjanlegra ásamt því að auka möguleika á rafrænum innkaupum.

Á vegum ráðuneytisins í febrúar 2015 var skipaður starfshópur sem falið var að semja drög að frumvarpi til nýrra laga um opinber innkaup til innleiðingar á umræddum tilskipunum. Starfshópurinn var skipaður Hrafni Hlynssyni lögfræðingi í fjármála- og efnahagsráðuneyti sem jafnframt var formaður hópsins, Guðrúnu Ögmundsdóttur sérfræðingi í fjármála- og efnahagsráðuneyti, Dagmar Sigurðardóttur yfirlögfræðingi Ríkiskaupa og Eyþóru Kristínu Geirsdóttur héraðsdómsslögmanni hjá embætti borgarlögmans. Tveir síðastnefndu meðlimir stafshópsins voru skipaðir á grundvelli tilnefningar frá Ríkiskaupum annars vegar og Sambandi íslenskra sveitarfélaga hins vegar.

II. Meginefni frumvarpsins.

Nýtt frumvarp um opinber innkaup felur í sér nokkrar meginbreytingar. Frumvarpið miðar m.a. að einföldun á núgildandi regluverki ásamt því að auka sveigjanleika í framkvæmd opinberra innkaupa. Einnig er verið að festa ákveðnar lagatúlkanir á eldri reglum vegna margvíslegra álitafna sem hafa komi upp á undanförunum árum. Þá leggur frumvarpið í takt við tilskipunina enn frekari áherslu á vistvæn innkaup en fram kemur í núgildandi lögum.

Í frumvarpinu og nýjum tilskipunum sem það byggir á eru ákvæði sem miða að því að lögfesta niðurstöður varðandi ýmis álitafni. Þar á meðal eru lagareglur um samvinnu milli opinberra aðila og undanþágur vegna innanhúss-samninga. Einnig má nefna reglur um breytingar á gildandi samningum en þær eru settar fram með skýrari hætti. Reglur varðandi útilokun fyrirtækja eru einnig skerptar t.d. með því að heimilt er að útiloka fyrirtæki sem hafa veitt rangar upplýsingar eða leynt upplýsingum sem geta haft áhrif á hæfi þess og þegar fyrirtæki hefur með óréttmætum hætti reynt að hafa áhrif á ákvörðunartöku kaupanda.

Mikilvægt er fyrir opinbera aðila að geta unnið saman við að veita þá þjónustu sem lög krefjast af þeim. Þó er mikilvægt að slík samvinna leiði ekki til röskunar á samkeppni. Með frumvarpinu er skilgreint nánar hvenær opinberir aðilar eru undanþegnir lögum um opinber innkaup. Tilgangurinn er að leggja línu sem tryggir jafnvægi milli hagsmuna opinberra aðila af því að skipuleggja sína þjónustu en um leið sjá til þess að fyrirtæki geti fengið sanngjarnan markaðsaðgang.

Í frumvarpinu er það nýmæli að kaupandi getur útilokað fyrirtæki frá innkaupaferli ef verulegir eða viðvarandi annmarkar hafa verið efndum þess á fyrri opinberum samningum sem hafa leitt til riftunar á samningi, kröfu um skaðabætur eða annarra svipaðra viðurlaga. Til þess að hægt sé að nýta þessi úrræði er

mikilvægt að opinberir aðilar setji fram kvartanir vegna vanefnda með sannanlegum hætti og skrái nákvæmlega öll frávik á framkvæmd samnings.

Á næstu árum verður sú krafa gerð að öll opinber innkaup fari fram með rafrænum hætti en samkvæmt frumvarpinu mun það þurfa að gerast í síðasta lagi árið 2018. Því er nauðsynlegt að hefja undirbúning að því að þróa rafrænan vettvang þar sem innkaupin geta átt sér stað. Öll samskipti opinberra aðila við bjóðendur skulu vera rafræn, þ.e.a.s. birting gagna, fyrirspegnir og svör, móttaka þátttökutilkynninga og tilboða. Þetta felur þó ekki í sér að úrvinnsla tilboða skuli vera sjálfvirk og rafræn. Markmiðið með rafrænum aðferðum við samskipti er að einfalda aðgang fyrirtækja að samkeppni um innkaup.

Í frumvarpinu er áhersla lögð á að vara, þjónusta eða verkframkvæmd sé valin með tilliti til besta hlutfalls milli verðs og gæða eða það sem kallast á ensku „Best Price Quality Ratio“. Í því felst að verð er ekki lengur meginvalforsendan. Horft verður meira til gæða, umhverfisverndar, félagslegra markmiða og nýsköpunar um leið og áherslan er á líftíma- eða vistferilskostnað þess sem keypt er. Áfram verður þó heimilt að hafa verð sem einu valforsenduna.

Hugtakið líftíma- eða vistferilskostnaður tekur til alls kostnaðar á vistferli verka, vöru eða þjónustu. Þetta þýðir innri kostnað, s.s. vegna rannsókna sem gera þarf, þróunar, framleiðslu, flutninga, notkunar, viðhalds og kostnaðar við förgun við lok líftíma. Einnig má taka tillit til til kostnaðar vegna umhverfislegra áhrifa, s.s. allrar mengunar sem varan, verkið eða þjónustan leiðir af sér. Aðferðir sem kaupendur nota skulu ákvarða fyrirfram á hlutlægan hátt og án mismununar mat á kostnaði vegna umhverfislegra áhrifa og skulu vera aðgengilegar öllum hlutaðeigandi aðilum. Þessar aðferðir má ákvarða á lands-, svæðis- eða staðarvísu. Til að koma í veg fyrir röskun á samkeppni með sérsniðnum aðferðum ættu þær að vera almennar í þeim skilningi að ekki ætti að koma þeim á fót sérstaklega fyrir tiltekið opinbert innkaupaferli. Í inngangi að tilskipuninni er lagt til að Evrópusambandið þróa sameiginlegar aðferðir til að reikna út líftíma- eða vistferilskostnað í sérstökum flokkum vara eða þjónustu. Þegar slíkar sameiginlegar aðferðir hafa verið þróaðar er markmiðið að notkun þeirra verði skyldubundin.

Til að auka sveigjanleika í opinberum innkaupum eru í frumvarpinu ákvæði um tvö ný innkaupaferli, þ.e. nýsköpunarsamstarf og samkeppnisútbod með samningsviðræðum. Nýsköpunarsamstarf heimilar kaupanda og bjóðanda að vinna saman að nýsköpunarlausnum sem nánar er greint frá í umfjöllun um það ákvæði. Samkeppnisútbod með samningsviðræðum er innkaupaferli sem nýtist þegar um er að ræða þjónustu eða vörur sem krefjast breytinga eða hönnunar t.d. við flókin innkaup á háþróaðri vöru, hugverkaþjónustu, ýmiss konar ráðgjafarþjónustu t.d. arkitektþjónustu og verkfræðiþjónustu, eða við innkaup á stórum upplýsinga- og fjarskiptatækniverkefnum.

Til að einfalda opinber innkaup og framkvæmd þeirra eru nú lagðar til reglur um samevrópskt tilboðseyðublað. Í því felst að bjóðandi staðfestir sjálfur að hann uppfylli hæfiskröfur og því þarf aðeins það fyrirtæki sem verður fyrir valinu að leggja fram gögn til staðfestingar á fullyrðingum um hæfi sitt. Þetta ætti að mati Framkvæmdaráðs Evrópusambandsins að minnka umsýslu fyrirtækja vegna tilboða um 80%. Einföldun felst einnig í því að frestir til að leggja fram tilboð eru styttrir.

Frumvarpi þessu er ætlað að auðvelda litlum og meðalstórum fyrirtækjum að leggja fram tilboð. Lögð er áhersla á að kaupendur skipti samningum upp í hluta ef það er mögulegt og ef þeir ákveða að gera það ekki, skulu þeir rökstyðja það sérstaklega í útboðsgögnum. Sama tilgang hafa reglur um hámarkskröfur um fjárhagslega getu, þ.e. að krafa um eigið fé megi að jafnaði ekki nema hærri fjárhæð en sem nemur tvöfaldri fjárhæð kostnaðaráætlunar samnings. Framangreindar reglur um samevrópskt tilboðseyðublað eiga einnig að auðvelda litlum og meðalstórum fyrirtækjum að taka þátt í opinberum innkaupaferlum.

Þá eru nú skýrari reglur settar um kröfur til undirverktaka. Heimilt er að krefjast þess að þeir uppfylli sömu kröfur og bjóðandi sjálfur, a.m.k. er varðar bindandi útilokunarástæður. Reglunum er breytt m.a. til að tryggja réttindi starfsmanna og er þannig heimilt að útiloka verktaka sem uppfylla ekki lög Evrópusambandsins um lágmarksréttindi launþega. Einnig eru settar strangari reglur um óeðlilega lág tilboð í sama tilgangi.

Sveitarfélög eða staðbundin yfirvöld geta nýtt sér reglur um einföldun á innkaupum. Þeim mun verða heimilt að auglýsa samninga með forauglýsingu í stað útboðsauglýsingar. Ennfremur verður þeim heimilt að komast að samkomulagi við bjóðendur um fresti til að leggja fram tilboð. Sömu aðilar munu einnig geta nýtt sér einföldu eða léttu leiðina við innkaup á félagslegri, heilbrigðis- menningar- og sambærilegri þjónustu

Í frumvarpinu eru ákvæði sem heimila opinberum aðilum í ríkara mæli að taka tillit til umhverfisverndar, félagslegra markmiða og nýsköpunar. Það er ekki gert með því að stýra innkaupum í ákveðnar áttir heldur með því að veita opinberum aðilum tækifæri til að leggja áherslu á framangreind atriði við sín innkaup. Hugtakið „líftímakostnaður“ eða „vistferilskostnaður“ á að hvetja opinbera aðila til að taka með í reikninginn allan þann kostnað sem hlýst af innkaupaákvörðunum þeirra. Í því felst innri

kostnaður og kostnaður vegna umhverfisáhrifa sem tengist vöru, þjónustu eða verkframkvæmd allan líftíma hennar eða á vistferli hennar. Kaupendur geta þannig tekið með í reikninginn valforsendur sem tengjast framleiðsluferli vöru, þjónustu eða verks. Sérstaklega má horfa til þátttöku fatlaðs fólks eða fólks sem þarf á sértækum félagslegum úrræðum að halda við framleiðsluna eða t.d. að ekki sé notuð eiturefni við framleiðsluna. Að auki mega kaupendur gera kröfur um sérstök merki til vottunar á að vara verk eða þjónusta taki sérstakt tillit til umhverfis eða félagslegra markmiða svo lengi sem valforsendur og eiginleikar merkisins tengjast framkvæmd samningsins og sambærileg merki eru samþykkt. Að lokum má nefna nýtt innkaupaferli, nýsköpunarinnkaup, sem heimilar kaupanda að hafa samvinnu við fyrirtæki, sem valið er, til að þróa vöru, verk eða þjónustu, sem ekki er til á markaðnum.

Í frumvarpinu er fallið frá því að undanþiggja svokallaða B-þjónustu frá lögum um opinber innkaup. Þess í stað er kynnt til sögunnar ný einföld aðferð sem nota má þegar um er að ræða félagslega þjónustu og þjónustu á sviði heilbrigðis og menningar svo dæmi séu nefnd. Einnig má nota þessa aðferð við innkaup á annars konar þjónustu eins og t.d. lögfræðiþjónustu, hótél-, veitinga- og mótuneytisþjónustu. Nákvæmur listi fylgir tilskipuninni í viðauka þar sem nánar er skilgreint hvaða þjónusta fellur undir „einföldu leiðina“ eða léttu leiðina. Þessi aðferð telst einfaldari þar sem viðmiðunarmörk vegna skyldu til útboðs eru hærri en vegna annarra þjónustusamninga. Einnig þar sem aðeins eru gerðar kröfur um gagnsæi, jafnræði og auglýsingu, þ.e. forauglýsingu og tilkynningu um samning eftir á. Meginatriði er að fylgja þeim innkaupaferlum sem búið var að kynna í auglýsingu og tryggja að bjóðendur fái hæfilegan tíma til að senda inn fyrirspurnir og undirbúa tilboð.

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir að ný veitutilskipun 2014/25/EB verði innleidd með reglugerð á grundvelli laga um opinber innkaup. Hún á við um opinbera aðila eða fyrirtæki sem starfa á sviði gasveitu, hitaveitu, rafveitu, vatnsveitu, samgangna, hafna, flugvalla, pósthjónustu og olú- og gasleit og vinnslu og kolavinnslu, Helstu breytingar sem felast í tilskipuninni eru að undanþáguákvæði eru skýrari og nákvæmari og vinnsla olú og gass er sérstaklega undanþegin frá gildissviði hennar. Nýmæli eru að hluta til þau sömu og í tilskipun um opinber innkaup, þ.e. varðandi ný innkaupaferli (nýsköpunarinnkaup), reglur um framkvæmd samnings, útilokunarástæður og hæfiskröfur. Í frumvarpinu er jafnframt gert ráð fyrir að tilskipun 2014/23/EB um sérleyfissamninga verði sett með reglugerð á grundvelli laga um opinber innkaup. Reglur tilskipunarinnar eru fyrst og fremst staðfesting á áður útgefnum leiðbeiningum Framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins og dómaframkvæmd Evrópudómstólsins um slíka samninga. Sett eru fram ákveðin viðmiðunarmörk vegna sérleyfissamninga og sett fram undanþáguákvæði að því er varðar vatnsveitu, rafveitu og flutningaflug auk samninga sem þegar er næg samkeppni um á grundvelli veitutilskipunarinnar. Meginreglur tilskipunarinnar eru í samræmi við almennu meginreglurnar í frumvarpi þessu um jafnræði, gagnsæi og bann við mismunun.

III. Samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar.

Frumvarpið felur í sér innleiðingu á tilskipun 2014/24/EB sem varðar innkaup opinberra aðila á vörum, verkum og þjónustu sem kemur í stað núgildandi tilskipunar nr. 2004/18/EU um sama efni. Í frumvarpinu er einnig að finna reglugerðarheimildir til að innleiða tilskipun 2014/25/EU sem varðar innkaup stofnana sem annast vatnsveitu, orkuveitu, flutninga og fjarskipti og tilskipun 2014/23/EU sem varðar samræmdar reglur um gerð sérleyfissamninga.

Frumvarpið þótti ekki kalla á sérstaka skoðun á samræmi við stjórnarskrá.

IV. Samráð.

V. Mat á áhrifum.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Greinin er efnislega óbreytt frá 1. gr. gildandi laga og þarfnast ekki skýringar.

Um 2. gr.

Í þessari grein er að finna skilgreiningar á hugtökum sem svarar efnislega til 2. gr. tilskipunarinnar og 2. gr. gildandi laga. Athygli er vakin á því að í nokkrum tilvikum er að finna ný hugtök úr tilskipuninni sem ekki koma fyrir í gildandi lögum. Hér má einkum nefna hugtök eins og vistferill, merki og nýsköpun. Þá þótti einnig ástæða til að bæta við skilgreiningum á hugtökum eins og útboðsauglýsing, útboðsgögn og

viðmiðunarfjárhæðir til hagræðis og einföldunar við yfirferð á þeim innkaupareglum sem fram koma í frumvarpinu.

Til samræmis við tilskipunina þá er gert ráð fyrir að nokkrar skilgreiningar falli brott eins og hugtökin fjarskiptaþjónusta, fjarskiptanet og nettengipunktur. Einnig falla brott skilgreiningar um sérleyfissamninga enda hefur ný tilskipun verið sett um gerð sérleyfissamninga sem gert er ráð fyrir að verði innleidd með reglugerðarheimild í frumvarpi þessu. Þá hefur breyting verið gerð á skilgreiningu á hugtakinu sameiginlegt innkaupaorðsafn og það jafnframt fært í II. kafla frumvarpsins sem efnisákvæði.

Um 3. gr.

Greinin er efnislega óbreytt frá 3. gr. gildandi laga og þarfnast ekki skýringar.

Um 4. gr.

Greinin er efnislega sambærileg 4. gr. gildandi laga en þó hafa verið gerðar breytingar á framsetningu 3. og 4. mgr. til samræmis við skilgreiningar á vörusamningum og þjónustusamningum í 8. og 9. tölul. 1. mgr. 2. gr. tilskipunarinnar.

Um 5. gr.

Greinin svarar til 3. gr. tilskipunarinnar, sem er nýmæli. Ákvæðið fjallar með almennum hætti um hvaða reglur skulu gilda um blönduð innkaup þegar samningar varða í senn tvær eða fleiri tegundir innkaupa. Meginreglan er sú að fara skal eftir þeim reglum eða ákvæðum sem gilda um meginefni samnings. Ef ekki er hægt að ákvarða meginefni samnings eða ákveðið að skipta samningi ekki upp í aðskilda hluti er kveðið á um að fara skuli eftir þeim almennu reglum sem fram koma í frumvarpi þessu.

Um 6. gr.

Greinin svarar til 16. gr. tilskipunarinnar, sem er nýmæli. Ákvæðið fjallar um blandaða samninga á sviði varnarmála. Sama meginregla gildir hér og í 5. gr. frumvarpsins um að fara skuli eftir þeim reglum eða ákvæðum sem gilda um meginefni samnings. Hins vegar eru rýmri heimildir til að fara eftir þeim innkaupareglum sem fram kom í tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2009/81/EB sem fjallar um innkaupa á sviði varnar- og öryggismála.

Um 7. gr.

Greinin svarar til 15. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 5. og 9. gr. gildandi laga. Ákvæði 1. mgr. er óbreytt frá 9. gr. gildandi laga. Það sem fram kemur í 2-4. mgr. er efnislega sambærileg við 5. gr. gildandi laga.

Samkvæmt 3. mgr. er gert ráð fyrir að tilskipunin verði innleidd með reglugerð. Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2009/81/EB sem fjallar um innkaup á sviði varnar- og öryggismála hefur þegar verið innleidd með reglugerð nr. 845/2014 á grundvelli reglugerðarheimildarinnar í núgildandi lögum.

Um 8. gr.

Greinin svarar til 9. og 17. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg við 10. gr. gildandi laga. Ákvæði 1. og 2. mgr. er óbreytt frá gildandi lögum. Ákvæði 3. mgr. er efnislega sambærilegt við gildandi ákvæði en orðað með ítarlegri hætti til samræmis við 2. mgr. 9. gr. tilskipunarinnar.

Um 9. gr.

Greinin sem svarar til 7. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 7. gr. gildandi laga. Í greininni kemur fram að almennu innkaupareglur þessa frumvarps gildi ekki um þau innkaup sem fara fram í samræmi við þær reglur sem koma fram í tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/25/EB sem fjallar um innkaup stofnana sem annast vatnsveitu, orkuveitu, flutninga og pósthjónustu. Hins vegar líkt og í gildandi lögum er áfram gert ráð fyrir því að X. og XI kafla frumvarpsins, þ.e. ákvæði um málskot til kærufndar útbodsmála og um gildi samninga og skaðabætur, gildi um þau innkaup sem falla undir tilskipun nr. 2014/25/EB.

Samkvæmt 3. mgr. er gert ráð fyrir að veitutilskipunin verði innleidd með reglugerð.

Um 10. gr.

Greinin svarar til 8. gr. tilskipunarinnar og er efnislega óbreytt frá 8. gr. gildandi laga.

Um 11. gr.

Greinin svarar til 10 gr. og 14. gr. tilskipunarinnar og er einnig efnislega sambærileg við 6. gr. gildandi laga en undanþágurnar sem eru í 6. gr. gildandi laga halda sér að mestu óbreyttar. Greinin nær einnig að vissu leyti yfir 21. gr. gildandi laga sem fjallar um kaup á þjónustu sem tilgreind er í II. viðauka B. Í nýju tilskipuninni er ekki lengur gerður greinamunur á „A-þjónustu“ og „B-þjónustu“ en skv. 21. gr. gildandi laga eru samningar um „B-þjónustu“ ekki útboðsskyldir. Vegna þessara breytinga í tilskipuninni eru fleiri undanþágur tilgreindar í 10. gr. tilskipunar sem ná yfir vissar tegundir „B-þjónustunnar“. Hinn hluti „B-þjónustunnar“ sem ekki er tilgreindur í 10. gr. tilskipunarinnar mun hins vegar falla undir VIII. kafla sem fjallar um sérreglur um félagsþjónustu og aðrar sértæka þjónustu. Samkvæmt þeim kafla verður þjónustan auglýsingaskyld ef hún er yfir viðmiðunarfjárhæðum en ekki útboðsskyld samkvæmt almennum reglum frumvarpsins. Með þessu ákvæði er í raun verið að fækka þeim undanþágum sem eru í gildandi lögum.

Varðandi l-lið 1. mgr. þá er fyrst og fremst átt við þjónustu sem tengist almannavörnum eins og slökkviliðstarfi, brunavörnum og björgunarstörfum, sbr. tilsvísun til sameiginlega innkaupaorðasafnsins (CPV) í h-lið 10. gr. tilskipunarinnar. Varðandi o-lið 1. mgr. þá svarar sá liður til 14. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærilegur f-lið 1. mgr. 6. gr. gildandi laga. Samkvæmt o-lið 1. mgr. munu almenn ákvæði frumvarpsins aðeins gilda um opinbera þjónustusamninga tengda rannsóknum og þróun þegar ávinningurinn fer eingöngu til kaupanda til nota í eigin starfsemi og endurgjaldið fyrir þjónustuna, sem veitt er, kemur einnig alfarið frá kaupandanum.

Í 2. mgr. greinarinnar er áfram gert ráð fyrir því, líkt og í gildandi lögum, að ráðherra hafi svigrúm til að ákveða að ríkisstofnanir og ríkisfyrirtæki hagi innkaupum sínum samkvæmt reglum frumvarpsins þegar um er að ræða innkaup sem að öðrum kosti teldust undanþegin gildissviði laganna.

Um 12. gr.

Greinin, þ.e. 1. mgr., svarar til 11. gr. tilskipunarinnar og er efnislega óbreytt frá 12. gr. gildandi laga. Í 2. mgr. kemur fram nýmæli sem felur í sér að almennu ákvæði frumvarpsins munu ekki taka til gerð sérleyfissamninga og er það í samræmi við nýja tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/23/EB sem eingöngu fjallar um slíka samninga. Samkvæmt 3. mgr. er gert ráð fyrir að sú tilskipunin verði innleidd með reglugerð.

Um 13. gr.

Greinin svarar til 12. gr. tilskipunarinnar sem nýmæli til nánari skýringar á „innan hússamningum“ milli opinberra aðila. Af 4. gr. gildandi laga hefur almennt verið talið að lögin taki aðeins til samninga sem opinberir aðilar gera við fyrirtæki. Almennu innkaupareglurnar taka því ekki til ráðstafana sem gerðar eru „innan húss“ (e. in-house), þ.e. ráðstafanir sem hinn opinberi aðili tekst á hendur sjálfur án afskipta utanaðkomandi. Opinberum aðila er frjálst að ákveða að framleiða vöru sjálfur, annast þjónustu eða framkvæma verk og er þá ekki um opinber innkaup að ræða í skilningi laganna. Greinin kemur til vegna ákveðinnar óvissu um það að hve miklu leyti samningar sem gerðir eru á milli aðila innan opinbera geirans ættu að falla undir reglur um opinber innkaup. Dómafrankvæmd Evrópudómstólsins á þessu sviði hefur verið túlkuð með ólíkum hætti og af þeim sökum er greinin sett fram með ítarlegum hætti þar fram koma hvaða skilyrði þurfa að vera til staðar svo samningur falli hér undir.

Í 1.-4. mgr. kemur fram hvaða skilyrði þurfa að vera til staðar svo samningur teljst „innan hússamningur“ í lóðréttum skilningi, þ.e. þegar opinber aðili heyrir undir annan opinberan aðila. Samningur milli tveggja sjálfstæðra opinberra aðila, t.d. tveggja sveitarfélaga, myndi hins vegar almennt séð ekki vera undanþegin lögunum nema við ákveðnar aðstæður. Í 5. mgr. kemur fram hvaða skilyrði þurfa að vera uppfyllt til að samningur milli tveggja sjálfstæðra aðila myndi teljast vera „innan hússamningur“ í láréttum skilningi og þar með undanþegin gildissviði laganna.

Um 14. gr.

Greinin svarar til 13. gr. tilskipunarinnar og er efnislega óbreytt frá 13. gr. gildandi laga.

Um 15. gr.

Greinin svarar til 18. og 24. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 14. gr. gildandi laga. Í greininni koma fram þær grunnreglur sem gilda í opinberum innkaupum, þ.e. að gæta jafnræðis, gegnsæis og meðalhófs gagnvart fyrirtækjum og mismuna þeim ekki. Þar af leiðandi skal innkaupunum ekki hagað af ásetningu þannig að þau falli utan gildissviðs frumvarpsins eða takmarki samkeppni óeðlilega. Litið skal svo á að samkeppni sé takmörkuð óeðlilega ef innkaupunum er hagað þannig að það sé í þágu eða beint gegn tilteknum fyrirtækjum.

Þá kemur einnig fram nýmæli í lokamálsl. 1. mgr. sem svarar til 24. gr. tilskipunarinnar. Í þessu felst að kaupandi skal gera viðeigandi ráðstafanir til að koma í veg fyrir, greina og lagfæra hagsmunaárekstra sem rísa í innkaupaferli til þess að forðast röskun á samkeppni og til að tryggja jafna meðferð allra fyrirtækja. Það telst vera hagsmunaárekstur þegar starfsfólk kaupanda, eða veitanda innkaupaþjónustu sem kemur fram fyrir hönd kaupanda, sem tekur þátt í framkvæmd innkaupaferlis eða getur haft áhrif á útkomu þess, hefur beinna eða óbeinna fjárhagslegra eða annars konar persónulegra hagsmuna að gæta sem eru til þess fallin að hafa áhrif á hlutleysi þeirra og sjálfstæði í tengslum við innkaupaferli. Viðeigandi ráðstafanir að hálfu kaupanda að þessu leyti gætu m.a. falið í sér að setningu siðareglna við framkvæmd innkaupa.

Um 16. gr.

Greinin er efnislega óbreytt frá 15. gr. gildandi laga og þarfnast ekki skýringar.

Um 17. gr.

Greinin svarar til 21. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 17. gr. gildandi laga. Í 2. mgr. kemur fram nýmæli um að heimilt sé að leggja kröfur á fyrirtæki sem miða að því að varðveita trúnað um mikilvægar upplýsinga sem eru gerð tiltæk meðan á innkaupaferlinu stendur.

Í 4. mgr. kemur einnig fram að ákvæðið hefur ekki áhrif á skyldu aðila til að leggja fram gögn samkvæmt ákvæðum upplýsingalaga, nr. 140/2012, en í þessu felst m.a. að kaupanda ber að upplýsa um heildartilboðsfjárhæð og samningsfjárhæð vegna innkaupa. Þrátt fyrir það skal kaupanda ekki vera skylt að afhenda gögn sem eru til þess að fallin að raska samkeppni eða skaða viðskiptahagsmunum fyrirtækis og farið hefur fram á að gætt sé trúnaðar um slík gögn í innkaupaferli. Er hér þá einkum átt við upplýsingar um einingarverð, tæknilýsingar eða sérstakar tæknilausnir bjóðanda. Þessa takmörkun á upplýsingaréttinum ber þó að túlka þröngt enda mikilvægt að gagnsæis sé gætt í opinberum innkaupum.

Um 18. gr.

Greinin svarar til 20. gr. tilskipunarinnar sem er efnislega sambærileg 18. gr. gildandi laga og þarfnast ekki frekari skýringar.

Um 19. gr.

Greinin svarar til 38. gr. tilskipunarinnar. Almennt hefur lítið svo á að opinberum aðilum sé heimilt að standa sameiginlega að innkaupum þá einkum til að ná fram aukinni hagkvæmni í opinberum rekstri. Meginreglan er samt sem áður áfram sú að að hver og einn kaupandi ber ábyrgð á sínum eigin innkaupum en ekki annarra. Sérhver opinber aðili ber sjálfstæða ábyrgð á sínum innkaupum og eftir atvikum að þau fari fram í samræmi við gildandi innkaupareglur hverju sinni. Þá kemur einnig fram að ráðherra sé heimild að kveða á um í reglugerð að ráðuneyti og ríkisstofnanir í A-hluta ríkissjóðs skuli standa sameiginlega að tilteknum innkaupum. Markmið þessarar heimildar er að gefa ráðherra rýmri möguleika á að ná fram betri nýtingu á fjármunum ríkissjóðs og stuðla að betri samhæfingu við innleiðingu sameiginlegrar innkaupastefnu.

Um 20. gr.

Greinin svarar til 39. gr. tilskipunarinnar og felur í sér breytingar frá 18. gr. a. gildandi laga. Í greininni kemur fram að kaupanda sé heimilt að stunda innkaup á Evrópska efnahagssvæðinu í gegnum miðlæga innkaupastofnun í öðru ríki. Á undanförunum árum hefur færst í vöxt umræða um nauðsyn á sameiginlegum útboðum erlendis, einkum með aðilum á Norðurlöndum. Slík sameiginleg útboð gera mögulegt að ná fram stærðarhagkvæmni ásamt því að afla tilboða frá fleiri fyrirtækjum og stuðla þannig að virkari samkeppni við opinber innkaup en mögulegt er við útboð hérlendis. Markmiðið með þessu ákvæði er að gera opinberum aðilum kleift að njóta hámarksávinninga af þeim möguleikum sem felast í innri markaðnum þegar lítið er til stærðarhagkvæmni og áhættu- og hagnaðarskiptingar.

Í tilskipuninni kemur einnig skýrt fram að óheimilt er að meina kaupanda að nýta sér miðlæga innkaupastofnun sem staðsett er öðru ríki. Af þessum sökum er þörf á að breyta núgildandi ákvæði sem ekki hefur reynst vel í framkvæmd. Skilyrði er þó sett fyrir því að kaupandi upplýsi ráðuneytið um fyrirhuguð innkaup og eftir atvikum afhendi ráðuneytinu afrit af samningi eftir að innkaup hafa átt sér stað.

Um innkaup sem fara fram með þessari heimild, gilda reglur viðkomandi ríkis sem ætti almennt séð ekki að vera vandkvæðum bundið enda eru reglur á Evrópska efnahagssvæðinu um opinber innkaup í verulegum mæli samræmdar.

Um 21. gr.

Greinin svarar til 23. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 18-lið 1. mgr. 1. gr. gildandi laga.

Um 22. gr.

Greinin svarar til 22. gr. tilskipunarinnar og felur í sér breytingar frá 68. gr. gildandi laga. Í 1. mgr. er gerð sú breyting að öll samskipti og upplýsingagjöf skulu að jafnaði fram með rafrænum samskiptaaðferðum í stað bréflegra samskipta. Í 2. mgr. kemur hins vegar fram að heimilt sé að nota aðrar samkiptaaðferðir en rafrænar við ákveðnar aðstæður. Meginreglan verður því sú að framvegis fari samskipti fram með rafrænum hætti. Að öðru leyti er ekki þörf á frekari skýringum.

Um III. kafla.

Þriðji kafli frumvarpsins fjallar um viðmiðunarfjárhæðir sem ákvarða hvenær opinberir aðilar eru útboðsskyldir í samræmi við þær innkaupareglur sem fram koma í frumvarpinu. Kaflinn svarar að miklu leyti til IV. kafla 2. þáttar gildandi laga. Í samræmi stefnumörkunina í gildandi lögum er að megin stefnu tekið mið af ákvæðum tilskipunarinnar. Þær reglur sem gilda um innkaup innalands eru af þessum sökum að miklu leyti þær sömu og gilda um innkaup á Evrópska efnahagssvæðinu en það eru fyrst og fremst aðrar reglur sem gilda um tilkynningar og auglýsingar vegna innkaupa sem fara fram á Evrópska efnahagssvæðinu. Töluverð breyting er hins vegar gerð á gildssviði almennu innkaupareglanna undir erlendum viðmiðunarfjárhæðum fyrir Evrópska efnahagssvæðið. Samkvæmt núgildandi lögum gilda innlendu viðmiðunarfjárhæðirnar ekki um sveitarfélög og ná því aðeins til ríkisins og stofnana á vegum þess. Í frumvarpi þessu er sú breyting lögð til að sömu innlendu viðmiðunarfjárhæðir gildi um ríki og sveitarfélög og stofnanir á þeirra vegum eins og almennt tíðkast á öllum Norðurlöndunum. Talið er mikilvægt að almenningur og fyrirtæki á hinum almenna markaði getið gengið að því að sömu reglur gildi um opinbera aðila þegar að kemur að opinberum innkaupum enda fara bæði ríki og sveitarfélög með fjármuni skattgreiðenda. Af þessum sökum er ekki talin ástæða til að gera mikinn greinamun á þeim útboðsreglum sem gilda um allar stofnanir ríkisins, hvort sem þær eru litlar eða stórar, og hins vegar sveitarfélögum landsins.

Um 23. gr.

Greinin er sambærileg 20. gr. gildandi laga. Eins og fram kemur í umfjöllun um þriðja kafla eru gerðar breytingar á gildissviði ákvæðisins og innlendu viðmiðunarfjárhæðirnar í 1. mgr. ná framvegis bæði yfir innkaup ríkis og sveitarfélaga. Til að koma til móts við sveitarfélögin er lagt til að innlendu viðmiðunarfjárhæðirnar verði einfaldaðar og hækkaðar að einhverju leyti. Útboðsskylda vegna innkaupa á vörum fer úr 12 m.kr. í 15,5 m.kr. Útboðsskylda vegna þjónustukaupa verður óbreytt í 15,5 m.kr. Þá er lagt til að útboðsskylda á verkframkvæmdum hækki úr 29 m.kr. í 49 m.kr.

Ákvæði 2. og 4. mgr. eru efnislega óbreytt frá 20. gr. gildandi laga. Í 3. mgr. kemur fram nýmæli þar sem lagt er til að ráðherra verði heimilt að kveða á um lægri viðmiðunarfjárhæðir en fram kemur í 1. mgr. um ríkið, stofnanir og aðra opinbera aðila á vegum ríkisins. Með hliðsjón af almennum valdheimildum sveitarfélaga er ekki lagt til að sú heimild ráðherra nái einnig til sveitarfélaga og stofnana á vegum þeirra. Sveitarfélögum er hins vegar frjálst að kveða á um slíkt að eigin frumkvæði.

Um 24. gr.

Greinin er efnislega sambærileg 22. gr. gildandi laga. Ákvæði 1. mgr. er efnislega óbreytt. Í 2. mgr. er það sjónarmið áréttað að kaupandi þarf að leggja mat á það í hverju tilviki fyrir sig hvort almenn auglýsing sé nauðsynleg til að tryggja þau markmið sem fram koma í 1. mgr. Þótt innkaup séu undir viðmiðunarfjárhæðum eiga grunnreglur EES-samningsins allt að einu við. Því þykir rétt að taka af tvímæli um að virða skuli jafnræði fyrirtækja og fara að almennu reglum frumvarpsins um tækniforskriftir þannig að ekki sé um tæknilegar viðskiptahindranir að ræða við þessi opinberu innkaup. Þótt ekki sé kveðið á um skyldu til að auglýsa eigi innkaup í greininni gæti slík skylda allt að einu falist í kröfunni um jafnræði eins og hún verður skýrð með hliðsjón af grunnreglum EES-samningsins. Þannig verður kaupandi að meta í hvert og eitt skipti hvort samningur kunni að vera þess eðlis (fyrst og fremst vegna verðgildis) að hann kynni að vekja áhuga fleiri fyrirtækja þannig að eðlilegt sé að auglýsa hann (t.d. á vefsíðu sinni) eða þá hvort hann ákveður að bjóða tilteknum hópi bjóðenda að leggja fram tilboð þannig að samkeppni sé tryggð. Við slíkar aðstæður verður kaupandi einnig að beita hlutrænum aðferðum við mat á tilboðum þannig að jafnræði sé tryggt. Hér má til hliðsjónar vísa til leiðbeininga framkvæmdastjórnarinnar um innkaup undir viðmiðunarfjárhæðum frá 1. ágúst 2006 (2006/C 179/02).

Um 25-32. gr.

Í þessum greinum frumvarpsins er að finna ákvæði sem svara í flestum tilvikum efnislega til 5. gr. tilskipunarinnar, þó þannig að forðast hefur verið að breyta þeirri framsetningu sem er að finna í 23.-29. gr. gildandi laga. Í 32. gr. grein er að finna nýmæli sem varðar áætlun virðis á nýsköpunarsamstarfi sem er nýtt innkaupaferli sem nánar er kveðið á um í IV. kafla frumvarpsins. Að öðru leyti er ekki þörf á frekari skýringum.

Um 33. gr.

Greinin svarar til 26. gr. tilskipunarinnar og felur í sér breytta framsetningu á þeim meginreglum sem gilda við val á innkaupaferli. Eins og í gildandi lögum er almenna meginreglan sú að opinber innkaup eiga að fara fram með almennu eða lokuðu útbóði að undangengnu forvali. Einnig er heimilt að bjóða til nýsköpunarsamstarfs, kaupa inn á grundvelli rammasamnings eða samkvæmt svokölluðu gagnvirku innkaupakerfi.

Í 2. mgr. kemur fram hvenær heimilt er að nota önnur innkaupaferli eins og samkeppnisútboð með samningsviðræðum, sem er nýtt innkaupaferli, og samkeppnisviðræður. Í samræmi við það sem fram kemur í almennu athugasemdunum er eitt að markmiðum tilskipunarinnar að auka sveigjanleika fyrir kaupanda í innkaupum. Af þeim sökum er kaupanda heimilt við fleiri aðstæður að beita innkaupaferlum sem fela í sér samningsviðræðum einkum þegar þörf er á því að aðlaga lausnir, um er að ræða ræða hönnun eða ekki er með einföldum hætti hægt að skilgreina tækniforskriftir að nægilegri nákvæmni. Mikil þörf hefur verið fyrir kaupanda að hafa meiri sveigjanleika við val á innkaupaferli þegar aðstæður eru með þeim hætti að erfiðlega gengur að skilgreina leiðir til að uppfylla eigin þarfir eða meta hvað í boði er á markaðnum. Auknir möguleikar á því að fara samningsviðræður geta einkum verið gagnlegar þegar um er að ræða verk sem felur í sér hönnun eða nýstárlegar lausnir. Þá getur noktun slíks innkaupaferlis einnig gagnast vel þegar um er að ræða flókin kaup, t.d. á háþróaðri vöru, hugverkaþjónustu, ráðgjafarþjónusta, arkitektþjónusta eða verkfræðiþjónusta eða stór upplýsinga- og fjarskiptatækniverkefni. Í slíkum tilvikum geta samningsviðræður verið nauðsynlegar til að tryggja að vörurnar eða þjónustan, sem um er að ræða, svari þörfum kaupandas. Þegar um er að ræða staðalþjónustu eða hilluvöru, sem mörg fyrirtæki á markaðnum geta veitt, ætti ekki að nota samkeppnisútboð með samningsviðræðum og samkeppnisviðræður.

Heimildin til að nota önnur innkaupaferli sem fela í sér samningsviðræður er samt sem áður undantekning frá meginreglunni í 1. mgr. sem alla jafna ber að skýra þrengjandi. Þótt hér sé um undantekningarreglu að ræða ber að hafa í huga að með ákvæðum tilskipunarinnar um samkeppnisútboð og samkeppnisviðræður er verið að skapa aukinn sveigjanleika í opinberum innkaupum. Ganga því rök ekki endilega í þá átt að skýra heimildir til samkeppnisviðræðna eins strangt og heimildir til samningskaupa án auglýsingar.

Í 4. mgr. er vísað til þess ákvæðis sem fjallar um samningskaup án undangenginnar birtingar auglýsingar en aðeins í þeim sérstöku tilvikum og við þær aðstæður sem getið er um í 40. gr. frumvarpsins er kaupanda heimilt að ganga til slíkra samningskaupa án auglýsingar.

Um 34. gr.

Greinin svarar til 47. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 57. og 62. gr. gildandi laga. Lengd framlengingar á fresti skv. 4. mgr. á að vera í réttu hlutfalli við mikilvægi upplýsinga eða breytinga. Enn fremur hafi ekki verið beðið um viðbótarupplýsingar með góðum fyrirvara eða ef mikilvægi þeirra í sambandi við undirbúning svartilboða er óverulegt þá er ekki litið svo á að kaupanda sé skylt að lengja frestina. Að öðru leyti er ekki þörf á frekari skýringum.

Um 35. gr.

Greinin svarar til 27. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 58. og 60. gr. gildandi laga. Breyting er gerð á framsetningu ákvæðisins til samræmis við framsetningu í tilskipuninni en ekki er um efnislegar breytingar að ræða. Með þessari framsetningu koma útbóðsfrestirnir fram í því ákvæði sem fjallar um hvert innkaupaferli. Þeir útbóðsfrestir sem gilda fyrir Evrópska efnahagssvæðið koma því einnig fram í frumvarpinu í stað þess að vísa til þeirra í tilskipuninni. Í 4. mgr. sem varðar hraðútboð er vert að taka fram að hér er um undantekningu að ræða frá þeim lágmarksfrestum sem gilda. Þá þarf kaupandi einnig að geta rökstutt það með tilhlýðilegum hætti að brýn þörf sé til staðar sem krefst þess að beita þurfi skemmri frestum.

Um 36. gr.

Greinin svarar til 28. gr. tilskipunarinnar. Ákvæðið er sett upp með sambærilegum hætti og 35. gr. frumvarpsins og fylgir framsetningunni í tilskipuninni. Frestir til að skila þátttökubeiðnum og tilboði eftir forval eru óbreyttir frá 59. gr. gildandi laga. Í 9. mgr. kemur fram að vissum opinberum aðilum eins ríkisfyrirtækjum og sveitarfélögum er heimilt að komast að samkomulagi við bjóðendur sem valdir hafa verið í forvali um styttri frest til að skila inn tilboði. Ef ekki næst samkomulag við bjóðendur skal fresturinn eðli máls samkvæmt vera að lágmarki 10 dagar frá því að útboðsgögn eru send út.

Um 37. gr.

Greinin svarar til 29. gr. tilskipunarinnar sem er nýmæli. Samkeppnisútboð er nýtt innkaupaferli sem kemur að einhverju leyti í stað samningskaupa að undangenginnar birtingar útboðsauglýsingar sem hefur fellt brott úr tilskipuninni. Eins og kemur fram í athugasemdum við 33. gr. frumvarpsins er eitt af markmiðum tilskipunarinnar að auka sveigjanleika fyrir kaupanda í innkaupum við vissar aðstæður þegar erfitt er að skilgreina ákveðna lausn fyrirfram. Notkun samkeppnisútboðs með samningsviðræðum eða samkeppnisviðræðna er talin hagkvæm við ýmsar aðstæður þar sem ólíklegt er að opið eða lokað útboð án samningsviðræðna muni leiða til viðunandi niðurstöðu við innkaup. Þá er einnig talið mikilvægt að kaupanda sé gefinn kostur á nýta sér samkeppnisútboð ef almennt útboð eða lokað útboð skilar aðeins ógildum tilboðum eða tilboðum sem ekki uppfylla skilmála innkaupaferlis. Ef svo ber undir er því heimilt að fara með samningsviðræður með það að markmiði að afla gildra tilboða sem uppfylla skilmála innkaupaferlis. Samkeppnisútboð er því innkaupaferli sem felur í sér ákveðna tegund forvals og svipar mjög til samkeppnisviðræðna. Kaupandi er fyllilega frjálst að ákveðna hvort hann notar samkeppnisútboð eða samkeppnisviðræður þar sem sömu skilyrði þurfa að vera fyrir hendi til að nota bæði innkaupaferlin. Helsti munurinn á þessum tveimur innkaupaferlum er að í samkeppnisútboði eru settar fram lágmarkskröfur og er kaupanda heimilt að ganga að upphaflegu tilboði án samningsviðræðna uppfylli tilboðið lágmarkskröfurnar. Kaupandi þarf því að tilgreina fyrirfram þær lágmarkskröfur sem eru einkennandi fyrir innkaupin og ætti ekki að breyta í samningsviðræðunum. Valforsendur og vægi þeirra ættu að vera óbreyttar meðan allt ferlið varir og ættu ekki að vera umsemjanlegar til að tryggja jafna meðferð. Samningsviðræður ættu að hafa það að markmiði að bæta tilboðin og gera kaupanda þannig kleift að kaupa verk, vörur og þjónustu sem eru nákvæmlega aðlöguð sértækum þörfum hans. Samningsviðræður geta varðað öll einkenni keyþra verka, vara og þjónustu, einnig hvað varðar t.d. gæði, magn, viðskiptaákvæði, sem og félags-, umhverfis- og nýsköpunartengda þætti, að svo miklu leyti sem þeir falla ekki undir lágmarkskröfur. Rétt er að taka fram að lágmarkskröfur kaupanda eru þau skilyrði og einkenni (einkum efnisleg, hagnýt og lagaleg), sem sérhvert tilboð ætti að uppfylla eða bera með sér, svo að kaupanda sé unnt að gera samning í samræmi við valforsendur.

Til að tryggja gagnsæi og rekjanleika í ferlinu ætti að skjalfesta öll stig á tilhlýðilegan hátt. Enn fremur ætti að leggja fram skriflega öll tilboð meðan á ferlinu stendur.

Um 38. gr.

Greinin svarar til 30. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 31. gr. gildandi laga.

Um 39. gr.

Greinin svarar til 31. gr. tilskipunarinnar sem er nýmæli. Eins og fram kemur í almennu athugasemdum frumvarpsins er mikil áhersla lögð á leiðir til að efla nýsköpun í tilskipuninni. Af þessum sökum er lagt til að nýtt innkaupaferli, þ.e. svokallað nýsköpunarsamtarf, komi inn í frumvarpið sem er ætlað að hvetja opinbera aðila til að nýta opinber innkaup til að efla nýsköpun þegar nauðsynlegar lausnir eru nú þegar til staðar á markaðnum. Þessu tiltekna innkaupaferli er því ætlað að auka möguleika opinberra aðila að þróa nýsköpunarvöru eða þjónustu og þar með styðja enn frekar við verðmætasköpun í samfélaginu.

Ef lausnir sem þegar eru fyrir hendi á markaði eru ekki fullnægjandi til að koma til móts við þörfina á að þróa nýsköpunarvöru eða þjónustu eða nýsköpunarverk og eftirfylgjandi kaup á vörum, þjónustu eða verkum sem af því leiðir ætti að skoða hvort ástæða sé til að beita hinu sérstaka innkaupaferli sem felst í nýsköpunarsamstarfi. Þetta sérstaka ferli heimilar kaupanda að stofna til langtíma nýsköpunarsamstarfs fyrir þróun og eftirfylgjandi kaup á nýrri nýsköpunarvöru, þjónustu eða -verkum að því tilskildu að unnt sé að afhenda slíka nýsköpunarvöru, þjónustu eða -verk á því nothæfisstigi og fyrir þann kostnað, sem samþykktur var, án þess að þörf sé á sérstöku innkaupaferli vegna kaupanna. Nýsköpunarsamstarfið á að byggjast á málsmeðferðarreglum, sem gilda um samkeppnisútboð með samningsviðræðum, og eingöngu ætti að gera samanburð á tilboðum vegna nýsköpunarlausna. Hvort sem um er að ræða mjög stór verkefni eða nýsköpunarverkefni, sem eru smærri í sniðum, ætti að skipuleggja nýsköpunarsamstarfið þannig að það gefi

þann „markaðstogkraft“ sem þarf og sé hvetjandi fyrir þróun á nýsköpunarlausn en virki þó ekki útilokandi fyrir markaðinn. Innkaup geta með þessum hætti einnig stuðlað að nýsköpun í atvinnulífinu. Þannig gætu kaupendur að opinberri þjónustu leitað eftir nýjum lausnum og gefið bjóðendum tækifæri til að þróa slíkar lausnir sem til lengri tíma leiði til aukinnar hagræðingar og þróun á þjónustu á hinum almenna markaði.

Kaupandi á hins vegar ekki nota nýsköpunarsamstarf á þann hátt að það komi í veg fyrir, takmarki eða raski samkeppni. Í sérstökum tilvikum gæti stofnun nýsköpunarsamstarfs með nokkrum samstarfsaðilum haft í för með sér að komist yrði hjá slíkum áhrifum.

Um 40. gr.

Greinin svarar til 32. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 33. gr. gildandi laga. Í greininni kemur fram sérstök undantekning frá meginreglunni um að innkaupafæri eigi ávallt að vera opið og gagnsætt. Samningskaup án undangenginnar auglýsingar eru til þess fallin að raska samkeppni og af þessum sökum ber að skýra þessa heimild með þrengjandi hætti og aðeins nota hana í undantekningartilvikum við sérstakar aðstæður eins og fram kemur í greininni. Þessi undantekning takmarkast við tilvik þegar birting er ýmist ekki möguleg vegna þess að bráð nauðsyn hefur skapast vegna atburða sem kaupandi gat ekki séð fyrir. Við vissar aðstæður er auglýsing ekki til þess fallin að ýta undir samkeppni eða hagkvæm innkaup einkum þegar aðeins einn aðili getur framkvæmd tiltekinn samning. Slík myndi t.d. eiga við listaverk þegar það er listamaðurinn sjálfur sem ákvarðar einstakt eðli og virði listmunarins. Telja verður að kaupandi þurfi að geta rökstutt það með tilhlýðilegum hætti að nauðsynlegt hafi verið að beita þessu innkaupafæri og að aðrir raunhæfir valkostir hafi ekki geta komið til greina.

Þess er einnig vart að geta að í greininni er ekki lengur að finna heimild til að gera samning án auglýsingar um viðbótarverk eða viðbótarþjónustu, sbr. a-lið 4. mgr. 33. gr. Sú heimild er hinsvegar í nýju ákvæði sem varðar breytingar á samningi á gildistíma, sbr. 86. gr. frumvarpsins. Að öðru leyti er ekki þörf á frekari skýringum.

Um 41. gr.

Greinin svarar til 33. gr. tilskipunarinnar og er að mestu efnislega óbreytt frá 34. gr. gildandi laga. Þess er þó vart að geta að ekki er lengur skilyrði að fyrirtæki séu a.m.k. þrjú í rammamningi. Að öðru leyti er ekki þörf á frekari skýringum.

Um 42. gr.

Greinin svarar til 34. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 35. gr. gildandi laga. Í samræmi við það sem kemur fram í 1. mgr. er ekki heimilt að takmarka eða fækka fjölda bjóðenda að gagnvirku innkaupakerfi ef þeir uppfylla þau hæfisskilyrði sem farið hefur verið fram á.

Samkvæmt 2. mgr. er heimilt að skipta innkaupakerfinu niður í flokka vara, verka og þjónustu sem eru hlutlægt skilgreind á grundvelli eiginleika þeirra innkaupa sem gera á innan viðkomandi flokks. Slíkir eiginleikar geta verið tilvísanir til mestu leyfilegu stærðar samninga sem af þessu leiðir eða til tiltekins landsvæðis þar sem tilteknir samningar, sem af þessu leiðir, verða framkvæmdir.

Samkvæmt 6. mgr. er ekki lengur gert ráð fyrir hámarksgildistíma gagnvirkis innkaupakerfis. Að öðru leyti er ekki þörf á frekari skýringum.

Um 43. gr.

Greinin svarar til 35. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 70. gr. gildandi laga. Kaupanda er heimilt að nota rafræn uppboð einkum þar sem nýtt og lægra verð og/eða nýtt verðgildi tiltekinna þátta í tilboðum er sett fram með rafrænum hætti. Í þessu skyni skal kaupandi skipuleggja rafræna uppboðið sem endurtekið rafrænt ferli sem hefst eftir að full afstaða hefur verið tekin til tilboðanna í upphafi og gerir mögulegt að flokka þau með sjálfvirkum matsaðferðum. Ekki þykir henta að bjóða upp með rafrænum aðferðum tiltekna opinbera þjónustusamninga og verksamninga, sem fela í sér framkvæmd á sviði hugverka, s.s. hönnun verka, sem ekki er hægt að meta með sjálfvirkum matsaðferðum.

Um 44. gr.

Greinin svarar til 36. gr. tilskipunarinnar sem er nýmæli. Rafrænn vörulisti er ákveðið snið fyrir kynningu og skipulag upplýsinga á formi sem sammerkt er öllum bjóðendum sem taka þátt og hentar vel til rafrænnar meðferðar. Lagt er til að kaupanda verði gert kleift að gera kröfu um rafræna vörulista í öllum tiltækum ferlum þar sem krafist er notkunar rafrænna samskiptaaðferða. Meðferð rafrænna vörulista þarf þó alltaf að vera í samræmi við meginreglur um jafna meðferð og samkeppni. Þannig ætti notkun rafrænna vörulista við kynningu á tilboðum ekki að hafa þann möguleika í för með sér að fyrirtæki láti nægja að

senda einungis almennan vörulista. Fyrirtæki ættu enn sem fyrr að breyta almennum vörulistum sínum með tilliti til hins sérstaka innkaupaferlis. Þess háttar breyting tryggir að vörulistinn, sem sendur er vegna tiltekins innkaupaferlis, innihaldi einungis vörur, verk eða þjónustu sem rekstraráðilarnir mátu, að viðhöfðu virku mati, að samsvaraði kröfum kaupanda. Um leið ætti að heimila fyrirtækjum að afrita upplýsingar úr almenna vörulistanum sínum en þeim ætti ekki að vera heimilt að leggja fram almenna listann sem slíkan.

Um 45. gr.

Greinin svarar til 78.-82. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 37. gr. gildandi laga.

Um 46. gr.

Greinin svarar til 40. gr. tilskipunarinnar sem er nýmæli og þarfnast ekki skýringar umfram það sem kemur fram í athugasemdum við 47. gr. frumvarpsins.

Um 47. gr.

Greinin svarar til 41. gr. tilskipunarinnar sem er nýmæli. Í greininni kemur fram að kaupandi skuli gera nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja að undanfarandi aðkoma fyrirtækis að undirbúningi innkaupa, skv. 46. gr. frumvarpsins, raski ekki samkeppni. Slíkar ráðstafanir skulu m.a. felast í því að láta öðrum þátttakendum og bjóðendum í té upplýsingar sem máli skipta og sem skipst var á í tengslum við eða sem leiddi af aðkomu fyrirtækis í undirbúningi innkaupaferlisins og með að viðhafa hæfilegan frest til að taka við tilboðum.

Um 48. gr.

Greinin er efnislega sambærileg 38. gr. gildandi laga. Í 2. mgr. kemur fram að útboðsgögn skulu eftir því sem við á innihalda þær upplýsingar sem fram koma C-hluta V. viðauka en ráðherra skal birta þá viðauka tilskipunarinnar sem vísað er til í frumvarpinu í reglugerð.

Um 49. gr.

Greinin er efnislega óbreytt frá 39. gr. gildandi laga og þarfnast ekki skýringar.

Um 50. gr.

Greinin svarar til 42. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 40. gr. gildandi laga. Smávægilegar breytingar hafa verið gerðar á framsetningu til samræmis við tilskipunina og kröfur sem lúta að umhverfislegum eiginleikum hafa verið færðar í nýtt og ítarlegra ákvæði, sbr. 51. gr. frumvarpsins.

Um 51. gr.

Greinin svarar til 43. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 6. og 7. mgr. 40. gr. gildandi laga. Í greininni er einnig veitt heimild til þess að taka tillit til fleiri samfélagslegra þátta við innkaup með vísan til viðurkennds merkis. Samkvæmt þessu er heimilt að fara fram á sérstakar kröfur sem lúta að umhverfis- og félagslegum þáttum í samræmi við þau skilyrði sem koma fram í ákvæðinu. Í 3. mgr. kemur fram að kaupandi skuli samþykkja önnur viðeigandi sönnunargögn ef fyrirtæki hafði bersýnilega ekki möguleika á að afla sér merkis. Slík sönnunargögn geta t.d. verið tæknilegar skýrslur frá framleiðanda.

Um 52. gr.

Greinin svarar til 44. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 8. mgr. 40. gr. gildandi laga. Greinin er þó sett fram með ítarlegri hætti í samræmi við framsetningu tilskipunarinnar. Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 765/2008 sem vísað er til í tilskipuninni hefur öðlast lagagildi hér landi með reglugerð nr. 566/2013.

Um 53. gr.

Greinin svarar til 45. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 41. gr. gildandi laga.

Um 54. gr.

Greinin svarar til 46. gr. tilskipunarinnar sem er nýmæli. Eins og fram kemur í almennu athugasemdunum er áhersla lögð á það í tilskipuninni að liðka fyrir þátttöku lítilla og meðalstórra fyrirtækja (SME's) að opinberum innkaupum. Í þessu skyni og til að auka samkeppni eru kaupendur hvattir til að skipta niður stórum samningum þannig að stærð samninga henti betur getu lítilla og meðalstórra fyrirtækja. Kaupanda er frjálst að ákvarða stærð og efni hlutanna í samræmi við viðeigandi reglur um útreikning á

virði samnings. Ef kaupandi ákveður að ekki er heppilegt að skipta samningi niður í hluta á að koma fram í útboðsgögnum eða samningsskýrslu, sbr. 92. gr. frumvarpsins, hvaða meginástæður eru fyrir því vali. Sem dæmi gætu ástæðurnar verið að kaupandi álíti að slík skipting gæti valdið hættu á að hamla samkeppni eða að hætta sé á að framkvæmd samningsins verði tæknilega séð óhóflega erfið eða kostnaðarsöm. Ef samningum er skipt í hluta er kaupanda heimilt til að viðhalda samkeppni eða tryggja áreiðanleika afhendingar, að takmarka fjölda hluta sem fyrirtæki getur gert tilboð í og jafnframt takmarka fjölda hluta sem getur komið í hlut einhvers tiltekins bjóðanda.

Um 55. gr.

Greinin svarar til 48. gr. tilskipunarinnar. Greinin hefur ekki verið orðuð með beinum hætti í núgildandi lögum en hins vegar er vísað með almennum hætti í efnislega sambærilegt ákvæði eldri tilskipunar í 1. mgr. 79. gr. gildandi laga.

Í 1. mgr. kemur fram að opinberum aðilum er heimilt að kynna fyrirhuguð innkaup á tilteknu tímabili með forauglýsingu. Slík forauglýsing er til þess fallin að gefa fyrirtækjum kost á að undirbúa sig betur áður innkaupaferlið hefst formlega. Þá er opinberum aðilum jafnframt heimilt að hafa styttri tilboðsfrest, sbr. 35. gr. frumvarpsins, þegar forauglýsing hefur verið notuð til að kynna innkaup á fyrra stigi en það á þó aðeins við þegar innkaup eru yfir viðmiðunarfjárhæðum fyrir Evrópska efnahagssvæðið.

Í 2. mgr. kemur fram að vissum opinberum aðilum eins og ríkisfyrirtækjum og sveitarfélögum er heimilt að kynna lokað útboð og samkeppnisútboð með forauglýsingu þegar ákveðin skilyrði eru til staðar. Þessum opinberu aðilum er þá einnig heimilt að hafa styttri tilboðsfrest, sbr. 36. og 37. gr. frumvarpsins, þegar innkaup eru yfir viðmiðunarfjárhæðum fyrir Evrópska efnahagssvæðið. Þeir opinberu aðilar sem ekki geta nýtt sér þessa heimild eru ríkisaðilar í A-hluta, þ.e. einkum ráðuneytin og ríkisstofnanir.

Forauglýsingar þurfa að vera gerðar í samræmi við það sem kemur fram í A. og B. hluta V. viðauka tilskipunarinnar sem verður sérstaklega birtur í reglugerð eins aðrir viðaukar sem vísað er til í frumvarpinu.

Um 56. gr.

Greinin svarar til 49. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 55. gr. gildandi laga. Í greininni kemur þó fram nýmæli um að öllum opinberum aðilum skv. frumvarpi þessu verði skylt að auglýsa innkaup sem eru yfir viðmiðunarfjárhæðum á sameiginlegum vettvangi (utboðsvefur.is) þar sem hægt verður að nálgast öll útboð á einum og sama stað. Á útboðsvefnum verður einnig heimilt að auglýsa innkaup sem eru undir viðmiðunarmörku til að tryggja gagnsæi. Að öðru leyti er opinberum aðilum frjálst að ákveða með hvaða hætti útboð eru auglýst að því gefnu að það sé gert með áberandi hætti.

Um 57. gr.

Greinin svarar til 51. og 52. gr. tilskipunarinnar. Í greininni kemur fram með hvaða hætti kaupandi skal standa að auglýsingum og tilkynningum þegar innkaup eru yfir viðmiðunarfjárhæðum fyrir Evrópska efnahagssvæðið. Þá skal kaupandi einnig geta sýnt fram á það hvað dag auglýsing eða tilkynning er send til útgáfuskrifstofunnar (TED). Staðfesting á móttöku frá útgáfuskrifstofunni mun vera talin fullnægjandi sönnun.

Um 58. gr.

Greinin svarar til 53. gr. tilskipunarinnar. Í samræmi við 22. gr. frumvarpsins er meginreglan sú að við innkaup skuli stuðst við rafræn samskipti. Í þessari grein kemur fram að kaupandi skal að öllu jöfnu veita beinan aðgang að útboðsgögnum með rafrænum aðferðum án endurgjalds. Í samræmi við 2. og 3. mgr. er kaupanda þó heimilt takmarka rafrænt aðgengi við vissar aðstæður en þá skal í staðinn veita lengri tilboðsfrest. Þegar um viðbótarupplýsingar er að ræða verður að telja eðlilegast að kaupandi veiti einnig rafrænt aðgengi að slíkum upplýsingum þegar því verður viðkomið.

Um 59. gr.

Greinin svarar til 54. gr. tilskipunarinnar og þarfnast ekki frekari skýringar.

Um 60. gr.

Greinin er efnislega óbreytt frá 64. gr. gildandi laga og þarfnast ekki skýringar.

Um 61. gr.

Greinin er efnislega óbreytt frá 65. gr. gildandi laga og þarfnast ekki skýringar.

Um 62. gr.

Greinin er efnislega óbreytt frá 66. gr. gildandi laga og þarfnast ekki skýringar.

Um 63. gr.

Greinin er efnislega óbreytt frá 69. gr. gildandi laga og þarfnast ekki skýringar.

Um 64. gr.

Greinin svarar til 56. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 71. gr. gildandi laga en tekur þó mið af breyttri framsetningu á ákvæðinu í tilskipuninni.

Í 4. mgr. kemur fram mikilvæg regla sem heimilar kaupanda að meta tilboð efnislega áður en kannað er hvort það uppfyllir almennar form- og hæfiskröfur sem gerðar hafa verið í almennu útboði. Kaupanda er samt sem áður skylt að láta fara fram óhlutrægt og gagnsætt mat á því að tilboð uppfylli almennar kröfur áður en gengið er endanlega til samninga.

Það sem kemur fram í 5. mgr. er efnislega sambærilegt 53. gr. gildandi laga sem er þó gert með ítarlegri hætti í frumvarpinu í samræmi við tilskipunina.

Um 65. gr.

Greinin svarar til 19. gr. tilskipunarinnar og er efnislega óbreytt frá 46. gr. gildandi laga.

Um 66. gr.

Greinin svarar til 57. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 47. gr. gildandi laga. Í 1. mgr. bætast þó við tvær ástæður til útilokunar sem varða hryðjuverk eða brot sem tengjast hryðjuverkastarfsemi, eins og það er skilgreint er í 1. 3. og 4. gr. rammaákvörðunar ráðsins 2002/475/DIM, og barnaþrælkun eða annars konar mansal, eins og skilgreint er í 2. gr. tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2011/36/ESB. Í 2. mgr. kemur fram nýmæli um að útilokunarástæður í 1. mgr. ná einnig til einstaklinga sem stýra viðkomandi fyrirtæki og því ber að útiloka fyrirtæki frá innkaupaferli ef stjórnandi fyrirtækis, sem hefur heimild til fyrirsvars, ákvörðunartöku eða yfirlýðingaráða í því, hefur verið sakfelldur með endanlegum dómi fyrir þau brot sem fram koma í 1. mgr.

Samkvæmt 3. mgr. er skylt að útiloka fyrirtæki frá innkaupaferli ef það hefur ekki staðið skil á greiðslu opinberra gjalda og lífeyrissjóðsiðgjöldum ef því hefur verið slegið föstu með endanlegum dómi eða úrskurði. Hér er fyrst og fremst átt við greiðslu skatta, framlaga til almannatrygginga og annarra sambærilegra lögakveðna gjalda. Ef ekki liggur fyrir endanleg niðurstaða um brot fyrirtækis er kaupanda skv. 4. mgr. hins vegar heimilt að útiloka fyrirtækið frá innkaupaferli ef hægt er að sýna fram á brotið með öðrum fullnægjandi hætti. Í slíkum tilvikum hvílir sönnunarbyrðin á kaupanda að hann geti sýnt fram slíkt. Í 5. mgr. er kaupanda enn fremur heimilt að veita undanþágu frá útilokun vegna vangreiðslu á opinbeurm gjöldum skv. 3. og 4. mgr. ef aðrir veigameiri hagnunir eru til staðar. Hér er um undantekningarreglu að ræða sem skýra ber þringjandi.

Í 6. mgr. koma fram aðrar heimildir fyrir kaupanda að vísa fyrirtæki frá innkaupaferli en ekki er um skyldu að ræða. Þær útilokunarástæður sem koma fram í a-, e-, f-, g-, h-, og j-lið eru nýmæli í samræmi við það sem kemur fram 4. mgr. 57. tilskipunarinnar og þarfnast að öðru leyti ekki frekari skýringar.

Samkvæmt 9. mgr. er fyrirækjum gert kleift á að sýna fram á að þau hafi gripið til nauðsynlegra ráðastafanna til að bæta fyrir það brot sem kom upp hjá viðkomandi fyrirtæki (e. self-cleaning). Fyrirtæki skal í þessum tilgangi sanna að það hafi greitt eða skuldbundið sig til að greiða bætur vegna alls tjóns sem orðið hefur vegna refsilagabrotsins eða misferlisins, útskýrt málsatvik og málavexti með heildstæðum hætti með virkri samvinnu við yfirvöld og hafi gripið til raunhæfra tæknilegra og skipulagslegra ráðstafana og ráðstafana varðandi starfsfólk sem eru til þess fallnar að koma í veg fyrir frekari refsilagabrot eða misferli. Ráðstafanirnar, sem fyrirtæki grípa til, skulu metnar með tilliti til alvarleika refsilagabrotsins eða misferlisins og þeirra tilteknu aðstæðna sem voru fyrir hendi þegar það átti sér stað. Þegar ráðstafanirnar eru ekki taldar duga skal fyrirtæki fá í hendur rökstuðning fyrir þeirri ákvörðun. Fyrirtæki skal ekki hafa möguleika á að nýta sér þá heimild sem fram í kemur í 9. mgr. meðan útilokunartímabili varir sem hefur verið ákvarðað með endanlegum dómi.

Um 67-70. gr.

Greinin svarar til 58. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg við það sem fram kemur í 48.-50. gr. gildandi laga. Framsetning ákvæðanna er í samræmi við ákvæði tilskipunarinnar og efnislegar kröfur gildandi laga eru óbreyttar. Helsta breytingin er að sönnunarkröfurnar sem koma fram í 49. og 50. gr. gildandi laga hafa verið færðar í 72. gr. frumvarpsins.

Um 71. gr.

Greinin svarar til 59. gr. tilskipunarinnar sem er nýmæli. Í greininni kemur fram að bjóðendur skulu leggja fram uppfærða eigin yfirlýsingu, þ.e. hæfisyfirlýsingu (e. European Single Procurement Document), til einföldunar og hagsbóta bæði fyrir kaupanda og fyrirtæki. Með þessu er verið að draga úr hindrunum, ekki síst fyrir lítil og meðalstór fyrirtæki, til að taka þátt í opinberum innkaupum. Fyrirtækjum verður því ekki skylt að útbúa þann umtalsverða fjölda vottorða og annarra skjala sem tengjast útboði strax við upphaf innkaupaferils. Megintilgangur þessarar greinar er að draga úr skriffinnsku með þeim hætti að aðeins sá sem vinnur útboð þarf að standa skil á öllum skjölum og vottorðum til sönnunar á hæfni. Kaupanda er þó heimilt hvenær sem á innkaupferli stendur að kalla eftir öllum skjölum og gögnum ef það er talið nauðsynlegt til að tryggja að ferlið fari rétt fram en slíkt gæti einkum átt við þegar forval er notað í innkaupaferli. Til að ná fram enn frekari einföldun bæði fyrir kaupanda og fyrirtæki er ráðuneytinu gert að gefa út staðlað eyðublað fyrir hæfisyfirlýsinguna. Slíkt eyðublað verður þá jafnframt samræmt fyrir Evrópska efnahagssvæðið.

Um 72. gr.

Greinin svarar til 60. gr. tilskipunarinnar og er sambærileg við það sem fram kemur um sönnunargögn í 3. og 4. mgr. 47. gr., 1. mgr. 49. gr. og 1. mgr. 50. gr. gildandi laga. Ekki er þörf á sérstökum skýringum að öðru leyti.

Um 73. gr.

Greinin svarar til 62. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 51. og 52. gr. gildandi laga.

Um 74. gr.

Greinin svarar til 63. gr. tilskipunarinnar og er sambærileg við það sem kemur fram í 3. og 4. mgr. 49. gr. og 2. og 3. mgr. 50. gr. gildandi laga. Greinin er sett fram með ítarlegri hætti í samræmi við framsetningu ákvæðsins í tilskipuninni.

Um 75. gr.

Greinin svarar til 64. gr. tilskipunarinnar og er sambærileg 54. gr. gildandi laga.

Um 76. gr.

Greinin svarar til 65. og 66. gr. tilskipunarinnar og er efnislega samhljóða 56. gr. gildandi laga.

Um 77. gr.

Greinin svarar til 67. gr. tilskipunarinnar og er sambærileg 45. og 72. gr. gildandi laga. Breyting er gerð á framsetningu greinarinnar í samræmi við ákvæði tilskipunarinnar. Greinin fjallar um forsendur fyrir vali tilboðs sem er eitt af mikilvægustu ákvæðum frumvarpsins. Til að stuðla að einfaldri framsetningu er notað hugtakið „fjárhagslega hagkvæmasta tilboðið“ sem yfirhugtak enda ættu öll tilboð sem að lokum eru valin að vera í samræmi við það sem kaupandi telur að sé fjárhagslega besta lausnin af þeim sem í boði eru. Eins og fram kemur í almennu athugasemdum frumvarpsins er aukin áhersla lögð á hagkvæm innkaup. Til að hvetja til meiri áherslu á gæði í opinberum innkaupum er mælt með því að takmarka notkun verðs eingöngu eða kostnaðar eingöngu við mat á því hvaða tilboð er fjárhagslega hagkvæmast eftir því sem við á. Framsetnings greinarinnar tekur mið af þessum áherslubreytingum og því kemur ekki lengur fram að það tilboð sem er lægst að fjárhæð sé ávallt hagkvæmasta tilboðið nema það endurspegli jafnframt besta hlutfallið milli verðs og gæða. Af þessum sökum er mælt með því að nota í auknum mæli orðasambandið „besta hlutfall milli verðs og gæða“ við val á fjárhagslegasta hagstæðasta tilboðinu, sbr. það sem fram kemur í 2. mgr.

Ef greiðsla fyrir tiltekna þjónustu ræðst af ákvæðum landslaga eða er ákveðin í föstu verði fyrir tiltekna vörur ætti að koma skýrt fram að áfram er unnt að meta hlutfall gæða og verðs á grundvelli annarra þátta en einungis verðsins eða greiðslunnar. Eftir því hvaða þjónustu eða vöru er um að ræða gætu slíkir þættir m.a. verið skilmálar um afhendingu og greiðslu, atriði varðandi þjónustu eftir sölu (t.d. umfang ráðgjafar- og endurnýjunarþjónustu) eða umhverfislegir eða félagslegir þættir (t.d. hvort bækur voru prentaðar á endurunninn pappír eða pappír úr sjálfbærum viði, kostnaður sem skrifast á umhverfisleg úthrif eða hvort ýtt hafi verið undir félagslega aðlögun einstaklinga, sem standa höllum fæti, eða þeirra sem tilheyra berskjölduðum hópum meðal einstaklinga sem falið er að framkvæma samninginn).

Hvenær sem gæði starfsfólks skipta máli varðandi framkvæmd samnings er kaupanda heimilt að nota slíkt sem valforsendu, þ.e. gæði og reynslu þess starfsfólks, sem falið er að framkvæma umræddan samning, vegna þess að þetta getur haft veruleg áhrif á gæði framkvæmdarinnar og, þar af leiðandi, á fjárhagslegt virði tilboðsins. Þetta getur t.d. átt við um samninga um hugverkaþjónustu á borð við ráðgjafar- eða arkitektþjónustu. Kaupandi, sem nýtir sér þennan möguleika, ætti að tryggja með viðeigandi leiðum að starfsfólkið, sem falin er framkvæmd samnings, uppfylli í raun þá gæðastaðla, sem tilgreindir eru, og að einungis megi ráða annað starfsfólk í stað þess sem fyrir er með samþykki kaupanda sem getur þá staðfest að nýtt starfsfólk sé af sambærilegum gæðum.

Mikilvægt er að gætt sé að meginreglum um gagnsæi, jafnræði og virka samkeppni við val á tiboði. Af þessum sökum ætti kaupandi að tilgreina fyrirfram forsendur fyrir vali tilboðs og hvert er hlutfallslegt vægi hverrar forsendu. Kaupanda er þó heimilt í undantekningartilvikum að víkja frá þeirri skyldu að tilgreina vægi forsendna þegar gildar ástæður eru fyrir því, sem kaupandi þarf að geta rökstutt, og ekki er unnt að meta vægið fyrir fram, einkum þegar um er að ræða flókna samninga. Í slíkum tilvikum ætti kaupandi að tilgreina forsendurnar í forgangsröð eftir mikilvægi.

Við mat á besta hlutfallinu milli verðs og gæða á kaupandi að ákvarða fjárhagslegar viðmiðanir og gæðaviðmiðanir sem tengjast efni samningsins. Þessar viðmiðanir ættu því að gefa færi á samanburðarmati á því nothæfisstigi, sem boðið er, í sérhverju tilboði í ljósi þess hvert efni samningsins er eins og skilgreint er í tækniforskriftunum. Með tilliti til besta hlutfalls milli verðs og gæða er í frumvarpinu settur fram listi, sem ekki er tæmandi, um mögulegar valforsendur og þar koma m.a. fram umhverfislegir og félagslegir þættir. Með þessu getur kaupandi valið valforsendur sem gera honum kleift að fá hágæðaverk, vörur og þjónustu sem samrýmast þörfum hans sem best.

Forsendur fyrir vali tilboðs eiga þó ekki að hafa þau áhrif að veita kaupanda ótakmarkað ákvörðunarvald. Forsendunum er fyrst og fremst ætlað að tryggja möguleikann á virkri samkeppni og þeim skulu fylgja forskriftir sem gera kleift að athuga upplýsingar frá bjóðendum á skilvirkan hátt til að meta hversu vel tilboðin uppfylla forsendur fyrir vali tilboðs. Í vafatilvikum skal kaupandi athuga á skilvirkan hátt áreiðanleika upplýsinga og sönnunargagna frá bjóðendum. Til að ákvarða hvaða tilboð er fjárhagslega hagstæðast ætti ákvörðunin um samningsgerð ekki að byggjast eingöngu á forsendum sem ekki tengjast kostnaði. Þess vegna ætti kostnaðarviðmiðun að fylgja gæðaviðmiðunum og gæti það annaðhvort falist í nálgun sem byggist á verði eða kostnaðarhagkvæmni, s.s. útreikningi á vistferilskostnaði, eftir því sem kaupandi ákveður.

Um 78. gr.

Greinin svarar til 68. gr. tilskipunarinnar sem er nýmæli. Ef mat er ekki einungis gert á grundvelli verðs er kaupanda heimilt að ákveða hvaða tilboð er fjárhagslega hagstæðast og lægst að kostnaði með því að nota nálgun sem grundvallast á útreikningi á vistferilskostnaði. Útreikningur á vistferilskostnaði tekur til alls kostnaðar á vistferli verka, vöru eða þjónustu. Hér er átt við innri kostnað, s.s. vegna rannsókna sem gera skal, þróunar, framleiðslu, flutninga, notkunar, viðhalds og kostnaðar við förgun við lok vistferlis en getur einnig tekið til kostnaðar sem skrifast á umhverfisleg úthrif, s.s. mengunar af völdum hráefna, sem notuð eru í vörunni eða af völdum vörunnar sjálfrar eða vinnslu hennar, að því tilskildu að unnt sé að verðleggja og greina áhrifin. Þær aðferðir sem kaupandi notar við mat á kostnaði sem skrifast á umhverfisleg úthrif á jafnframt að ákvarða fyrirfram á hlutlægan hátt og án mismununar og vera aðgengilegar öllum hlutaðeigandi aðilum. Þessar aðferðir má ákvarða á lands-, svæðis- eða staðarvísu en til að koma í veg fyrir röskun á samkeppni með hjálp sérsniðinna aðferða ættu þær að vera almennar í þeim skilningi að ekki ætti að koma þeim á fót sérstaklega fyrir tiltekið opinbert innkaupaferli.

Um 79. gr.

Greinin svarar til 69. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 73. gr. gildandi laga.

Um 80. gr.

Greinin er efnislega óbreytt frá 74. gr. gildandi laga.

Um 81. gr.

Greinin svarar til 50. og 55. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 75. gr. gildandi laga. Í 1. mgr. kemur fram að tilkynna skal eins fljótt og mögulegt en eigi síðar en 30 dögum eftir gerð samnings. Í 2. mgr. kemur fram að tilkynning um val tilboðs skuli gerð í samræmi við D hluta V. viðauka tilskipunarinnar sem verður birtur í reglugerð. Þá bætist einnig við nýr liður við 4. mgr. sem felur í sér að upplýsa þurfi

þjóðendur sem leggja fram gild tilboð um framkvæmd og framvindu samningsviðræðna. Að öðru leyti er ekki þörf á frekari skýringum.

Um 82. gr.

Greinin svarar til 70. gr. tilskipunarinnar og er efnislega sambærileg 43. gr. gildandi laga.

Um 83. gr.

Greinin svarar til 71. gr. tilskipunarinnar og er efnislega óbreytt frá 42. gr. gildandi laga.

Um 84. gr.

Greinin er efnislega óbreytt frá 77. gr. gildandi laga.

Um 85. gr.

Greinin er efnislega óbreytt frá 76. gr. gildandi laga.

Um 86. gr.

Greinin svarar til 72. gr. tilskipunarinnar sem er nýmæli. Með þessari grein er kaupanda innan vissra marka heimilt að kveða á um breytingum á einstökum samningum á grundvelli endurskoðunarákvæðis eða ákvæðis um valmöguleika í samningi. Nauðsynlegt er að samningsákvæði sem heimila breytingar á gildistíma séu vel afmörkuð og orðuð með skýrum hætti. Til nánari skýringar á b-lið 1. mgr. þegar um er ræða viðbótarinnkaup skal verðhækkun þó aldrei vera hærri en sem nemur 50% af verðmæti upphaflega samningsins. Þegar nokkrar breytingar eru gerðar í röð, hver á eftir annarri, skulu þessi takmörk gilda um verðmæti hvorrar breytingar. Slíkar breytingar, sem gerðar eru hver á eftir annarri, skulu ekki gerðar í þeim tilgangi að sniðganga þær reglur sem koma fram í frumvarpi þessu. Til nánari skýringar á d-lið 1. mgr. þá verður að telja að slík endurskipulagning á fyrirtæki, þegar annað fyrirtæki gengur inn í stöðu upphaflegs samningsaðila, sé til staðar t.d. við yfirtöku, samruna, kaup eða ógjaldfærni tiltekins fyrirtækis. Að öðru leyti er ekki þörf á frekari skýringum umfram það sem fram kemur í greininni sjálfri.

Um 87. gr.

Greinin svarar til 73. gr. tilskipunarinnar sem er nýmæli. Í greininni kemur fram að kaupanda skuli vera heimilt að slíta gagnkvæmum samningi án þess að baka sér bótaskyldu við vissar aðstæður. Í samræmi við almennt skuldbindingargildi samninga í íslenskum rétti er eðlilegt að ákvæðið sé skýrt þrengjandi. Að öðru leyti er réttast að ákvæðið mótist betur í stjórnsýslu- og dómaframkvæmd.

Um VIII. kafla.

Í þessum kafla frumvarpsins eru lagðar til sérstakar reglur um gerð opinberra samninga um félagsþjónustu og annarrar tiltekinnar þjónustu. Allur þessi kafli er nýmæli en með honum er mælt fyrir um sérreglur um tilgreinda þjónustu sem í gildandi lögum er undanþegin útboðsskyldu skv. 21. gr. gildandi laga sbr. II. viðauka B með tilskipun 2004/18/EB. Nánar tiltekið er aðgreining þjónustusamninga í flokka A og B lögð niður og tekin upp léttari málsmeðferð til að koma á samningum um tiltekna þjónustu á sviði heilbrigðis-, félags- og menningarmála. Mælt er fyrir um það í 74. gr. tilskipunarinnar, sjá samsvarandi 88. gr. frumvarpsins, að opinberir samningar um félagsþjónustu og aðra sértæka þjónustu, sem talin er upp í XIV. viðauka, sem skal birtur í reglugerð, skuli gerðir í samræmi við þennan kafla ef verðmæti samninganna er jafnhátt eða herra en viðmiðunarfjárhæð skv. 4. mgr. 23. gr. frumvarpsins. Lagt er til að kaupanda verði heimilt að nota hvaða innkaupaaðferð sem lýst er í lögum þessum en honum beri að ákveða hana fyrirfram og auglýsa í samræmi við þær reglur sem fram koma í 89. gr. Þá er lagt til að ákvæði X. og XI. kafla laga þessara skuli gilda um innkaup skv. 1. mgr. Að öðru leyti en fram kemur í þessum kafla taka löginn ekki til slíkra innkaupa nema annað sé tekið fram.

Um 88-91. gr.

Í 89. gr. er lögð til innleiðing á 75. gr. tilskipunarinnar og mælt fyrir um að kaupandi sem hyggst gera opinberan samning um þá þjónustu sem um getur í 88. gr., skuli láta vita um fyrirætlan sína með einhverjum þeim hætti sem segir í greininni. Þar er einnig lagt til að geri kaupandi samning um þjónustu skv. 88. gr., skuli hann upplýsa um niðurstöðu innkaupafærlisins með tilkynningu um samningsgerð, sem skal innihalda upplýsingarnar sem um getur í J-hluta V. viðauka, sem skal birtur í reglugerð.

Með 90. gr. frumvarpsins er lögð til innleiðing á 76. gr. tilskipunar og felst tillagan aðallega í því að kaupandi skuli við gerð samninga um þessa þjónustu gæta að meginreglum um jafnræði og gagnsæi skv.

15. gr. frumvarpsins. Þá er sérstaklega mælt fyrir um hvaða sérstöku sjónarmið kaupanda er heimilt að taka tillit til við samningsgerðina.

Þá er að lokum lagt til í 91. gr. frumvarpsins að 77. gr. tilskipunarinnar verði innleidd varðandi takmarkanir í sérstökum tilfellum á aðgengi að innkaupaferlum um tiltekna þjónustu. Um er m.a. að ræða þjónustusamninga um stjórnslu á sviði menntamála, heilbrigðismála, félagsmála og húsnæðismála, heimaþjónustu, hjúkrunarþjónustu, þjónustu heilbrigðisstarfsfólks, fræðslustarfsemi, sjúkraflutningaþjónustu, félagsþjónustu, íþróttastarfsemi og menningarstarfsemi.

Um 92. gr.

Greinin svarar til 84. gr. tilskipunarinnar. Greinin hefur ekki verið orðuð með beinum hætti í nógildandi lögum en hins vegar er vísað með almennum hætti í efnislega sambærilegt ákvæði eldri tilskipunar í 1. mgr. 79. gr. gildandi laga.

Um 93. gr.

Greinin felur í sér innleiðingu á 83. og 85. gr. tilskipunar sem varðar skyldur ríkisins gagnvart Eftirlitsstofnun EFTA og ESB. Áréttað er að ráðherra geti með reglugerð kveðið á um skyldu kaupanda til að senda ráðuneytinu skýrslur ákveðins efnis svo að unnt sé að fullnægja skyldum ríkisins samkvæmt tilskipuninni.

Um 94. gr.

Greinin er efnislega óbreytt frá 83. gr. gildandi laga.